

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**BİR YEREL YÖNETİŞİM
ARACI OLARAK KENT KONSEYLERİ:
ADİYAMAN KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ**

KÜRŞAD ATAK

**SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI BİLİM DALI**

KASIM 2017

**BİR YEREL YÖNETİŞİM ARACI OLARAK KENT KONSEYLERİ:
ADİYAMAN KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ**

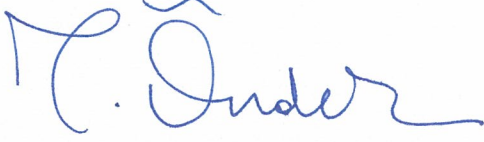
Kürşad ATAĞ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

KASIM 2017

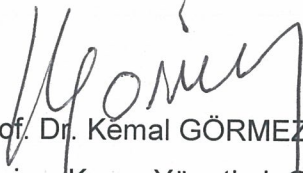
Kürşad ATAŞ tarafından hazırlanan "Bir Yerel Yönetişim Aracı Olarak Kent Konseyleri: Adıyaman Kent Konseyi Örneği" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Tuncay ÖNDER

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan: Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ayşe KAVUNCU

Suç Araştırmaları ve Kriminoloji Araştırma Merkezi Polis Akademisi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 07/11/2017

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Hilmi ÜNSAL

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Kürşad ATAK

07/11/2017

BİR YEREL YÖNETİŞİM ARACI OLARAK KENT KONSEYLERİ:
ADIYAMAN KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Kürşad ATAĞ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Kasım 2017

ÖZET

Dünyada ortaya çıkan birtakım gelişmeler neticesinde başta kamu yönetiminde olmak üzere özel sektör ve sivil toplum örgütlerinde katılıma dayalı yeni bir yönetim anlayışı ortaya çıkmıştır. Bu yeni yönetim anlayışı ile bir tarafın diğer tarafı yönettiği klasik yönetim anlayışından örgütlü ve örgütsüz tüm kesimlerin yönetim sürecine katıldığı, karşılıklı etkileşimin ön plana çıktığı, denetlenebilir, şeffaf, hesap verilebilir yönetim anlayışına geçiş olmuştur. Yönetişim ile yönetenle yönetilenin sürekli bir etkileşim içerisinde olduğu, kamu yararının kişi ve grup çıkarlarının önüne geçmesinin sağlandığı bir sistem sunulmaktadır. Küresel, ulusal ve yerel mekânsal ölçekte uygulama alanı bulan yönetişimin yerel mekânsal ölçekte boyutlarından yerel yönetişim ise yönetişim sürecinin yerel yönetimlerle karşılıklı etkileşim içerisinde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir. Yerel yönetişim sürecinde ise yönetişimi gerçekleştirmede bazı mekanizmaların etkili olduğu görülmektedir. Bunların başında ise Türkiye’de olduğu gibi kent konseyleri gelmektedirler. Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı öncesinde ve Program süresinde çeşitli adlar altında varlık gösteren kent konseyleri, 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliği ile yasal zemine kavuşmuş ve yaygınlaşmıştır. Bu kapsamda; çalışmanın amacı yerel yönetişimin Türkiye’de uygulamada en önemli araçlarından biri olarak kabul edilen kent konseylerini Adıyaman Kent Konseyi örneği ile birlikte incelemektir.

Bilim Kodu : 111611
Anahtar : Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı, Yönetişim, Yerel Yönetişim,
Kelimeler : Yerel Gündem 21 Süreci, Kent Konseyi
Sayfa Adedi : 116
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Tuncay ÖNDER

CITY COUNCILS AS A MEANS OF LOCAL GOVERNANCE:
ADIYAMAN CITY COUNCIL EXAMPLE
(Graduate Thesis)

Kürşad ATAĞ

GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
November 2017

ABSTRACT

A new management understanding based on participation in the private sector and non-governmental organizations, especially in public administration, has emerged as a result of some developments that have emerged in the world. With this new management concept, one of the parties has taken over the management approach of all the organized and unorganized sections from the classical management understanding, the transition of the mutual interactions to the foreground, the auditable, transparent and accountable governance approach. Governance and management are in constant interaction with each other and a system is provided to prevent the interests of people and groups of public interest. Governance finds application at global, national, and local spatial scales. The size of local governance is governance at the local spatial scale and it can be defined as the period of governance are interacted with local governments. Some mechanisms are seen to be effective in achieving governance while in the process of local governance. At the beginning of these are the city councils as they are in Turkey. The city councils in Turkey, which existed before the Local Agenda 21 Program of Turkey and under the various names of the Program, have reached the legal basis with the municipal law numbered 5393 and city council directive. The purpose of working within this scope is to examine the city councils, which are considered as one of the most important tools of local governance in practice in Turkey, together with the example of Adiyaman City Council.

Science Code : 111611
Key Words : New Public Management Understanding, Governance, Local Governance, Local Agenda 21 Process, City Council
Number of Pages : 116
Thesis Advisor : Ass. Prof. Tuncay ÖNDER

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde bilgilerini benimle paylaşan, ne zaman kendisine danışsam bana zaman ayırıp ilgiyle ve sabırla yardımcı olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Tuncay ÖNDER'e, her zaman yanımda olan hayattaki en büyük varlığım aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	7
YÖNETİŞİM VE YEREL YÖNETİŞİM.....	7
1.1. Yönetişim Kavramı	7
1.1.1. Yönetişim Kavramının Ortaya Çıkışı	10
1.1.2. Yönetişimin Aktörleri	12
1.1.2.1. Devlet.....	13
1.1.2.2. Sivil toplum kuruluşları	14
1.1.2.3. Özel sektör.....	15
1.1.3. Yönetişimin İlkeleri	16
1.1.3.1. Tutarlılık (Öngörülebilirlik)	16
1.1.3.2. Hesap verebilirlik.....	17
1.1.3.3. Adillik	18
1.1.3.4. Şeffaflık.....	18
1.1.3.5. Katılımcılık ve yerindelik	19
1.1.3.6. Etkinlik ve oransallık	20
1.1.3.7. Hukuka bağlılık	20
1.1.4. Yönetişimin Mekânsal Boyutları	21
1.1.4.1. Küresel yönetim.....	21
1.1.4.2. Ulusal yönetim.....	22

Sayfa

1.1.4.3. Yerel yönetim	23
1.2. Yerel Yönetişim	24
1.2.1. Yerel Yönetişim Kavramı.....	24
1.2.2. Yerel Yönetişim Modelleri	26
1.2.2.1. İşletmecî kentsel yönetim modeli.....	27
1.2.2.2. Kuramsal kentsel yönetim modeli.....	27
1.2.2.3. Refah kentsel yönetim modeli	28
İKİNCİ BÖLÜM	29
BİR YEREL YÖNETİŞİM ARACI OLARAK TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ	29
2.1. Kent Konseyi Kavramı ve Kent Konseylerinin Ortaya Çıkışı	29
2.1.1. Gündem 21	30
2.1.2. Yerel Gündem 21	33
2.1.3. Avrupa Kentsel Şartı	36
2.2. Türkiye'de Kent Konseylerinin Oluşturulma Süreci.....	38
2.2.1. Türkiye'de Yerel Gündem 21 Programı Kapsamında Kent Konseylerinin Oluşturulması Süreci	39
2.2.2. Türkiye'de Kent Konseylerinin Yasal Bir Statüye Kavuşmaları	42
2.2.2.1. 5393 sayılı belediye kanununda kent konseyleri.....	43
2.2.2.2. Kent konseyleri yönetmeliği	45
2.2.2.2.1. Kent konseyinin görevleri.....	47
2.2.2.2.2. Kent konseyinin çalışma ilkeleri	48
2.2.2.2.3. Kent konseyinin yapısı	49
2.3. Bir Yerel Yönetişim Aracı Olarak Kent Konseyleri.....	55
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	61
ADİYAMAN KENT KONSEYİ	61
3.1. Adıyaman Kenti	61

Sayfa

3.2. Adıyaman Kent Konseyi	62
3.2.1. Adıyaman Kent Konseyi Kuruluşu ve Örgütlenmesi	62
3.2.2. Adıyaman Kent Konseyinin Amacı ve Görevleri	64
3.2.3. Adıyaman Kent Konseyinin Organları	65
3.2.3.1. Adıyaman kent konseyi genel kurulu	67
3.2.3.2. Adıyaman kent konseyi başkanı	67
3.2.3.3. Adıyaman kent konseyi yürütme kurulu	68
3.2.3.4. Adıyaman kent konseyi genel sekreteri	69
3.2.3.5. Meclisler	69
3.2.3.5.1. Kadın meclisi	70
3.2.3.5.2. Gençlik meclisi	71
3.2.3.5.3. Engelliler meclisi	73
3.2.3.6. Çalışma grupları	75
3.2.4. Bir Yerel Yönetişim Aracı Olarak Adıyaman Kent Konseyi Değerlendirmesi	76
3.2.5. Türkiye’de Kent Konseylerinin Yaşadıkları Sıkıntılar ve Çözüm Önerileri	84
SONUÇ	93
KAYNAKLAR	99
EKLER	107
EK-1. Kent Konseyi Yönetmeliği	108
ÖZGEÇMİŞ	116

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
BM	: Birleşmiş Milletler
DB	: Dünya Bankası
IMF	: Uluslararası Para Fonu
KKY	: Kent Konseyi Yönetmeliği
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
YG21	: Yerel Gündem 21
YG	: Yerel Gündem

GİRİŞ

Yönetişim kavramı Dünyada meydana gelen siyasal, ekonomik, sosyal birtakım sorunlara geleneksel yönetim sisteminin çare olamaması sonucunda ortaya çıkmıştır. Basit anlamda yönetim ile anlatılmak istenen, uygulamaların ve kararların tek merkezden değil çeşitli aktörlerin bir araya gelerek alınmasıdır. Yönetişim ile amaçlanan kamu yönetiminde demokratikleşme, devletin hizmet sunma kapasitesinin iyileştirilmesi ve hukukun üstünlüğünün sağlanmasıdır.

Günümüzde bir tarafın diğer tarafı yönettiği klasik yönetim anlayışından karşılıklı etkileşimlerin öne çıktığı yönetim anlayışına geçiş konusunda önemli gelişmeler vardır. Yönetimin tek taraflı olarak sunulması hem sorunların tespiti, hem önceliklerin doğru olarak oraya konulması hem de kaynakların verimli olarak kullanılması bakımından akılcı olarak kabul edilemez. Yönetişim kavramıyla birlikte geleneksel yönetim anlayışında var olan hiyerarşik ve hantallaşmış yapı, müdahaleci nitelik sona erdirilmeye çalışılmaktadır. Yönetim anlayışı yerine temelinde iletişim ve etkileşim barındıran yönetim anlayışı, kamu yönetimi açısından demokrasi krizini aşmaya dönük mekanizmaları oluşturmaktadır. Yönetişim ile yönetenle yönetilenlerin sürekli bir iletişim içerisinde olduğu, tüm kararlarda herkesin yararına davranıldığı ve kamu yararının kişi ya da grup çıkarlarının önüne geçmesinin sağlandığı bir sistem ortaya konmaktadır.

Yönetişim, yerel alanda kentsel hizmetlerin görülme biçimini de değiştiren ve alternatifler ortaya koyan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda kentlilerin tercihlerine değer veren bir mekanizma ortaya çıkmış olmaktadır. Katılımcı bir yönetim o toplumda yaşayan bütün sosyal grupların temsil edilmesine olanak sağlayacağından yerelde yaşamın daha konforlu olması sağlanmış olmaktadır.

Yönetişim küresel, ulusal ve yerel mekânsal ölçekte uygulama alanı bulmaktadır. Bu kapsamda çok boyutlu bir kavram olarak ele alınan yönetişimin yerel mekânsal ölçekte boyutlarından biri olan yerel yönetim ise yönetim sürecinin yerel yönetimlerle karşılıklı etkileşim içerisinde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir. Genel olarak kamu yönetiminde geçerli olan yönetim kavramı yerelleşme

eğilimleri ile ortaya çıkan yerel yönetimler ile de söz konusu olduğunda yerel yönetim kavramı ortaya çıkmıştır. Özellikle 1990'lı yıllarla birlikte kentlerin sorunlarının çözülmesi çabalarında yerel nitelikteki kamusal, özel ve gönüllü sektörler arasındaki işbirliği ve ortaklaşa çalışma ortamı yerel yönetim olarak görülebilir. Yerel yönetim yerel demokrasinin sağlanması ve yerel sorunların çözümünde yerel nitelikli bilgi ve kapasitenin kullanımı ile hizmet kalitesinin yükseltilmesini amaçlamaktadır. Yerel yönetim katılımcı, demokratik ve paydaşlara daha çok söz imkânı veren bir yönetim modelidir.

Yerel yönetimlerin güçlendirilmesinde, hizmet kalitesinin artırılmasında, daha verimli bir hale getirilmesinde ve demokratik halkın katılım imkânının geliştirilmesinde kent konseyleri gibi yerel yönetim araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yerel yönetim sürecinde, yönetimi gerçekleştirmede bazı mekanizmaların etkili olduğu görülmektedir. Bunların başında ise Türkiye'de olduğu gibi kent konseyleri gelmektedirler. Kent konseyleri, günümüzde yerel demokrasiyi güçlendirme amacı ile oluşturulan yapılardır. Merkezi yönetimleri, yerel yönetimleri, sivil toplum örgütleri ve toplumun değişik kesiminden insanları içine alarak ortak bir yönetim modeli sunmaya çalışmaktadırlar. Kent konseyleri, yerel yönetim kavramının uygulanması noktasında önemli imkânlar ortaya koyan bir modeldir. Kent konseyleri, kentli paydaşların yerel yönetimlerin çalışmalarını denetlemesi, karar alma süreçlerinin daha katılımcı ve demokratik olmasının sağlanması, temsili demokrasiden kaynaklanan sorunların aşılması amacı ile oluşturulan yerel demokratik yönetişimin en önemli mekanizmalarından biri olarak kabul edilmektedir.

Türkiye'de 2005 tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesi ile birlikte belediye teşkilatı olan yerlerde kurulması zorunlu hale getirilen kent konseyleri; kent yaşamında kent vizyonu ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmek amacıyla toplumda yaşayanları kendilerini ilgilendiren kararların alınmasında söz sahibi yapan yerel yönetim aracı olarak kabul edebileceğimiz mekanizmalardır. Ayrıca kent konseyleri, kent

yönetim sistemi açısından, yerel düzeyde katılımı gerçekleştirmek amacı ile ortaya çıkan ilk yapılar olarak dikkat çekmektedirler.

Kent konseyleri, 1996 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen Habitat II - İnsan Yerleşimleri Konferansı neticesinde gündeme gelen Yerel Gündem 21 Programı ile ortaya çıkmışlar ve gelişmişlerdir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ile Türkiye arasında kabul edilen antlaşmayla iyi yerel yönetişimin ve yerel demokrasinin geliştirilmesinde araç olarak sunulan Yerel Gündem 21 Programı ile yerel yönetişimi sağlama amacıyla kentine sahip çıkma, aktif katılım gibi ilkeler ışığında kent konseylerinin oluşumuna zemin oluşmuştur. Yerel Gündem 21'in uygulandığı kentlerde yerel yönetim temsilcileri, kadın ve gençlik grupları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör bir araya gelerek kent konseylerini oluşturmuşlardır. Bununla birlikte Türkiye'de kent konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliği ile yasal zemine oturtulmuş ve yaygınlaşmıştır.

Kent konseyleri, vatandaşlara bir yerel yönetişim aracı olarak kent yönetimine katılma, kendilerini ilgilendiren kararların alınmasında söz sahibi olma, yaşadığı kentinin yaşamına çeşitli katkılar sağlama imkânı sağlamaktadırlar. Kent konseylerinin temel amacı yerel katılımı, demokrasinin hayata geçirilmesini ve yerel halkın karar mekanizmalarına katılımını sağlayarak yerel yönetişimi sağlamaktır.

Kent konseyleri sayesinde yerel yönetimler, yerel halkın düşünceleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri faaliyetlerle vatandaş ile merkezi yönetim arasında bağlantı sağlamaktadırlar. Bununla birlikte kent konseylerinde vatandaşların isteklerinin göz önüne alınması ve yönetime katılma duygusunun yaşatılması, yönetime ilişkin arzulanan geri dönüşümlere olanak sağlamaktadırlar.

Her ne kadar mevzuattan ve uygulamalardan kaynaklanan nedenlerle kent konseylerinin katılımı etkin olarak sağlama noktasında sıkıntıları bulunsa da kent konseyleri, yerel yönetişimi gerçekleştirme ve toplumda katılım kültürünün geliştirilmesi ekseninde son derece önemli yapılar olarak görülmektedirler.

Adıyaman Kent Konseyi de bu kapsamda 2007 yılında 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliğinde belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuştur. Adıyaman Kent Konseyinin oluşturulmasındaki temel amaç; kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek tüm kenti kucaklayan ortak bir aklın oluşmasına zemin hazırlamaktır. Adıyaman Kent Konseyi, teoride ortaya konan ile uygulamada gerçekleşen farkların gösterilmesi amacıyla bu tez çalışmasında tercih edilmiştir. Ayrıca Adıyaman Kent Konseyi her ne kadar yerel düzeyde katılımcı örgütlenmenin inşasında farklı katılım mekanizmaları arasında en geniş tabanlı sivil toplum yapılanması olarak kabul edilse de Konseyin alınan kararları etkileme gücü de bu tez aşamasında incelenecektir.

Bu çalışmanın amacı yerel demokrasiyi geliştirme ve yönetişimi gerçekleştirme ekseninde önemli yapılar olarak karşımıza çıkan ve bir yerel yönetişim aracı olarak kentte yaşayanların kent yönetimine katılımını hedefleyen kent konseylerini yönetişim ve yerel yönetişim kavramları ışığında incelemektir. Bu bağlamda çalışmada kentte yaşayan her bireyin kent yönetimine ve kentte karar alma süreçlerine katılması ve yerel demokrasinin güçlendirilmesi yolunda iyi yönetişim prensipleri ile kent konseylerinin uyuşması araştırılacaktır. Kent konseyleri incelenirken uygulama alanı olarak Adıyaman Kent Konseyi seçilmiştir. Bu inceleme ile Adıyaman Kent Konseyinin ilgili mevzuatta belirlenen amaçlar ekseninde iyi yerel yönetişim aracı olarak kabul edilebilip edilemeyeceği ortaya konmaya çalışılacaktır.

Bu kapsamda üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde yönetişim ve yerel yönetişim kavramı anlatılacaktır. Öncelikle yönetişim kavramının daha iyi anlaşılması maksatlı olarak kavramın ortaya çıkışı, aktörleri ve mekânsal boyutları sunulacaktır. Ayrıca yönetişimin, geleneksel yönetim anlayışının mevcut sorunlarını gidermek için bulunmasını istediği tutarlılık, hesap verebilirlik, adillik, şeffaflık, katılımcılık ve yerindenlik, etkinlik ve oransallık ve hukuka bağlılık ilkelerinden bahsedilecektir. Ardından yönetişimin bir mekânsal boyutu olarak yerel yönetişim kavramından modelleri ile birlikte bahsedilecektir.

İkinci bölümde de bir yerel yönetişim aracı olarak görülen kent konseylerinin Dünyada ve Türkiye’de ortaya çıkışları, yine yerel yönetişimin çatı örgütlenmesi

olarak kabul edilebilecek kent konseylerinin oluşturulma süreçleri, Yerel Gündem 21 ile yasal statüye kavuşmaları noktasında incelenecektir. Yasal statüye kavuşmaları incelenirken kent konseylerinin görevleri, çalışma ilkeleri ve yapıları ortaya konacaktır. Son olarak bu bölümde bir yerel yönetişim aracı olarak kent konseylerinin genel bir değerlendirilmesi sunulacaktır.

c bölümde ise bir yerel yönetişimi gerçekleştirme aracı olarak Adıyaman Kent Konseyinin kuruluşu, örgütlenmesi, amacı ve görevleri, organları, yaptıkları faaliyetler eşliğinde sunularak başarısı değerlendirilecektir. Ayrıca Adıyaman Kent Konseyinin Yerel Gündem 21 Programı kapsamında merkezi yönetim, yerel yönetim, özel sektör, niversiteler ve sivil toplum ortaklığındaki geniş temsil tabanı üzerinde paydaşların kent yönetimine eşit ortaklar olarak katılmalarını sağlayan gl bir yerel yönetişim mekanizması olarak görülüp görülemeyeceği, başarılı bir uygulama rneği olup olmayacağı da sorgulanacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YÖNETİŞİM VE YEREL YÖNETİŞİM

1.1. Yönetişim Kavramı

Dünyadaki gelişmeler ve süratle değişen ekonomik yapılar, daha hızlı ve etkili bir yönetim anlayışının ortaya çıkması gerekliliği, merkezden yönetilen ve merkezin verdiği emirlerle hareket eden bürokratik ve ağır işleyen kurumları ve kuruluşları yeni bir yönetim anlayışı arayışına yöneltmiştir. Bu yeni yönelişin ortaya çıkardığı idari yaklaşım yönetişim diye isimlendirilmiştir. (Yıldırım, 2014: 75)

Yeni Kamu Yönetimi anlayışı neticesinde yönetim bilimlerinde ortaya çıkan kavramlardan bir tanesi de 'yönetişim' kavramıdır. Hükümet etme manasındaki 'yönetim' kavramı hiyerarşik nitelikte olarak bürokratik yapıya dayalı yönetim anlayışını vurgulamaktadır. 'Yönetişim' kavramı ise yönetim sürecinde etkin olarak rol oynayan aktörler ve örgütlerin etkileşimini, resmi olarak herhangi bir sıfatı olmayan birey, grup, kurum ve kuruluşların katılımını, hiyerarşik bürokratik yapı ile beraber, hükümetin dışında kalan aktörlerin de faal olarak yönetim faaliyetinde bulunmasını anlatmak için kullanılmaktadır. (Alodalı, Arslan ve Mete, 2004: 141)

Yönetişim ile, tek taraflı yönetim ilişkisinin yerine, yönetenle yönetilen arasında karşılıklı iletişimi esas alan ve çift taraflı bir etkileşimi sağlayan yeni bir yönetim anlayışından bahsedilmektedir. Yönetişim, birlikte yönetmek demektir. Yönetişimde hem yönetilenden yönetilene hem de yönetilenden yönetene karşılıklı işleyen, çok taraflı ve sürekli bir etkileşim vardır. Bu etkileşim özellikle kamu yönetimi açısından var olan, yukarıdan aşağı tek taraflı geleneksel yönetme anlayışına karşı oldukça aykırı bir değişim mesajı içermektedir.

Merkezden yönetimin tekelsizliğinin aksine çoğulcu bir toplum yapısını anlatan yönetişim, karar ve uygulamaların tek elden alınmasının karşısında bulunulup, karar alma ve bu kararların uygulanma yetkisinin ortaklarla birlikte paylaşılması olarak ifade edilmektedir. (Gündoğan, 2010: 25)

Klasik yönetim anlayışında bulunan yönetme faaliyetinin kanuni düzenlemelerle yetkilendirdiği kamu yöneticilerinin yanında, yönetim kavramıyla birlikte katılım açısından kamu dışındaki aktörlerin de sürecin içerisinde bulunması söz konusu olmaktadır. (Şengü ve Yazkan, 2007: 158)

Yönetişim yukarıda bahsedilen yönetimde yeni ortakların, paydaşların bulunmasının gerekliliğini belirtmesinin yanında ayrıca yönetime yeni anlayış da getirmiştir. Bu yeni anlayışa göre yönetim, merkezden kararların alındığı ve hiyerarşik bir yapı olmanın aksine, çok paydaşlı, çok aktörlü, merkezi olmayan, daha esnek yapıda, kendisi merkezden karar alma yerine kendi dışındaki aktörlerin karar alma süreçlerinde bulunmasına olanak sağlayan bir yönetim anlayışını ifade etmektedir. Yani bu yaklaşımla yönetim, yalnız seçilerek gelmiş kişi veya grupların yaptıkları bir eylem değil, meslek örgütleri, odalar, sendikalar, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, özel işletmeler ve gayri resmi çeşitli toplumsal grupların süreçlere dâhil olduğu çok faktörlü bir ortaklık modelidir.

Yönetişim kavramı ayrıca 'yönetim sürecinde rol oynayan aktörler ve örgütler arasındaki etkileşim, biçimsel ya da resmi sıfatı bulunmayan kişi, grup ve kuruluşların katılımıyla, hiyerarşik bürokratik yapı yanında, hükümet dışı aktörlerin de yönetim faaliyetinde yer aldığı yönetim modelidir' biçiminde de tanımlanmaktadır. (Batal, 2010: 15) Bu tanımdan yola çıkarak yönetişimde aktörlerin bir diğer deyişle paydaşların birbirleri ile etkileşimi yönetişim yapısının temellerini oluşturmaktadır denilebilir.

Burada belirtilmesi gerekir ki yönetişim kavramı özellikle 1990'lı yıllardan sonra yoğun biçimde yaşanan küreselleşme olgusunun etkisiyle ortaya çıkmış yeni bir kavramdır. Yönetişim, günümüzde tüm dünyada hemen hemen her alanda olduğu gibi sosyal, siyasal ve teknolojik alanlardaki gelişmelerin etkisiyle kamu yönetimi anlayışında yaşanan değişimlere bağlı olarak, yönetici ve yönetilenlerin etkileşim ve iletişim halinde olduğu kısmen de olsa birlikte yönetim olarak da nitelendirilebilecek olan yeni bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır. (Çoban ve Deyneli, http://maliyesempozyumu.pamukkale.edu.tr/coban_deyneli.pdf, (Erişim Tarihi: 05.08.2016))

Yönetişim kavramı ayrıca, yönetime katılma kavramına bir seçenek olarak da ortaya konulmaktadır. Bu şekilde demokratikleşmeyi sağlaması düşünülen katılmalı yönetimle, yönetilen temsilcilerin karar alma sürecinde bulunmaları amaçlanmaktadır. Bunun neticesinde yöneten ve yönetilenlerin durumlarını durağanlaştıran bir yönetim anlayışı oluşacaktır. Oysa yönetim kavramı, dışarıdan bir baskı olmadan, aralarında etkileşimin olduğu aktörlerin etkilediği bir yapıyı ya da düzeni belirtmektedir. Bu durum toplumsal-politik eylem için hem kısıtlayıcı hem de aynı zamanda ona yetenek kazandıran, ya da onu güçlendiren bir koşul olarak görülmektedir. (Bozkurt, Ergun ve Sezen, 1998: 274)

Yönetişimin bu kadar bilinir olmasında ve siyasal-yönetimsel bir projeye dönüşerek küresel düzeyde geçerlilik kazanmasında en önemli rolü Dünya Bankası oynamıştır. Birbirinden farklı birçok disiplinde ekonomik, yönetimsel, siyasal, çevrebilim gibi farklı alanlarda kullanılan yönetim kavramı bugünkü anlamıyla ilk kez Dünya Bankası'nın 1989 tarihli 'Aşağı Sahra Afrika'sı: Krizden Sürdürülebilir Büyümeye' (Sub Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth) adlı Raporunda kullanılmıştır. Raporda Afrika'nın kalkınma sorununun bir yönetim krizi olduğu ifade edilmiştir. Yönetişim ile anlatılmak istenenin de, siyasal iktidarın bir ülkenin işlerini yönetebilme kapasitesi olduğu belirtilmiştir. Dünya Bankası yönetim kavramı çerçevesinde ülkelerin kaynaklarının verimli ve etkin bir biçimde kullanılabilmesi için, saydamlığın, hesap verilebilirliğin, sivil toplumun yönetim faaliyetine etkin katılımının, hukuk devleti ve bağımsız yargı gibi konuların olması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Ancak yönetim kavramının ilk kez kullanıldığı bu Raporda yönetim net bir şekilde tanımlanmış olmakla birlikte genel geçer bir kategori biçiminde tarif edilmiştir. (Arıbaş, 2012: 8)

Uluslararası Para Fonu (IMF) da Dünya Bankasının tanımına benzer temaları öne çıkararak yönetim ilkelerinin yönetim işlerinde egemen olmasıyla, devletlerin özellikle ekonomik ve buna bağlı olarak da diğer toplumsal sorunları çözebileceği görüşünü ön plana çıkarmıştır. (Gündoğan, 2004: 10)

Artık önceden belirlenen bir ortak amacı gerçekleştirmek için, tek özneli, merkezi, hiyerarşik bir işbölümü içinde, araçsal rasyonelliği ön plana alarak yapan, üreten, bunun için kaynakları ve yetkileri kendilerinde toplayan yönetimden vazgeçilmeye

çalışılmaktadır. Yönetişim ile artık önceden belirlenen bir yöne doğru değil, insan haklarına dayalı performans ölçütlerini gerçekleştirecek, çok aktörlü, yerel, ağsal ilişkiler içerisinde iletişimsel bir rasyonellik anlayışı içerisinde, kendisi yapmaktan çok toplumdaki aktörleri yapabilir kılan, yönlendiren, kaynakların yönlendirilmesini kolaylaştıran bir anlayışa geçilmektedir. (Tekeli, 1996: 51) Bu bahsedilen özellikleriyle yönetim, siyasi ve iktisadi gücün daha yaygın dağılımını da içermektedir.

1.1.1. Yönetişim Kavramının Ortaya Çıkışı

Yönetişim bir yeni kavram olarak ilk kez Kuzey Avrupa'da, ardından da bütün Dünyada kullanılmaya başlanmıştır. Bu yeni terimin kökeni 16. yüzyıla kadar götürülebilmektedir. Özellikle 17. yüzyılda Fransa'da hükümeti sivil toplumla uzlaştırmaya ya da kombine etmeye çalışan bir yaklaşımdan esinlenildiği belirtilmektedir. (Yüksel, 2000: s.147)

Bunun yanında yönetim teriminin olgunlaşması ise İngiltere'de olmuştur. Ülkede ilk olarak yönetim, İngiliz modelinde klasik Westminster modeline karşı koyma biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu klasik Westminster modelinde, parlamento üstünlüğü, güçlü kabine hükümet sistemi ve seçimler aracılığıyla sağlanan sorumluluk sistemi söz konusudur. Hâkim unsur bakanlık sorumluluğu çerçevesinde üniter devletin yönetilmesidir. (Stoker, 1998: 21-22). Bu modele karşılık yönetim ise bu klasik yapılanmaya karşı çıkmakta ve mevcut problemlerin temelini bu klasik yapılanmadan kaynaklanan olumsuzluklarda görmektedir. (Özer, 2006: 61)

Günümüzde ise yönetim teriminin, 1980'li yıllarda Latin Amerika'da belirginleşen demokratikleşme dalgasıyla ve bu dalganın 1990'lardan itibaren Afrika'da yayılmasıyla, dünya genelinde gelişiminin arttığı görülmektedir. Bu dönemde neoliberal kuramcılar, daha inşacı ve politik bir yaklaşım benimseyerek yönetim modeli ve kavramı üzerinde odaklaşmaya başlamışlardır. (Yüksel, 2000: 153)

Geleneksel yönetim ile yönetim kavramları arasında tarihsel sürece dayalı genel bir karşılaştırma yapılabilir. Bu kapsamda 21. yüzyılın yönetim anlayışının; 20.

yüzyılın yönetim anlayışını oldukça kapsamlı bir değişime uğrattığı, merkeziyetçilik yerine yerelliği, üniter yapı yerine federalizmi, katı bürokrasi yerine katılımı, kapalılık yerine açıklığı, hiyerarşi yerine hesap verilebilirliği ve sorumluluğu getirerek, adeta yönetsel bir devrimin altına imzasını attığı söylenebilir. (Özer, 2006: 63)

Yukarıda da belirtildiği üzere, yönetişimin bu kadar bilinir olmasında ve siyasal-yönetsel bir projeye dönüşerek küresel düzeyde geçerlilik kazanmasında en önemli rolü Dünya Bankası oynamıştır. Birbirinden değişik birçok disiplinde ekonomik, idari, siyasal, çevresel yönetim olarak farklı alanlarda kullanılan yönetim kavramı bugünkü anlamıyla ilk kez Dünya Bankası'nın 1989 tarihli 'Aşağı Sahra Afrika'sı: Krizden Sürdürülebilir Büyümeye' (Sub Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth) adlı Raporunda kullanılmıştır. Raporda, Afrika'nın kalkınma sorununun bir yönetim krizi olduğu belirtilmiştir. Yönetişimden anlaşılması gerekenin ise siyasal iktidarın bir ülkenin işlerini yönetebilme kapasitesi olduğu vurgulanmıştır. Yönetişim kavramının ilk kez kullanıldığı bu Rapor, yönetişimi tanımlamamış olmakla birlikte genel geçer bir kategori biçiminde tarif etmiştir. (Arıbaş, 2012: 7)

Bu süreçte DM, Afrika ülkeleri için kullandığı yönetim kavramını, bu ülkelerin kalkınmasını ve yönetimini, devleti ya da kamu yönetimini aşan bir olgu olarak anlamıştır. (Şaylan, 2000: 20).

Burada belirtilmesi gerekir ki; Dünya Bankası'nın sunduğu Raporda yönetim ile kastedilen iyi yönetişimdir. Aslında yönetim ile iyi yönetim aynı anlamda kullanılmaktadır. Her ne kadar yönetim kavramı ile iyi yönetim ilkeleri arasında ciddi farklar olsa da büyük benzerlikler de bulunmaktadır. İyi yönetim için, iyi işleyen bir hukuk devletinin varlığı son derece önemlidir. Bu bağlamda karar alma ve yönetim süreçlerinin şeffaflığı, hesap sorma ve verme mekanizmalarının, güçlü bir sivil toplumun mevcudiyeti, katılım kanallarının açıklığı ve çeşitliliği ve yerinden yönetimin tesis edilmiş olması gerekmektedir. (Eryılmaz, 2010: 51)

Ancak bu ortamda, tüm dünyada; uygulanan politikaların giderek karmaşıklaşması ve bağımlılıklarının artmasından dolayı geniş bilgi ve perspektife ihtiyaç

duyulmuştur. İşte bu bilgi ve perspektif ise toplumun artan ihtiyaçlarını karşılamak ve daha iyi bir bilgi yönetimi sağlamak içindir. Ayrıca vatandaşları politika oluşturma sürecine dâhil ederek, görüşlerinin dikkate alınması yönündeki beklentilerini karşılamak ve devlete kamunun güvenini sağlamak, daha fazla şeffaflık ve hesap verebilirlik yönündeki talepleri karşılamak ve farklı çıkarlar arasında aracılık ederek geniş bir uzlaşmaya varmak için bu bilgi ve perspektife ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için duyulan ihtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla yönetişim hızlı bir şekilde yayılmıştır. (Maliye Bakanlığı, 2003: 34)

Ayrıca; Haziran 1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janerio kentinde yapılan 'Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın en temel belgesi olan Gündem 21 Belgesi 'küresel ortaklık' kavramını gündeme getirmiş, bu kavramla birlikte geleneksel yönetim anlayışı, yerini çok aktörlü yönetim olarak yönetişime bırakmıştır. Bu yeni anlayış çerçevesinde; hükümetler, yerel yönetimler, iş çevresi, işçiler ve işçi sendikaları, hükümet dışı kuruluşlar, bilim insanları, kadınlar, çocuklar, gençler ve yerli halk ortaklar olarak görülmeye başlanarak, sorunların çözümünde ve kararların alınmasında toplumun tüm kesimlerinin sorumluluk alması gerektiği vurgulanmıştır. (DPT, 2007: 2)

Yönetişim bir terim olarak ortaya çıkana kadar hükümet etme anlamında kullanılan yönetim kavramının yerini doldurmuştur. Yönetim denildiğinde akla gelen hiyerarşik-bürokratik yapının yerini, yönetişim olarak adlandırılan aktörler arası etkileşimi içeren, resmi olmayan kişi, grup ve kuruluşların yönetim sürecinde yer aldığı yeni bir yapılanma almıştır. Bu yeni yaklaşım ile alışılmış olan tek öznel, merkeziyetçi, hiyerarşik yapıdan; çok aktörlü, adem-i merkeziyetçi, esnek, yapan değil yönlendiren bir yönetim şekline geçilmektedir.

1.1.2. Yönetişimin Aktörleri

Yönetişimin aktörleri olarak devlet, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör kabul edilebilir. Bununla birlikte kabul edilen her bir yönetişim aktörünün kendisine özgü rolleri olduğu HABİTAT II İSTANBUL sonunda ortaya konmuş olan Raporda belirtilmektedir. (HABİTAT II İSTANBUL 5 Ülke Raporu, 2000: 1)

Günümüzde yönetim terimi, kamu yönetiminde baş aktör olan devlet, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörü içine alan karmaşık bir sistemi ve bunların kendi aralarındaki ilişkiler ağını ve karşılıklı etkileşimlerini ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu noktada merkezi yönetim ve yerel yönetim kuruluşlarından başka, sivil toplum örgütlerini, özel girişimcileri ve kar amacı gütmeyen kuruluşları kapsayan geniş bir aktörler yelpazesinin varlığı ve bunların yönetim sistemine dâhil edilmesi gündeme gelmektedir. (Eryılmaz, 2000: 28)

Yönetişim, başta devlet olmak üzere, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını kapsamaktadır. İleride anlatılacağı üzere bunlardan devlet; siyasi kuruluşların yanında kamu sektörü kuruluşlarını içermekte ve bu süreçte kendi vatandaşlarına nasıl daha etkili biçimde hizmet verebileceği üzerinde odaklaşmaktadır. Devlet; hukukun üstünlüğünü koruyarak, sosyo-ekonomik şartları düzenleyerek, sosyal ve fiziki altyapıları geliştirerek ve sosyal güvenlik ağıları sağlayarak, kalkınma için çerçeve oluşturmakta ve eşitliğin, barışın, adaletin temelini kurmaktadır. Yönetişim kapsamında yer alan ikinci aktör olarak kar amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşları gösterilebilir. Sivil toplum kuruluşları; birey ile devlet arasında yer alarak toplulukları organize etmek, eğitmek, toplum içindeki grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımını sağlamak, siyasi ve sosyal etkileşimi kolaylaştırmak, dayanışmayı arttırmak ve kültürleri beslemek yoluyla özgürlük, eşitlik ve sorumluluk temelleri oluşturmaya çalışmaktadırlar. Üçüncü yönetim aktörü olarak özel sektör ise; çeşitli sektörlerdeki özel işletmeleri kapsamaktadır. Bu kuruluşlar istihdam ve gelir kaynağı oluşturarak, üretimi, ticareti ve insan kaynaklarını geliştirerek hizmet sağlama ve kurumsal standartlar aracılığıyla ekonomik kalkınmayı, büyümeyi sağlamaktadırlar. (Maliye Bakanlığı, 2003: 2)

1.1.2.1. Devlet

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Dünya'da yaşanan teknolojik, ekonomik ve toplumsal gelişmelere paralel olarak, kamu yönetimi anlayışında da son derece önemli değişiklikler olmaya başlamıştır. Geleneksel Kamu Yönetiminde her alana müdahale eden, merkezîyetçi, katı hiyerarşik devlet anlayışında meydana gelen değişimler sonucu Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ortaya çıkmış ve bu anlayışla birlikte liberal ekonomi düşüncesinden hareketle devletin iktisadi faaliyetleri

kısıtlanmış ve piyasalarda devlete tarafsız, düzenleyici bir rol verilmiştir. (Öztürk ve Coşkun, 2003: 71) Özellikle küreselleşmenin etkisi ile yerel inisiyatifler güçlenmeye başlamış ve devletin yanında sivil toplum, kamu yönetiminde etkin bir biçimde söz sahibi olma noktasına gelmiştir.

Ancak bununla birlikte kabul edilmelidir ki devletin piyasa karşısında tamamen güçsüz bırakılması da arzulanan bir durum değildir. Yönetişimde asıl mesele, kamu gücünün devlet tarafından doğrudan kullanılmasından ziyade devletin iş yaptırma kapasitesinin ön plana çıkmasıdır. Yani devlet kural koyarak kontrolü sağlamak yerine süreçleri etkileme gücünü elinde bulunduracaktır. Kendisine verilen bu rol sonucu devlet, katalizör, muktedir ya da etkin örnekleri ile adlandırılmaya başlanmıştır. (Coşkun, 2003: 75)

21. yüzyıl devletin yönetim mekanizmasında devlet; ekonomi alanında faaliyetlerini en aza indirmiş, piyasaları düzenleyen, tarafsız yapıda bir kurum; hiyerarşi yerine karşılıklı etkileşime dayalı bir yönetim süreci; sadece kural koyan ve kurallara uyulmasını sağlayan bir güç ve piyasa ile toplum arasında katalizör görevi üstlenen bir örgüt olarak gösterilebilir. (Tosun, 2003: 65-76)

Ayrıca burada altı çizilmesi gereken husus yönetişimin hayata geçirilmesinde ulusal düzeyden çok yerel düzeyin daha uygun olduğunun düşünülmesidir. Çünkü yönetime katılma ulusal düzeyden yerel düzeye inildikçe artmaktadır. Merkezi yönetim, yerel yönetim ve sivil toplum örgütlerinin işbirliğinin artması ile birlikte yönetişime de ortam hazırlanmış olmaktadır. (Aktel, 2003: 78)

1.1.2.2. Sivil toplum kuruluşları

İkinci yönetim aktörü olarak sivil toplum kuruluşları; II. Dünya Savaşı'nın ertesinde refah devleti uygulamaları doğrultusunda, sağlık, eğitim, kalkınma ve kültürel alanlarda önemli gelişmeler ortaya koymuşlardır. II. Dünya Savaşı sonrası yıllarda neoliberal politikaların gündeme gelmesi ile birlikte merkezi yönetimlerde başlayan gerilemeden olumlu yönde etkilenen sivil toplum kuruluşları için yeni bir döneme girildiği görülmüştür.

Sivil toplum kuruluşları, kent hayatında çok önemli bir paydaş örgütlenmesi olarak kabul edilmektedirler. Kentli yaşamın vazgeçilemez kurumları olan sivil toplum kuruluşları, temsil etikleri toplum kesimlerinin hakları, kent sorunları, kentsel siyasal problemler, mahalli ortak nitelikteki sorunlar ve örgütlendikleri konular kapsamında çaba vermektedirler. Genellikle kent yönetimleri üzerinde son derece önemli baskılar oluşturabilen sivil toplum örgütleri, örgütlü toplumun yönetim süreçlerine katılımının en önemli araçları olarak işlev görmektedirler.

Yönetişime karşı ortaya çıkan eleştirilerin azaltılması için faydalı olacağı düşünülen sivil toplum kuruluşları, hükümetlerin meşruiyetinin sağlanmasında ve temsili demokrasilerin aksaklıklarının giderilmesinde de katılımcı demokrasiyi gerçekleştirmenin bir aracı olarak değerlendirilmektedirler. (Aslan ve Kaya, 2004: 222)

Sivil toplum kuruluşlarının demokratikleşme ve katılımın yanında ekonomik gelişmeyi sağlamada da önemli rolleri vardır. Devletin hizmet ifa ederken kaynakları etkin olarak kullanamadığı yönündeki eleştirilere çok sık rastlanmaktadır. Yönetişimin temel gerekçeleri arasında da yer alan bu eleştiriye karşı geliştirilen öneriler ise, kamu hizmetlerinin devlet yerine sivil toplum örgütleri ve gönüllü kuruluşlar tarafından üstlenilmesinin daha uygun olacağı yönündedir. (İnsel, 2005: 127-128) Böylelikle kamu kaynaklarının STK'lar eliyle bir tür otokontrol sistemi içerisinde hedeflenen amaçlara uygun olarak kullanılması sağlanabilecektir. (Lamba, 2012: 34)

1.1.2.3. Özel sektör

Üçüncü yönetim aktörü olarak özel sektörün büyümesi, bu sektörün kamu politikalarının belirlenmesi sürecinde faal olarak yer almaya başlamasına ve etkisinin artmasına yol açmıştır. Kamu yönetimlerini derinden etkileyen Yeni Kamu Yönetimi yaklaşımı da başarılı özel sektör uygulamalarının kamu sektörüne uyarlanması çabalarının yoğunluk kazanması ile birlikte gündeme gelmiştir. Bu yeni yaklaşım minimal devleti, piyasa dostu devleti, girişimci devleti önceleyerek, devlet piyasa ortaklığı modelini gündeme getirmiştir. Bu gelişmeler, kamu kesimi

ile özel kesim arasında daha önce örneğine rastlanmayan oldukça derin bir işbirliğine girildiğini göstermiştir. (Arıkboğa, 2007: 25)

1.1.3. Yönetişimin İlkeleri

Hem yönetim kavramının yaygınlaştırılması hem de uygulamada birliğin gerçekleştirilmesi bakımından iyi yönetişimin ortak unsurları ve ilkeleri konusunda Dünya Bankası, OECD, Birleşmiş Milletler ve AB arasında aynı doğrultuda görüşlerin olduğu göze çarpmaktadır.

Bu ilkeler, yönetişimin tipolojik özellikleri olarak, yönetişimin ne olduğunu, ne tür faydaları olduğunu, sorunlara yaklaşımını, çözüm mekanizmasını, kimin neyi, nasıl, ne zaman yapacağını, görevlerin nasıl paylaşılacağını ve yapılan hataların kime ait olduğunun tespit ve denetiminin nasıl yapılacağını ortaya koymaya yönelik uğraşları sunmaktadır. (Huque, 2001: 1289-1297)

Bu kapsamda yönetişimin temel ilkeleri olarak, tutarlılık (öngörülebilirlik), hesap verebilirlik, adillik, şeffaflık, katılımcılık ve yerindelik, etkinlik ve oransallık, hukuka bağlılık sayılabilir. (Toksöz, 2008: 18)

1.1.3.1. Tutarlılık (Öngörülebilirlik)

Devletin alınan kararlarının gerek birbirleriyle gerekse zaman içerisinde uyumlu olması, devletin yapacağı düzenlemelerin öngörülebilir olmasını ve vatandaşların güven duyacakları bir ortamda ileriye yönelik gelişim yatırımlarını gerçekleştirmelerini sağlar. Yönetişimin bu ilkesi iyi bir yönetişimin sağlanması açısından son derece önemlidir. Tutarlılık yani öngörülebilirlik ilkesi karar alıcıların almış oldukları birden fazla kararların ve eylemlerin birbirleriyle uyumlu olmasını ve çatışmamasını anlatmaktadır. Devletin birden fazla ve çeşitli alanlarda hizmette bulunduğu göz önünde tutulduğunda tutarlılık ilkesinin hayata geçirilmesi iyi bir yönetim açısından önemlidir. Ayrıca karmaşık bir sistem içerisinde tutarlı bir yaklaşımın sağlanması siyasi sahiplenmeyi ve her bir kurumun güçlü sorumluluk duygusuna sahip olmasını gerektirmektedir. (Başbakanlık Devlet Planlama

Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2007: 16)

1.1.3.2. Hesap verebilirlik

Bir yönetim ilkesi olarak hesap verebilirlik; kamu yetkililerinin, kamu kaynaklarının kullanıcılar tarafından nasıl kullanıldığı, bütçelendiği ve raporlandığı konularında sorumlu olmaları ve gerektiğinde ise hesap verebilmeleridir. Aslında literatürde hesap verilebilirlik birden fazla anlama gelebilecek şekilde kullanılmaktadır. Bu kapsamda hesap verebilirlik ilkesini kamu gücüne sahip olanların vatandaşlara hizmet etme ve vatandaşların beklentilerine cevap verme gerekliliğinden dolayı yerine getirdiği işler için bir başka otoriteye açıklama yapması olarak gösterebiliriz. Ayrıca bunun yanında hesap verebilirliği performansının açıklanması ve bir kimsenin üstlenmiş olduğu görev ve sorumluluklarını ne şekilde yerine getirdiğini ortaya koyması ve ispat etmesi zorunluluğu gibi şekillerde de tanımlamak mümkündür. (Balci, 2003: 116)

Geleneksel kamu yönetimi yaklaşımında var olan tek taraflı olarak halkın devlet karşısında hesap vermesi anlayışı yönetim kavramı ile terk edilmiştir. Bu sayede kamu yönetici ve çalışanlarının halka ve ilgililere karşı hesap vermelerinin önü açılmıştır. (Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2007: 14)

Hesap verebilirlik; bir kurum veya kuruluştaki görevlilerin, yetki ve sorumlulukların kullanılmasına ilişkin olarak ilgili kişilere karşı cevap verebilir olma, bunlara yönelik eleştiri ve talepleri dikkate alarak bu yönde hareket etme ve bir başarısızlık durumunda sorumluluğu üzerine alabilme olarak anlaşılmaktadır.

Hesap verebilirlik ilkesi ile nelerin yapılması gerektiği veya nelerin doğru ya da yanlış yapıldığı ortaya konulabilmekte, böylelikle hukuka uygunluk, saydamlık, tarafsızlık ve sorumluluk yerine getirilebilmektedir. (Polat, 2004: 71) Bununla birlikte iyi bir yönetimde tüm aktörlerin görev, yetki ve sorumluluklarının belirgin bir şekilde ortaya konulması, sınırlarının belirlenmesi, kimin kime ne için hesap verebileceğinin önceden tespit edilmesi gerekmektedir. Çünkü hesap verebilir bir

yönetim yapısının, iyi yönetim anlayışı çerçevesinde tüm paydaşların çıkarını gözeterek onların yararına sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir. (Samsun, 2003: 19)

1.1.3.3. Adillik

Yönetişimde adillik ilkesi, kamu sektörünün aldığı kararlarda toplumun herhangi bir kesimini kayırmacı uygulamalar yapmaması ve vatandaşın tabi olduğu kuralların açık ve net şekilde ortaya konularak herkese aynı şekilde uygulanmasıdır. Bu yönetim ilkesi vatandaşların devlete güven duymalarını sağlamaktadır.

Devlet kamu yararı düşüncesiyle hareket etmek zorunda olduğundan özel kesimden farklı olarak vatandaşlarına eşit düzeyde standart bir kamu hizmeti sunmak zorundadır. Çünkü toplumsal barışın sağlanması, dil, din, kültürel ve etnik farklılıkların tanınması, korunması ve geliştirilmesi ile mümkündür. Farklılıkların farklı olarak kabul edildiği siyasal ve toplumsal düzenlerde, vatandaşlar arasında eşitlik ve adalet duygusunun daha kolay gelişmesi beklenir. Yönetişim açısından adillik kavramı, tüm vatandaşların refah ve mutluluklarını muhafaza etme ve geliştirme fırsatlarına sahip olmalarıdır. (Aşkın, 2003: 104)

Adillik ilkesinin herkese eşit imkânlar ortaya koyan, aynı zamanda hak ve sorumluluklar yükleyen ve bir ortak hedef etrafında herkesi birleştiren bir yönü bulunmaktadır. Ayrıca adillik ilkesi bütün bireylerin insan olmak bakımından eşit siyasal değerde olmasını, bireyler arasında herhangi bir fark gözetilmemesini, herkese karşı eşit davranılmasını ve en önemlisi siyasal yönetim sürecine katılım konusunda bütün toplum üyelerinin eşit derecede hak sahibi olmasını ortaya koymaktadır.

Burada belirtmelidir ki yönetişimde adillik ilkesi gerek demokrasinin gerekse yönetişimin varlığını ve meşruiyetini devam ettirebilmesinin ön koşuludur.

1.1.3.4. Şeffaflık

Yönetişimde şeffaflık ilkesi; kamu yetkililerinin karar alma süreçlerini ve kararlarını diğer paydaşlara açık ve paylaşılar olarak gerçekleştirmesidir. Şeffaflık, sosyal,

siyasal ve ekonomik alanlarda yürütülen politikalar ve alınan kararlara, özel sektör kuruluşlarına ait mali durum bilgilerine ve uluslararası kuruluşların faaliyetleriyle ilgili verilere, zamanında, açık, anlaşılır, detaylı ve güvenilir bir şekilde ulaşılabilmesidir. (Kuzey, 2003: 1)

Şeffaflık; devletlerin ekonomik, siyasal ve sosyal konularda aldıkları kararlara, özel sektörde üretim yapan kuruluşların mali imkânlarına, uluslararası kuruluşların faaliyetlere ilişkin zamanında, anlaşılır, kaliteli, sağlam bilgiye yönetilen vatandaşlar tarafından diledikleri zaman ulaşabilmesini ifade etmektedir.

Burada altı çizilmesi gereken husus; şeffaflık, kişilerin bilgi edinme hakkının sağlanması ve korunması, devletin karar alma organlarına erişiminin sağlanması, basın özgürlüğünün sağlanması, yargı hizmetlerinde güvenilirliğin sağlanması ve yolsuzluklarla mücadelede gerekli önlemlerin alınması gibi koşulların gerçekleştirilmesine bağlıdır. (Kuzey, 2003: 1-17)

1.1.3.5. Katılımcılık ve yerindelik

Katılım; yönetim yaklaşımının özünü oluşturur ve karar alma süreçlerinin hazırlıktan uygulamaya ve oradan da izlemeye kadar olan aşamalarında bireyden başlayarak sivil toplumun ve halkın etkin biçimde sürecin içerisinde bulunmasını ifade eder. Kamu sektörünün özellikle aldığı kararların katılımcı bir anlayış ile alınması ve kararların o karardan etkilenecekleri kapsayacak düzeyde verilmesi kararların uygulanma olasılığını artırır. Genel olarak katılımcılığın üç aşamasından söz edilmektedir. Bunlar; bilgilendirme, danışma ve aktif katılımıdır. Bilgilendirme insanlara neyin yapılmasının planlandığının anlatılmasıdır ancak bir geri besleme içermemektedir. Tam olarak katılımcılık sayılmamakla birlikte bilgilendirme katılımcılık için bir ön şarttır. Danışma ise halka toplantılar, açık oturumlar, anketler yoluyla bir konu hakkındaki görüşlerinin sorulmasıdır ki geri besleme yoluyla halkın görüş ve önerileri dinlenmektedir. Aktif katılım da halkın politika oluşturma sürecine bizzat katılmasını ifade etmektedir. (Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2007: 15)

Katılımcılığın yerine getirilebilmesi için birbirleriyle bağlantılı üç ana önemli unsur gerekmektedir. Bunlar; karar verme sürecine yönetilen vatandaşlarını da katan şeffaf ve açık bir devlet, devlet ile vatandaşları arasında karşılıklı olarak sürekli ve tutarlı bilgi akışı ve vatandaşları katılım mekanizması konusunda bilgilendirecek etkin yolların varlığıdır.

Katılımcılığın gerçekleşmesinde önemli bir husus da desantralizasyonun ve yerelleşmenin sağlanmasıdır. Vatandaşların kamu politikası oluşturma ve karar alma süreçlerine katılımı kendisine en yakın yönetim biriminden başlar. Bundan dolayı, sorunlara daha duyarlı ve kendisi hakkında verilen kararları etkileme gücüne sahip, şeffaf bir toplum idealine ulaşmak için yerel düzeyde katılımı arttırmaya yönelik girişimlerin desteklenmesi gerekmektedir. (Lamba, 2012: 40)

1.1.3.6. Etkinlik ve oransallık

Yönetişimde etkinlik ve oransallık ilkesi; yönetimin aldığı kararların, herkese eşit ve eş zamanlı uygulanması ve elde edilmesi beklenen sonuçlar ile gerek kullanılacak kaynaklar, gerekse olumsuz etkilenebilecek kesimlere olan etkileri arasında makul bir ilişki olması anlamına gelir. Kamu yönetiminde etkinlik, kamusal hizmetlerin en uygun düzeyde yerine getirilmesini ifade eder. Hizmetlerin belirlenen amaçlara ulaşma dereceleri ve bunun en az maliyetle karşılanması etkinliğin temel prensibidir. Yönetişim kültürünün yerleştiği ortamlarda, toplumun farklı kesimlerinin yönetimde yer alması sonucu topluma sunulan hizmetlerin denetlenmesi ve en uygun düzeyde dağıtılması daha kolay gerçekleşecektir. Ayrıca burada belirtilmelidir ki; yönetişimin benimsediği katılımcı toplum yapısı içerisinde belirlenen hedeflere ilişkin performans değerlendirmesi yoluyla planlama, bütçeleme, uygulama, izleme, değerlendirme ve gözden geçirme döngüsünün tam olarak işlemesi de sağlanmış olacaktır. (Soylu, 2003: 90)

1.1.3.7. Hukuka bağlılık

Yönetişimin hukuka bağlılık ilkesi; yönetimin hukuk kuralları içerisinde kalarak, objektif bilgiye dayalı karar vermesini ve bu kararların hukuk yolu ile denetlenmesini ifade eder. Hukuka bağlılık ilkesi kabul edilmelidir ki yönetişimin

diğer ilkelerinin gerçekleştirilmesi açısından temel şarttır. Yönetmel paydaşların talep ve önerilerini özgürce ortaya koyabilmeleri, hakları için gerekli ortamın oluşturulması ancak bu hakların onlar adına yasal bir güvenceye alınması ile sağlanabilir. Ayrıca iyi yönetim, güç ve yetkileri hukuk kurallarına bağlı kalınarak etkin bir şekilde sınırlandırılmış devlet modelini zorunlu kılmaktadır. (Aktan, 2008: 13)

Hukuka bağlılık, belirli etik değerlerin yönetenler tarafından gözetilmesini gerektirmektedir. Bu kapsamda genel olarak kabul edilmiş bu etik değerler açık bir şekilde, kamu işlerinde yönetilen vatandaşlara karşı eşit ve adil muameleyi, devletlerin kamusal yetkilerini kullanırken, daha önceden belli edilmiş yasalar çerçevesinde faaliyet göstermelerini içermektedir.

Burada belirtmelidir ki; yukarıda bahsedilen bu ilkeleri ile yönetim, yerel yani kentsel politikalara önemli kazanımlar sağlayabilmektedir. Katılımcı bir yerel yönetim anlayışı ile örgütlü ve örgütsüz tüm kesimlerin karar alma süreçlerinde temsiline imkân sağlanmaktadır. Bu da yerel yaşamın olumlu yönde güçlenmesine imkân vermektedir.

1.1.4. Yönetişimin Mekânsal Boyutları

Yönetişimin mekânsal boyutları açısından incelenmesi özellikle ulusal ve yerel yönetim arasındaki farkları ve bu sayede bir yerel yönetim aracı olarak kent konseylerini anlamamız açısından son derece önemli olduğu için bu kısımda anlatılacaktır. Bir yönetim biçimi olarak yönetim, mekânsal bağlamda, farklı uzanımlara sahiptir. Bunlar küresel yönetim, ulusal yönetim ve yerel yönetim olmak üzere üç ana başlık altında ele alınabilir. (Özgökçeler, 2014: 71)

1.1.4.1. Küresel yönetim

Dünyada küresel sorunlara küresel çözümler arama özellikle 1990lı yıllarla beraber yoğunlaşmış ve hiyerarşik düzendeki yapılar yerlerini, çok aktörlü fonksiyonel düzendeki yapılara bırakmışlardır. Özellikle devletler yanında küresel sivil toplum örgütleri, küresel sorunlar karşısında ortak çözümler aramaya

yönelmektedirler. Bu anlamda ulus devletler, uluslararası kurumlar, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve diğer bölgesel ve küresel örgütler ile sivil toplum örgütleri ve yerel siyaset aktörlerinin işbirliği yaptıkları yeni bir düzen, yeni bir anlayış öne çıkmaktadır. (Çukurçayır, 2003: 264)

Uluslararası ilişkilerdeki konular ve sorunlar, devletlerarasında geçen bir faaliyet olarak değil, heterojen katılımcılardan meydana gelen müzakere ve etkileşim süreci olarak ele alınmaktadır. Yönetimden yönetişime giden bu süreçte, açık ya da zımnî bir biçimde küreselleşme sürecinde de paralellik hissedilmektedir. Özellikle bu kapsamda ulus üstü kurumların etkileri artmakta ve bu kurumlar ulus devleti her zamankinden daha fazla yönlendirme kapasitesine ulaşmaktadırlar. (Gündoğan, 2010: 50) Bu bağlamda, küresel yönetişim kavramı, karşılıklı bağımlılık prensibinin hâkim kılındığı ve müşterek problemleri izole etmek adına ulus devletlerin iş birliği içerisinde hareket ettiği çok aktörlü bir yapıyı ifade etmektedir.

Küresel yönetişim ağları vasıtasıyla ulusal yönetimlere müdahale imkânına kavuşan uluslararası örgütler ve devletler, ülkelerin karar alma süreçleri üzerinde önemli etkilere sahip olmaktadır. Küresel yönetişime iyi bir örnek olarak ileride bahsedileceği üzere 1992 yılında Rio de Janeiro'da yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın bir ürünü olan Gündem 21 verilebilir. Gündem 21, sürdürülebilir gelişme kavramının uygulanabilirliğine yönelik, küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeydeki ifadesi olan bir eylem planı niteliği taşımaktadır. (Lamba, 2012: 58-59)

1.1.4.2. Ulusal yönetişim

Ulusal düzeyde yönetişim aslında yönetim kavramının genel ifadesi olarak kullanılmaktadır. Bu mekânsal boyuttaki yönetişimde, tabiatı gereği salt merkezi idarenin hâkim olduğu tek aktörlü yapı yerine, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin de etkin oldukları çok aktörlü esnek bir yapı söz konusudur. Bu noktada, bu yönetişim çerçevesinde, devlete biçilen rol, kamusal hizmetleri üretmekten ziyade, anılan hizmetlerin sunumunu yönlendirmektir. Merkezi otoritenin zayıflatıldığı ve yeni aktörlerin yönetsel sisteme dâhil edildiği kamu

yönetişimi çerçevesinde, yeni kurumlar ortaya çıkmıştır. Bağımsız Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar bunların en önemlilerindendir. Ulusal düzeyde yönetim, yönetsel bir çoğunluğun arasında otoritenin paylaştırılması ile etkinlik ve verimliliğin artırılmasını öngörmektedir. Yönetişim kavramının ulusal boyuttaki etkilerini olumlu değerlendiren görüşler mevcuttur. Bu görüşlere göre; yönetim kavramının devletin küçültülmesi olarak algılanması yanlıştır. Bunun aksine yönetim anlayışının, ulus devletin sorun çözme yeteneğini arttırdığı ve toplumsal işbirliğini harekete geçirerek ulus devlete önemli katkılar sağladığı iddia edilmektedir. (Çukurçayır, 2003: 268)

1.1.4.3. Yerel yönetim

Yerel yönetim, basit tanımıyla yönetim sürecinin yerel yönetimlerle karşılıklı etkileşim içerisinde gerçekleştirilmesini, ortaya konulmasını ifade eder. Yerel yönetim demokratik, katılımcı ve paydaşlara daha çok söz hakkı tanıyan bir model olarak öne çıkmaktadır. Yerel yönetim ile yerel kamu hizmetlerinin sunumunda kamudan özel sektöre ve sivil toplum kuruluşlarına bir tür yetki devri ortaya konulmaktadır.

Söz konusu modelin gelişmesinde, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Maastricht Antlaşması, Avrupa Kentsel Şartı ve Gündem 21 Bildirgesi önemli katkılar sağlamıştır. (Palabıyık, 2003: 253) Yönetişimin mekânsal boyutu olarak ortaya çıkan yerel yönetim yeni bir katılım anlayışını gündeme getirmiştir.

Halkın yönetilen olmaktan çıkarak, yönetime her aşamada katılan, sorumluluk alabilen ve denetleyebilen bir konuma gelmesi ile katılım konusunda yaşanan sorunlar, ulusal ve yerel düzeyde yeni katılım yollarının geliştirilmesini gerektirmiş ve bu durum yerel yönetimi önemli hale getirmiştir. Bu anlamda, yerel yönetim merkezi yönetim, yerel yönetimler, özel kesim ve sivil toplumdan oluşan 'paydaşlar bütünü' olarak görülmüştür. (Kerman, 2011: 16)

1.2. Yerel Yönetişim

Yönetişim, Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de uygulama alanı genişleyen bir kavram olarak, toplumun farklı kesimlerinin yönetime katılmalarının sağlandığı birlikte yönetme anlayışını ifade etmektedir. Uygulandığı alana ve düzeye göre farklı adlar alan yönetişimin yerel düzeydeki karşılığı ise yerel yönetişimdir.

1.2.1. Yerel Yönetişim Kavramı

Dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de kök salmaya başlayan ‘yönetişim’ yaklaşımı, yerel düzeydeki ilişkilerin niteliğini değiştirmekte ve birlikte yönetim anlayışının yerleşmesini gerektirmektedir. Bu süreç, yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşları ve diğer yerel ortaklar arasında yatay ve demokratik bir biçimde örgütlenmiş, yeni bir ilişkiler sistemi kurulmasını zorunlu kılmaktadır. (Emrealp, 2005:39)

Yerel kararların alınması ve politikaların oluşturulması sürecinde aktörler arasındaki ilişkilere dikkat çeken yerel yönetişim kavramı, yönetişimin çok aktörlü, ortaklaşmacı, işbirlikçi ve etkileşime dayalı doğasının yerel düzeyde aktarıldığına işaret etmektedir. Bu, yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin sunumu ve yerel halkı ilgilendiren sorunların çözümünde yeni bir yönetim tarzının geçerli hale geldiğini göstermektedir. Bu yeni yönetim tarzında, post-Fordizmin öngörülerine uygun olarak, yerel düzeyde tüm bu aktörler arasında ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında hiyerarşik değil, belirli bir sorunun tarafları olmalarına dayanan yatay bir paydaşlık ilişkisi söz konusudur. (Bıçkıcı ve Sobacı, 2011: 227)

Yerel yönetimlerin vatandaşlara en yakın yönetim birimleri olması sebebiyle, bireylerin yerel yönetimlere ulaşmaları ve onlarla bir şekilde ilişkiye girmeleri daha kolay olmaktadır. Dolayısıyla vatandaşların kendilerini ilgilendiren kararlara katılmaları yerel düzeyde merkeze göre çok daha kolay gerçekleşmektedir.

Yerel yönetişimin sadece yerel düzeydeki vatandaşları değil, yereldeki merkezi yönetimin unsurlarını, yerel yönetimleri, sivil toplum kuruluşlarını, özel kesimi de kapsayan bir ortaklık modeli olarak düşünülmesi son derece gerçekçi bir yaklaşımdır.

Yerel yönetim, yönetim sürecinin yerel yönetimlerle karşılıklı etkileşim içinde gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Ayrıca bu kavram çerçevesinde yerel kamusal hizmetlerin sunumunda kamudan özele ve diğer sosyal oluşumlara yetki aktarımı gerçekleşmektedir. (Palabıyık, 2003: 263) Yerel yönetim, hizmet süreçlerine örgütlü ve örgütsüz yerel aktörlerin dâhil edilmesi olarak tanımlanabilir. Hizmetlerin yerinden yönetimi anlamında yerinden yönetim anlayışının etkisiyle özellikle 1990'larda yaygınlık kazanan kentsel yenileme çabalarında yerel kamusal, özel ve gönüllü sektörler arasında işbirliği, ortaklaşa çalışma ortamı yerel yönetim biçiminde adlandırılmaktadır.

Yerel yönetimi demokratik kalkınma için eksik bir kavram olarak algılayan bu kavram, önemli bazı yetkilerin, her türlü hak ve özgürlüklerini tam olarak kullanma kapasitesine sahip yerel halkın rahatça ulaşabildiği ve hesap verebilir nitelikteki yerel yönetimlere devredildiği sistemi ifade etmektedir. (Palabıyık, 2003: 253)

Genel olarak kamu yönetimi bağlamında geçerli olan yönetim kavramı yerelleşme eğilimleriyle tekrar ön plana çıkan yerel yönetimler için de söz konusu olabilir. Bu anlayış yerel yönetim kavramını ortaya çıkarmakta ve yerel yönetimleri yönetim modelinde bir noktaya koymaktadır.

Özellikle temsili demokrasinin katılımı seçimler ve oy kullanma boyutu ile sınırlandırması bu tarz bir katılım anlayışını sorgulanır hale getirmektedir. (Şahin, Temizel ve Temizel, 2004: 255)

Halk yönetilen olmaktan çıkarak, yönetime her aşamada katılan, sorumluluk alabilen ve denetleyen bir konuma gelmiştir. (Saran, 1996: 17) Ayrıca bu durum ile katılım konusunda yaşanan sorunlar, ulusal ve yerel düzeyde yeni katılım yollarının geliştirilmesini gerektirmiş ve bu durum yerel yönetimi önemli hale getirmiştir. Yerel yönetim; merkezi yönetim, yerel yönetimler, özel kesim ve sivil toplumdan oluşan paydaşlar bütünü olarak görülmektedir. (Kerman, Altan, Aktel ve Lamba, 2011: 17)

Yerel yönetim; hukukun üstünlüğünün, demokrasinin, katılımcılığın, denetimin, açıklık, saydamlık ve hesap verebilirliğin, kalitenin, liyakatin ve etiğin egemen

olduğu, sivil toplumu ön plana çıkaran ve sivil toplum kuruluşlarının gelişmesinin önünü açan, bağımsız işleyen bir yargı düzenine sahip olan ekonomik ve siyasi bir düzen olarak görülebilir. Bu kapsamda yerel yönetimden hedeflenen hak talep eden, yönetilen vatandaş yerine bir takım sorumluluklar üstlenen aktif vatandaş ortaya çıkarmaktır.

Yerel yönetişimin üç özelliği genel kabul görmektedir. Birincisi; yerel yönetimler tabandan yani mahalle ölçeğinden başlayan yerel yönetim imkanları ile metropol, bölgesel, ulusal hatta uluslararası işbirliği arayışına girmektedirler. İkincisi; yerel yönetim, kararların alınmasında ve uygulanmasında özel ve kamusal çıkarların kaynaştırılarak koordine edildiği, siyasal ve idari süreç niteliğindedir. Üçüncüsü ise; yerel yönetim ve uygulamalarında geline noktanın kaynakların kullanımı ve etkinliğin başarılmasında yeni ve daha yaratıcı yolların araştırılmasıdır. (Palabıyık, 2004: 254)

Yerel yönetim demokratik, katılımcı ve paydaşlara daha çok söz hakkı veren bir model olarak öne çıkmaktadır. Bu modelin gelişmesinde, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Maastricht Antlaşması, Avrupa Kentsel Şartı ve 1992 yılında Brezilya'nın Rio kentinde toplanan 'Yeryüzü Zirvesinde' benimsenen Gündem 21 Bildirgesi önemli katkılar sağlamıştır.

Yerel yönetim sistemi ve yerel demokrasi açısından değerlendirildiğinde yerel yönetim, yerel seçilmişler ile vatandaşlar arasındaki iletişimi yaygınlaştırması, yerel seçilmişlerin ve demokratik kurumların meşruiyetini güçlendirmesi ve bu kurumların etkinliğini arttırması nedeniyle günümüzde yerel demokrasinin gerçekleştirilmesi için kaçınılmaz olarak görülmektedir.

1.2.2. Yerel Yönetişim Modelleri

Ulusal özellikler kentsel yönetimin şekillenmesinde etkilidir. Aynı ülke içindeki kentler arasında bile örgütlenmiş çıkarların sürece katılımında farklılıklar görülebilmektedir. Yerel yönetim süreçleri; işletmecî kentsel yönetim modeli, kurumsal kentsel yönetim modeli ve refah kentsel yönetim modeli biçiminde sınıflandırabilmektedir. (Yıldırım, 2014: 81)

1.2.2.1. İşletmeci kentsel yönetim modeli

İşletmeci kentsel yönetim modeli; son dönemlerde yeni kamu işletmeciliği adıyla anılan ve yerel yönetimlerin işletmeci özelliklerinin demokratik ve katılımcı niteliklerinin bir anlamda önüne geçtiği süreçleri anlatmaktadır. Bu süreçlerde dikkatler etkinlik, talep ve uzman yönetim konularında yoğunlaşmaktadır. Modelde kamu-özel ayrımı sadece ideolojik anlamda değil süreçlerin değerlendirilmesinde piyasa tabanlı ölçütlerin kullanımıyla da ortadan kalkmaktadır. İşletmeci yönetim, yeni kamu işletmeciliğinin 'işletmeciler yönetsin' sloganını sürece katılımda benimsemektedir. Özelleştirme ve sözleşme yapma yöntemleriyle yerel yöntemlerin daha etkin olacağı savına dayanan yeni kamu işletmeciliği anlayışı bu kapsamda işletmeci kentsel yönetimi temsil etmektedir. İşletmeci yönetimin anahtar katılımcıları, kamu hizmeti üreticisi ve sunucusu organizasyonların yöneticileridir. Tüketicilerde bu çerçevede önemlidir. Kar amaçlı organizasyonlarla yapılan sözleşmeler, uzman yöneticilerin istihdamı, hizmet sağlayıcılar arasında rekabetçi ortamın oluşturulması ve seçilmiş yetkililerin rollerinin yeniden tanımlanması modelin başlıca araçlarıdır. (Palabıyık, 2004: 74)

1.2.2.2. Kuramsal kentsel yönetim modeli

Batı Avrupa'nın tipik küçük, endüstriyel ve gelişmiş demokrasilerinde görülmektedir. Kurumsal yönetim; yerel yönetimleri, sosyal grupların ve diğer örgütlenmiş çıkar grupların kent politikalarının yapımı ve uygulanması süreçlerine katılımının sağlandığı sistem olarak tanımlar. Katılımcı yerel demokrasinin ancak yerel çıkarların temsili ile gerçekleşebileceği modelin ana düşüncesidir. Başlıca özelliği katılımcılık olan modelde kurumların katılımı, siyasal süreçte yer alan üst derece kuruluş yöneticilerinin katılımına tercih edilmektedir. Modelin amacı, kentsel politikalarda hizmet sunucusu kuruluşların çıkarlarını gerçekleştirmede kaynakların etkin dağılımını sağlamaktır. Ancak süreçte yer almayan seçmenler ve sosyal grupların çıkarları çoğu zaman göz ardı edilebilmektedir. (Palabıyık 2004: 76).

Kamu, özel ve sivil sektörlerin model içerisinde çıkarlarının birleştirilmesi, kar güdüsü karşısında kamusal yararın savunulmasında yerel yönetimlerin zayıf kalması modelin önemli sıkıntılarından biridir.

Kurumsal kentsel yönetim, yerel politikalar ve hizmet sunumunda yer alan yerel yönetimlerle diğer organizasyonlar arasında koordinasyon ve eşgüdüm programı niteliğinde çalışmaktadır. Modelde sosyal desteği en yüksek düzeyde gerçekleştirmek amacıyla katılımı sağlayıcı yöntem ve araçların geliştirilmesi önem kazanmaktadır.

1.2.2.3. Refah kentsel yönetim modeli

Refah kentsel yönetim modeli; ekonomik kalkınmışlık ya da refah kaynağı olarak kendi kapasitesinden çok ulusun geneline bağlı olan yerleşimlerde uygulanmaktadır. Kamu harcamaları bakımından merkezi hükümet gelirlerine bağıllık söz konusudur. Siyasi ve yönetsel bakımından merkezi hükümete bağıllık sonuçta modelde, özel sermaye ile ortakların en az düzeyde gerçekleşmesine neden olmaktadır. Modelde katılımcılar ise; yerel yönetim yetkilileri ile merkezi hükümet bürokratlarıdır. Siyasal kayırmacılık bazı kentlerin ön planda tutulmasını gerektirebilir. Modelde kısa vadede devlet yardımları ile yerel ekonominin sürdürülmesi hedeflenmektedir. Uzun dönem amaçları ise açık bir şekilde ortaya konmamaktadır. (Palabıyık, 2004: 78)

İKİNCİ BÖLÜM

BİR YEREL YÖNETİŞİM ARACI OLARAK TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ

2.1. Kent Konseyi Kavramı ve Kent Konseylerinin Ortaya Çıkışı

Kent konseyi; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği, ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarıdır. (Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 4-b)

Kent konseyleri; halkın ve toplumun tüm kesiminin katıldığı, sorunlara çözümlerin üretildiği, düşüncelerin yönetimlere aktarıldığı, kentin dinamiklerini kapsayan bir demokrasi platformudur. Kent konseyinde, ilgi gruplarının ve hemşerilerin birlikteliği ve uzlaşma ortamı sağlanmaya çalışılmaktadır.

Kent konseyleri, yerel katılımı yerel yönetimin gerçekleşmesine çalışmaktadırlar. Ayrıca kent konseyleri, ortaklık modeli ile yerelde hemşerilik bilincinin gelişmesini ve çok ortaklı bir yönetim modelinin ortaya çıkmasını amaçlamaktadırlar.

Yine kent konseyleri, merkezi yönetim ve yerel yönetim arasındaki iletişimi gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Kent konseyleri, yerel yönetimler ile yerel vatandaşlar arasındaki iletişimi gerçekleştirerek hem yerel yönetimlerin yapmış oldukları çalışmaların meşruiyetlerini sağlamakta hem de bu faaliyetlerin duyurulması görevini gerçekleştirmektedirler. Kent konseyleri ile yerel halkın istekleri, fikirleri ve projeleri gerçekleşme imkânı bulmaktadır. Bu sayede halkın katılım imkânı sağlanmakta, karşılıklı iletişim gerçekleşmekte dolayısıyla bunların neticesinde kent konseyleri ile yerel yönetim gerçekleşmiş olmaktadır.

Kent konseyleri 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile yasal bir niteliğe girinceye kadar benzer örgütlenmeler olan şehir meclisi, kent meclisi, kent kurultayı, kent danışma meclisi, kent platformu gibi adlarla da tanımlanmışlardır. Yapıları ve çalışma

yöntemleri farklılıklar gösterse de kent konseylerinin genel işlevleri kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek tüm kenti kucaklayan bir ortak akıl oluşturulmasını sağlamaktır. (Pektaş ve Koçak, 2007: 132)

Küreselleşmenin etkisiyle yerelleşme kavramına daha fazla önem verilmeye başlanmış, yerel katılım için yeni yol ve yöntemler aranmaya başlanmıştır. Bu yol ve yöntemlerin en önemlilerinden olan kent konseylerinin kökenini Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve Avrupa Kentsel Şartı oluşturmaktadır.

2.1.1. Gündem 21

1992 yılı Haziran ayında 179 ülkenin katılımı ile Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde 'Yeryüzü Zirvesi' olarak adlandırılan sürdürülebilir kalkınma hedefi doğrultusunda 'Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı' yapılmıştır.

'Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda kabul edilen belgelerden hiç tereddütsüz en önemli olanı, sürdürülebilir kalkınma kavramının hayata geçirilmesine yönelik, küresel bağlılıkların en üst düzeydeki ifadesi olarak tanımlanan ve toplantıya katılan tüm ülkeler tarafından benimsenen Gündem 21'dir. (Bulut, 2013: 99)

Rio Konferansı'nın beş temel bildirisinden biri olan Gündem 21, çevre ile kalkınma arasında denge kurulmasını hedefleyen, sürdürülebilir kalkınma kavramının yaşama geçirilmesine yönelik, küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeydeki ifadesi olan bir eylem planıdır. Bu eylem planında ulusal ve uluslararası alandaki eşitsizlikler, yoksulluk, cehalet ve ekosistemdeki bozulmalar üzerinde durulmuştur. (www.la21turkey.net) (Sağır, 2003: 28-41)

Bugünün ihtiyaç ve beklentilerini gelecek kuşakların ihtiyaç ve beklentilerinden ödün vermeksizin karşılamayı amaçlayan kalkınma olarak tanımlayabileceğimiz sürdürülebilir kalkınma, Gündem 21'in dayanağı olup temelleri 1972 yılının Haziran ayında İsveç'in başkenti Stockholm'de 113 ülkenin çevre sorunları ile ilgili olarak bir araya geldikleri 'Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı'nda atılmıştır. Konferans sonunda yayınlanan 'Stockholm Bildirgesi' çevrenin taşıma

kapasitesine dikkat çekerek, sürdürülebilir kalkınma kavramının temel dayanaklarını oluşturmuştur. İlk kez çevre sorunlarının resmi düzeyde ulusların gündemine girdiği ve çevre ile kalkınma konuları bütünleştirilemez ise insanlığın geleceği tehlikededir mesajının verildiği bu Konferanstan birkaç yıl sonra yeni Komisyonlar kurulmuş ve çalışmalara başlanmıştır. 1976 yılında Kanada'da düzenlenen Vancouver HABITAT I Konferansında da yerel yönetim açısından önemli bir yere sahip olan sürdürülebilir kalkınma konusu gündeme gelmiştir. (Emrealp, 2005: 12-13) Ayrıca bu ilk HABITAT toplantısında küresel sorunlar için ortaya konulan çözüm önerileri devlet merkezli ele alınmıştır.

1980'li yıllarla birlikte çevreye karşı Dünya'da duyarlılık artmış ve 1983 yılında 'Birleşmiş Milletler Dünya Çevre Kalkınma Komisyonu' oluşturulmuştur. Bu Komisyonun çalışmalarının sonuçlarından biri 1987 yılında Komisyon Başkanı dönemin Norveç Başbakanı Gro Harlem Brundtland'ın adını alarak yayınlanan 'Ortak Geleceğimiz (Brundtland) Raporu'dur. Raporda, giderek ağırlaşan çevre sorunlarından çıkış yolu olarak çevresel gelişme ile ekonomik kalkınma arasında yaşamsal köprünün kurulması ve gelişmenin sürdürülebilir olması gerektiğini vurgulamaktadır. (Üzan, 1999: 96-101) Rapor, sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşmak için yerel düzeyde katılımın son derece önemli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca Raporda sürdürülebilir kalkınma, 'Bugünün ihtiyaç ve beklentilerini, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçları ve beklentilerini karşılama olanaklarını tehlikeye atmaksızın karşılamaktır' şeklinde tanımlanmıştır.

Sürdürülebilir kalkınma konusunda Brundtland Raporundan itibaren devam eden oluşum, 5 Haziran 1992 senesindeki BM Çevre ve Kalkınma Konferansında doruk noktaya çıkmıştır. Ayrıca devlet başkanlarının katılımı ile Rio'daki Konferansta sürdürülebilir kalkınma konusu ele alınmış ve bu Konferansın sonunda Rio Bildirgesi ve 800 sayfalık Gündem 21 başlıklı Eylem Planı kabul edilmiştir. Bu eylem planı ile sürdürülebilir kalkınma 21. yüzyılın ortak hedefi olarak belirlenmiş, Birleşmiş Milletler üyelerince bu hedefe ulaşılmasına yönelik ilkeler ve eylem planları belirtilmiştir. (Baykal, 2010: 12)

Rio Zirvesinde, sürdürülebilir gelişmenin merkezinde insan vardır görüşünden hareketle, insanların doğayla uyum içerisinde, üretken ve sağlıklı bir hayat

sürmeye haklarının olduğu belirtilmektedir. Ayrıca gelişim hakkının şimdiki ve gelecek kuşaklar arasında eşitliği sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğu ve bu yönde tüm ülkelerin küresel ortaklık ruhu içerisinde ortak fakat farklı düzeylerde sorumluluk sahibi oldukları vurgulanmaktadır. Bu ilkelere öne çıkan küresel ortaklık ruhu anlayışı, yalnızca ülkeler arasındaki işbirliği süreçlerini değil her düzeyde etkin katılımı şart olarak ortaya koymaktadır. Bu nedenle çevre sorunlarının her düzeydeki ilgililerin, örgütlü ve örgütsüz tüm vatandaşların katılımıyla en iyi şekilde ele alınacağı ve tüm tarafların, kamu otoritesinin çevresel uygulamaları ile ilgili bilgiye ulaşmaya hakkı kadar da karar alma süreçlerine de katılmaya hakları olduğu fikri benimsenmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmenin önemli bir araç olarak çeşitli uygulamaların olası sonuçları üzerinde önemli rol oynayacağı, bunun yanı sıra kadınların, gençlerin ve tüm bireylerin tam katılımının gelişim yönünde yaşamsal öneme sahip oldukları vurgulanmaktadır. (Başdelioğlu, 2005: 65)

Rio Zirvesinde kabul edilen belgelerden en önemlisi yukarıda da bahsedildiği üzere sürdürülebilir gelişme kavramının yaşama geçirilmesine yönelik, küresel bağlılıkların en üst düzeydeki ifadesi olarak tanımlanan Gündem 21'dir.

Gündem 21 'İnsanlık tarihsel bir dönüm noktasındadır' cümlesiyle başlamakta ve dünyada artan sorunların çözümü için 'küresel ortaklık' kavramını gündeme getirmektedir. Bu manada Gündem 21, Vancouver'da yapılan Habitat I toplantısından farklı olarak devlet merkezli değil, toplum merkezlidir ve çok aktörlü ve katılımcı bir yönetim anlayışını ön plana çıkarmaktadır. Bu anlayış ile Gündem 21'in amacının vazgeçilmez bir yöntemi olarak 'küresel ortaklık' kavramı öne çıkmıştır. (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 19)

Gündem 21'in başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için asıl sorumluluk hükümetlerde olmakla birlikte, vatandaşlar, hükümet dışı kuruluşlar ve diğer grupların da etkin olarak süreçte yer almaları gerektiği ifade edilmiştir. (Emrealp, 2005: 16) Katılım anlayışı temelinde şekillendirilen Gündem 21 modeli ile Dünyada artan eşitsizlikler, yolsuzluklar, çevre kirliliği, insan hakları ihlalleri gibi sorunların çözülmesine çalışılmaktadır.

Gündem 21 ile özellikle halkın sürdürülebilir kalkınmanın bir aktörü olarak karar alma süreçlerine aktif katılımı üzerinde durulmaktadır. Çünkü değişen durum ve koşulların ışığı altında esnek bir eylem planı olma özelliğine sahip olan Gündem 21’de, dünyada artan eğitim sorunları, ekosistemin bozulması, eşitsizlikler, yolsuzluklar, insan hakları ihlalleri, çevre kirliliği ve benzeri çok sayıda sorunun yurttaşların katılım eksikliğinden kaynaklandığına dair bir kabul bulunmaktadır. Katılım anlayışı temelinde şekillendirilen Gündem 21 modeli ile bu sorunlar, küresel boyutta etkili bir şekilde çözülmeye çalışılmaktadır. Ancak, Gündem 21’de yer alan sorunların ve çözüm önerilerinin büyük bir bölümünün yerel düzeydeki faaliyetlere dayalı olmaları sebebiyle, belirlenen hedeflere ulaşabilmek için yerel yönetimler, katılım ve işbirliğinin sağlanmasında belirleyici bir etken olarak kabul edilmektedir. (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 14-30)

Çok aktörlü bir yönetim anlayışını dile getiren Gündem 21’in en önemli önerisi, ulusal eylem planlarının oluşturulmasında kaynak teşkil edecek olan yerel eylem planlarının hazırlanmasıdır. (Torlak ve Önez, 2005: 656) Bu doğrultuda ulusal ölçekte Ulusal Gündem 21’lerin ve buna bağlı olarak da yerel düzeyde yerel yönetimlerin de dâhil edildiği Yerel Gündem 21’lerin ülkelerce oluşturulması öngörülmüştür.

2.1.2. Yerel Gündem 21

Rio Zirvesi’nde, Zirve’nin Gündem 21 başlıklı eylem planında bahsedilen sorunların ve çözümlerin birçoğunun yerel nitelikli olması nedeniyle, yerel yönetimlerin muhatap alınmasının çok önemli olduğu belirtilmiş ve uygulama sürecinin yerel yönetimlerin katılımı ile başarılabileceği ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda 1992 Birleşmiş Milletler Rio ‘Yeryüzü Zirvesi’nde, 21. yüzyılın gündemini belirlemek için ortaya konan Gündem 21 başlıklı eylem planında her ülke kendi Yerel Gündem 21’ini oluşturmaya çağırılmıştır. (Kestellioğlu, 2011: 121-140). Böylece sürdürülebilir kalkınmanın başarılması için katılımcı ve çok sektörlü bir süreç olarak Yerel Gündem 21 doğmuştur. Yerel Gündem 21’ler, Gündem 21’in yerel izdüşümleri olarak ortaya çıkmış ve uygulamaya geçmişlerdir.

Bir yerel yönetim anlayışını ifade eden Yerel Gündem 21, başta çevre ve yaşam kalitesini geliştirme projesi olarak doğmuş, süreç içerisinde yoksullukla mücadeleden toplum kalkınmasına kadar pek çok alana tesir eden uzun süreçli bir programa dönüşmüştür. Esas olarak yerel yönetimlerin çalışmaları ile sürdürülen Yerel Gündem 21 çalışmaları yerel düzeyde ortaklıklara ve paydaş katılımlarına dayalı, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşımayı hedefleyen bir yerel yönetim mekanizması olarak gelişmiştir. (Bulut, 2013: 102) Burada belirtmelidir ki Yerel Gündem 21 ile önemli olan örgütlü ve örgütsüz tüm kesimlerin çeşitli mekanizmalar ile yerel yönetim anlayışı ile karar alma süreçlerine katılmasıdır.

Bu kapsamda Türkiye'nin Kent Konseylerinin oluşturulmasına öncülük eden Yerel Gündem 21 ile tanışması ise biraz gecikmeli olarak İstanbul'da düzenlenen 'Birleşmiş Milletler Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi)' toplantıları ile mümkün olmuştur. Habitat II toplantılarında Gündem 21'in etkili bir şekilde yaşama geçirilmesinin önkoşulu olarak, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve diğer aktörlerin etkin katılımına ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. (Kerman, Altan ve Aktan, 2011: 14-30) Ayrıca Habitat II Toplantılarında, sürdürülebilir kalkınmanın temelinde demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren yönetimler olduğu belirtilmiştir. Böylece yönetim ilkesinin de demokratik yerel yönetimler için önemi tesis edilmiş olmaktadır.

3-14 Haziran 1996 tarihlerinde İstanbul'da toplanan Habitat II Konferansında vurgulanan bu hususlar, Türkiye'nin Yerel Gündem 21 ile tanışması ile birlikte kent konseylerinin bir anlamda teorik altyapısının da tohumlarının atılmasına neden olmuştur. Bu anlamda yerleşim alanından başlayarak dünyanın sorunlarına sahip çıkma bilinci, kente dair paydaşlık, aktif vatandaşlık, hemşerilik bilinci, aktif katılım anahtar sözcükler olarak belirmiştir. Belirtilen bu hedeflere ulaşabilmek için yerel yönetimlere katılımcı anlayış içerisinde 'Kentler İçin Eylem Planı' hazırlama sorumluluğu verilmiş, katılım süreçleri geliştirilmiş, merkezi ve yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşlarının birlikte yerleşim sorunlarına çözümler üretmeleri ve bu amaçla toplumun tüm kesimleriyle işbirliği yapmaları ve bunun için gerekli ortamları sağlamaları önerilmiştir. (Özer, 2000: 22) Birleşmiş Milletler HABITAT II 'İnsan Yerleşimleri Konferansı' toplantıları ile sürdürülebilir kalkınmanın temelinde demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren

yönetimler olduğu belirtilmiştir. Böylece yönetim ilkesinin de temel çerçevesi çizilmiş olmaktadır. (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 18)

Birleşmiş Milletler 'in New York'taki Genel Merkezinde 6-8 Eylül 2000 tarihleri arasında aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 189 ülkenin Devlet ve Hükümet Başkanlarının katılımıyla yapılan liderler zirvesinde, günümüzün en güçlü ve öncelikli küresel taahhüt belgelerinden biri olarak kabul edilen Birleşmiş Milletler 'Binyıl (Millenium) Bildirgesi' imzalanmıştır. Bu Bildirge'de yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer yerel aktörler tarafından bu hedeflerin sahiplenilmesinin önemi belirtilmiş ve bu düşünceler 2002 Birleşmiş Milletler Johannesburg Zirvesi'ne yansımıştır. Bu doğrultuda, Bildirge'de yer alan Kalkınma ve Yoksulluğun Azaltılması', 'Ortak Çevrenin Korunması' ve 'İnsan Hakları, Demokrasi, İyi Yönetişim' gibi küresel hedefler, Yerel Gündem 21'i doğrudan ilgilendirmektedir. (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 19)

Gündem 21'in, 21. yüzyıl gündeminin uygulanması görevini büyük ölçüde yerel yönetimlere verdiği ve katılım unsurunun sürekli olarak ön planda tutulduğu söylenebilir. Yerel Gündem 21, yönetim yaklaşımının kurumsal, ilkesel ve kavramsal tüm bileşenlerini içeren bir uygulama olarak (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 20) demokratik yönetimin beşiği olarak tarif edilen yerel yönetimlerde, katılım ilkesinin de ötesine geçerek, karar alma sürecine halkın dâhil edilmesiyle yeni yüzyılın demokratik anlayışının şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Böylece yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ilgililerin, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini saptayarak, kentleri için 21. yüzyılın yerel gündemini oluşturmaları gerektiğinin altı çizilmiş, her ülkedeki tüm yerel yönetimler karar alma planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmeye ve uygulamaya davet edilmişlerdir. (Yeşildal, 2014, 89-90)

Yerel Gündem 21; katılımcı mekanizmaların kullanılarak kentin sürdürülebilir geleceğine yönelik bir geniş görüşlülük geliştirilmesini ve geliştirilen bu vizyonun yaşama geçirilmesini sağlayacak uzun dönemli eylem planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını kapsamaktadır. Gündem 21'in sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmak için yapılacak olan plan konusunda topluluklara serbestlik tanınmasına

rağmen, bir çalışmanın Yerel Gündem 21 çalışması olabilmesi için belirli şartları taşıması gerekmektedir. Bunlar; planlama ve uygulamaya dönük bütün grupların katılımının sağlanmasına yönelik yoğun çaba harcanması, yerel konulara daha duyarlı olunması, sorunların çözümüne ilişkin çaba gösterilmesi ve yapılan çalışmaların Birleşmiş Milletler Kalkınma ve Çevre Konferansı ve Gündem 21 ile ilişkilendirilmesidir. (Demir, 2008: 52)

Yerel Gündem 21 Projesi ile dört temel hedef ortaya konulmuştur. Birinci hedef olarak; ‘1996 yılına gelindiğinde, her ülkedeki yerel yönetimlerin çoğunun kendi halklarıyla bir müzakere süreci başlatmış ve halk için Yerel Gündem 21 üzerinde bir uzlaşmaya varmış olmaları gösterilmektedir. İkinci hedef olarak; ‘1993 yılına gelindiğinde, uluslararası topluluk, yerel yönetimler arasında gittikçe artan işbirliğini hedefleyen bir danışma süreci başlatmış olmalıdır’ hedefine yer verilmektedir. Üçüncü ana hedef olarak; ‘1994 yılına gelindiğinde, deneyim ve bilgi alışverişini zenginleştirmek amacıyla yerel yönetim birlikleri ve diğer yerel yönetimlerin temsilcileri arasındaki koordinasyon ve işbirliği düzeyi geliştirilmiş olmalıdır’ denilmektedir. Dördüncü ve son ana hedef olarak; ‘her ülkedeki tüm yerel yönetimler, kadınların ve gençliğin karar verme, planlama ve uygulama süreçlerinde temsil edilmesini sağlama amacına yönelik programlar uygulamak ve izlemek konusunda teşvik edilmelidir’ ifadesine yer verilmektedir. (Demir, 2008: 53)

2.1.3. Avrupa Kentsel Şartı

Kent konseylerinin kökenini oluşturan bir diğer program Avrupa Kentsel Şartı’dır. Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi’nin kentsel politikalarından yola çıkarak oluşturulmuştur ve bu politikalar 1980-1982 yılları arasında Avrupa Konseyince düzenlenen ‘Kentsel Rönesans için Avrupa Kampanyası’ kapsamında geliştirilmiştir. Avrupa Kentsel Şartı kapsamında yerleşimlerde yaşamın iyileştirilmesini amaçlayan kampanya başlıca dört temel konuya önem vermiştir. Bunlar; kentsel fiziksel çevrenin iyileştirilmesi, konut stokunun iyileştirilmesi, yerleşmelerde sosyal ve kültürel olanakların yaratılması ile toplumsal kalkınma ve halk katılımının özendirilmesidir. Bu oluşturulan kampanya ise 1986 yılında

yerinden yönetim düşüncesinin ivmesiyle Avrupa Yerel ve Bölgesel İdareler Sürekli Konferansına aktarılmıştır.

1986 yılından itibaren de birçok konferans ve sempozyumlarla tanıtılan, hazırlanan çeşitli rapor ve kararlarla desteklenen bir program oluşturulmuş, bu raporlara ve kararlara dayanılarak hazırlanan ve kentsel gelişmeyi çeşitli yönlerden ele alan çalışmalar da daha sonra Avrupa Belediyelerine gönderilmiştir. Politikacılar, uzmanlar ve halklar arasında görgü ve bilgi alışverişini geliştiren tüm bu çabalar, Konferansın yerel demokrasi, yerinden yönetim ve katılımcılık konusundaki diğer çalışmalarıyla birlikte Avrupa Kentsel Şartına gerekli temel verileri sağlamıştır. (Palabıyık, 2004: 4-5)

Avrupa Kentsel Şartı Ana İlkelerinden Halk Katılımı, Kent Yönetimi ve Kent Planlamasına bakıldığında yerel politik yaşama yerel halkın katılımını temin için halkın temsilcilerini özgür ve demokratik olarak seçebilme hakkının var olduğu görülmektedir. Ayrıca yerel politik yaşamda etkin katılım için halkın yerel, politik ve idari yapılarda belirleyici olması gereği, toplum geleceğini etkileyebilecek her türlü önemli projede halka danışma gereği vardır. Bunun yanında kent yönetimi ve planlamasının kentin özgül niteliklerine ilişkin yeterli bilgiye dayandırılması, yerel politik kararların uzmanlardan oluşacak ekiplerce gerçekleştirilecek kentsel ve bölgesel planlara dayandırılması, karar verme süreci sonucunda ortaya çıkan politik tercihlerin anlaşılabilirliği ve hayatiyeti, gençlerin toplum yaşamına katılımının yerel yönetimlerce sağlanması da gerekmektedir. Bu kapsamda Avrupa Kentsel Şartı, kent konseylerinin Gündem 21, Yerel Gündem 21 ile birlikte kökenini oluşturmaktadır.

1992 yılında Avrupa Konseyince kabul edilen Avrupa Kentsel Şartı halk katılımını kentsel gelişmenin demokratik süreci için bir gereklilik olarak görmekte, doğrudan katılım araçlarının yaratılmasını demokrasinin olmazsa olmazı olarak sunmaktadır. Bu nedenle kent yönetimine demokratik katılımı sağlamak üzere, Avrupa Kentsel Şartı'nın 12. Bölümü, 'Hemşehri Katılımı, Kent Yönetimi ve Kent Planlaması' adı altında, genel olarak kent yönetimine katılma konusuna ayrılmıştır. Şarta göre; bir kentin yönetimi, önerilen idari işlemlerden ve kararlardan hakları ve malvarlığı önemli ölçüde etkilenen kişilerin bu işlemler ve kararlar konusunda

bilgilendirilmesini, görüşlerini duyurmasını ve böylece karar alma sürecinin aktif bir parçası haline gelmesini sağlayacak biçimde yürütülmelidir. (MİGM, 1996: 27)

1992 ve 2008 Avrupa Kentsel Şartlarında bir kentli hakkı olarak katılım hakkı konusunda altı çizilen temel ilkeler, Türkiye'deki yerel yönetimlerin karar ve hizmetlerinde yerel katılımın sağlanması yönünde kent konseyi örneğinde olduğu gibi yararlı olmuştur.

Avrupa Kentsel Şartı, kentte yaşayanların karar alma sürecinin aktif bir parçası haline gelmesini istemektedir. Şart, bu olgunun en önemli gerekçelerinden birisi olarak ise alınan idari kararlar ve yapılan işlemler sonucunda, kişilerin haklarının ve malvarlığının etkilenmesini göstermektedir. Avrupa Kentsel Şartına göre, kent yönetimine kentte yaşayanların katkı yapabilmeleri için kent konseyleri gibi uygun bazı araçlara ihtiyaç vardır. (Karabulut, 2009: 42)

Kent konseyi; kent yaşamındaki kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Bu manada, kent konseylerinin oluşumu, Avrupa Kentsel Şartında öngörülen 'yurttaşların oluşturduğu' meclislere uygun bir durumdur. (Öner,2005: 36)

2.2. Türkiye'de Kent Konseylerinin Oluşturulma Süreci

Türkiye'de Kent Konseylerinin oluşturulması sürecindeki iki önemli gelişme; yerel yönetişimi gerçekleştirmede önemli yeri olan Yerel Gündem 21 ile Türkiye'nin tanışması ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu, Kent Konseyleri Yönetmeliği gibi yasal mevzuat çalışmaları ile Kent Konseylerinin yasal bir statüye kavuşmalarıdır. (Yeşildal, 2014: 102)

Kent Konseyi Yönetmeliği'nde 'Tanımlar' başlığı altında Kent Konseyi için getirilen tanım, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun çizdiği geniş çerçeveyi güçlendirmekte ve zenginleştirmektedir. Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 4. maddesine göre; 'Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek

kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde buluştuğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını' ifade eder. (Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 4)

Gündem 21 ve Yerel Gündem 21 neticesinde ortaya çıkan kent konseyleri, yerel yönetim ve sağladığı toplumun her kesiminden katılım imkânı ile demokrasinin yerelde gerçekleştirilmesinin hedeflendiği yapılardır.

2.2.1. Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı Kapsamında Kent Konseylerinin Oluşturulması Süreci

‘Yerel düzeyde katılımın en önemli şemsiyesi’ olarak nitelendirilen Yerel Gündem 21 programının Türkiye’ye getirdiği en önemli yeniliklerden biri kent konseyi yapılanması olmuştur. (Göktürk, 2008: 21)

Gündem 21’in belirlenen hedeflerinin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin katılımı ve işbirliğinin belirleyici etken olacağı iddiası doğrultusunda, Türkiye’de 1997 yılında ‘Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi’ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Daimi Temsilciliği ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatının (JULA-EMME) katkılarıyla başlamıştır. (Köseoğlu, 2011: 324-336) 1997-1999 yıllarını kapsayan I. aşama olarak kabul edilen Projeye 23 kent dâhil olmuştur. Projenin temel hedefleri olarak ise; ülkesel ve bölgesel ölçekte Yerel Gündem 21 kavramının ve bunun yerel yönetim üzerindeki etki ve sonuçlarının tanıtılması, pilot kentlerde yerel düzeyde farklı sektörlerin katılımını sağlayacak mekanizmaların oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması olarak belirlenmiştir. (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 20) Belirlenen diğer hedefler ise; Yerel Gündem 21’e katılan yerel yönetimlerin sayısını arttırmak, yeni proje ortağı kentlerde katılımcı süreç oluşturmak, yeni proje ortağı kentlerde eylem planları hazırlanmasını sağlamak, halkın bilgilendirilmesine çalışmak ve uluslararası tanıtıma yönelik kampanyalar düzenlemek ve Yerel Gündem 21 sürecinin uzun süreli destek görmesini sağlamaktır. (Hancıoğlu, 2008: 36)

1999'da tamamlanan 'Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi'nin başarılı bulunması üzerine, 'Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması' başlığını taşıyan ikinci aşama projesi Ocak 2000'de başlamıştır ve 2003 yılının ortalarında tamamlanmıştır. Bu arada; Johannesburg Zirvesinde Türkiye Yerel Gündem 21 uygulamalarının diğer ülkeler tarafından da örnek alınabilecek niteliğe sahip olduğu belirtilmiştir. UNDP tarafından, katılımcı-demokratik 'yerel yönetim' uygulamalarının dünyadaki en iyi örneklerinden biri olarak kabul edilen Türkiye YG-21 Programı'nın bu başarısının ardında kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum üçgeninde yerel karar alma süreçlerini geliştirerek ve zenginleştirerek, Türkiye'de yeni bir 'yerel yönetim' modelinin gelişmesini sağlaması yatmaktadır. Yerel Gündem 21'in merkezinde yer alan kent konseyleri ile 'kentine sahip çıkma', 'aktif katılım' ve 'çözümde ortaklık' ilkeleri çerçevesinde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir 'ortaklık' yapısı oluşturulmaya çalışılmıştır. (Kerman, Altan ve Aktel, 2011: 20)

Yerel yönetimlerin kendi beldelerine yönelik olarak Yerel Gündem 21'lerini hazırlamaları ve uygulamaları için teşvik edilmeleri için uygulamaya konan ikinci aşama Proje'de ise yerel yönetimin güçlendirilmesine yönelik olarak sivil toplumun karar alma süreçlerine katılması ve yerel yatırımlarda söz sahibi olması amaçlanmıştır. Proje kapsamında herkesin katılabileceği kadın, çocuk, gençlik gibi meclisler, belirli konularda faaliyet gösteren çalışma kozaları ve kent konseyleri oluşturulmuştur. (Emrealp, 2005: 30)

Bu aşamada, katılımcı yerel yönetimlerin sayısını arttırma hedefi doğrultusunda çeşitli alt projeler başlatılmış ve proje ortağı yerel yönetimlerin sayısı 50'yi aşmıştır. Bunun sonrasında Yerel Gündem 21 uygulamaları 'proje' çerçevesinden çıkarak, uzun soluklu bir program halini almıştır. (Ökmen ve Görmez, 2009: 109-129)

Gerçekleştirilen uygulamaların başarılı olması üzerine, Türkiye'de en uzun süre proje formatında uygulanmış programlardan birisi olan Yerel Gündem 21, 2003 yılında ikinci aşamasının sona ermesiyle üçüncü aşamasında uzun erimli bir programa dönüşmüştür. (Soygüzel, 2012: 14) Yerel Gündem 21'in üçüncü aşaması, 'Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Bin Yıl Bildirgesi

Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planının Yerleştirilmesi' adı altında uygulamaya konulmuştur. Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın üçüncü aşaması, birbirini destekleyen bir dizi projeyi içermektedir. Bu aşama ile merkezi yönetimin ilgi ve desteğinin artırılması, tanıtım eksikliğinin giderilmesi ve küresel hedeflerin yerelleştirilmesi gerçekleştirilmek istenmiştir. Ayrıca Yerel Gündem 21 süreçlerinin kurumsallaştırılması amacıyla, 'Yerel Projelere Destek Programı' da başlatılmıştır. (Toprak, 2006: 290, 291)

Üçüncü aşamanın temel hedefleri ise şöyledir; kampanyalardan ve kapasite girişim programlarından yararlanarak, yerel ve ulusal düzeylerde Yerel Gündem 21 süreçlerinin ve mekanizmalarının kurumsallaştırılması ve Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve WSSD Uygulama Planı'nın yerel düzeyde teşvik edilmesi ve somutlaştırılması amacıyla bir Yerel Gündem 21 Küçük Ölçekli Hibeler Programı başlatılmasıdır. (www.la21turkey.net)

Programın 'Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleşmesi' başlığını taşıyan dördüncü aşamasında ise 1997 yılında başlayıp 2005 yılına kadar devam eden süreç sonunda elde edilenlere süreklilik kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu dördüncü aşamanın temel hedefi ise; ulusal ve yerel düzeylerde Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesidir. Ayrıca Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasının temel ve vazgeçilmez yöntemi olarak ise yerel yönetişimin teşviki amacıyla 'Kentimiz BM Binyıl Kalkınma Hedeflerini Destekliyor' başlıklı bir kampanyanın başlatılmasıdır. Bunun yanında 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Kent Konseyleri ile ilgili 76'ncı maddesi ve buna ilişkin Yönetmelik kapsamında, 2008 yılının sonuna kadar, farklı büyüklüğe, özelliğe ve coğrafi konuma sahip 150 yeni kentte kent konseyleri kurulması yönünde teknik destek ve katkı sağlanması da diğer yöntemlerdendir. Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesine yönelik destek, izleme ve değerlendirme mekanizmaları geliştirilmesi bu dördüncü aşamanın diğer yöntemleridir. (www.la21turkey.net)

Programın beşinci aşaması ise 'Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev Görmelerine Yönelik Eğitim ve Kapasite Geliştirme Desteği Sağlanması Projesi'dir. (Emrealp, 2005: 30)

Türkiye’de 1997 yılından itibaren uygulamaya başlayan Yerel Gündem 21’ler aracılığıyla, ilgili tüm kesimlerin karar alma ve uygulama süreçlerine katıldığı yeni bir yerel yönetim modeli gelişmiştir. (Adıgüzel, 2003: 52)

UNDP tarafından katılımcı-demokratik yerel yönetim uygulamalarının dünyadaki en iyi örneklerinden biri olarak kabul edilen Türkiye YG-21 Programı’nın bu başarısının ardındaki kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum üçgeninde yerel karar alma süreçlerini geliştirerek ve zenginleştirerek, Türkiye’de bir yerel yönetim modelinin gelişmesini sağlaması yatmaktadır. Bu modelin merkezinde yer alan kent konseyleri, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkeleri bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir ortaklık yapısı olarak şekillenmiştir. Kent konseyleri, belediyelerin öncülüğünde yerel paydaşları bir araya getirerek tüm kenti kucaklayan bir ortak akıl oluşturulmasını sağlayan benzersiz bir ortaklık modelidir. Kent konseyleri, aynı zamanda Kadın ve Gençlik Meclisleri, Engelliler, Çocuklar ve Yaşlılar için Platformlar, mahalle ölçeğinde katılım ve çalışma grupları başta olmak üzere diğer katılımcı yapılar ve süreçler için de çok elverişli bir şemsiye işlevini görmektedir. (Kent Konseyleri Klavuzu, s.9)

2.2.2. Türkiye’de Kent Konseylerinin Yasal Bir Statüye Kavuşmaları

Katılımcı demokrasinin en başarılı örneklerinden ve uygulamalarından biri sayılan kent konseyleri, ‘kentine sahip çıkma’, ‘ aktif katılım’ ve ‘çözümde ortaklık’ ilkelerinin bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir ‘ortaklık modeli’ olarak tanımlanmaktadır. Kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek, tüm kenti kucaklayan bir ‘ortak akıl’ oluşturulmasını sağlaması kent konseylerinin en önemli işlevlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Kent konseyleri, yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılması, hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, çok aktörlü ve çok ortaklı yönetim tarzının benimsenmesi işlevlerini de yerine getirmektedir. (Emrealp, 2005: 29)

Kent konseyleri; 1990’ların ortalarından bu yana Türkiye’de uygulanmaya konan neoliberal yapısal uyum politikalarının getirdiği mali disiplin, hesap verebilirlik ve şeffaflık söylemlerinin yerel düzeydeki aracıdır. (Şahin, 2011: 141)

Yerel Gündem 21 Programı ile 60'dan fazla kentte oluşumu ve gelişimi sağlanan kent konseylerinin temel hukuki dayanağı 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesidir ve buna bağlı olarak 8 Ekim 2006 yılında çıkarılan ve 6 Haziran 2009 yılında değişikliğe uğrayan Kent Konseyi Yönetmeliğidir. Yerel Gündem 21 bağlamında esnek yapılardan oluşan ve sivil toplum kapsamında değerlendirilebilecek olan kent konseyleri, yasal düzenlemeler ile daha katı kurallara tabi resmi devlet birimine dönüştürülmüştür. Yasal düzenlemeler ile ayrıca Yerel Gündem 21 programına dâhil olmayan belediyeler için de kent konseyleri oluşturulması yasal bir zorunluluk haline getirilerek yerel düzeyde kurumsallaşmış katılım formu meydana getirilmiştir. (Demirci, 2010: 33)

2.2.2.1. 5393 sayılı belediye kanununda kent konseyleri

03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun kent yönetimleri ile ilgili olarak getirdiği en önemli yeniliklerden birisi, kent yönetimine yerel paydaşların katılımını sağlamak amacıyla belediyelerin desteği ile kent konseylerinin kurulmasının zorunlu hale getirilmesidir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesinde, Türkiye'de öncelikle Yerel Gündem 21 uygulamaları sürecinde resmi olmayan alternatif yapılar olarak temayüz eden ve kent parlamentosu, halk meclisi, danışma meclisi gibi isimlerle anılan kent konseyleri nihayet yasal ifadesini bularak resmi bir yapılanma halini almıştır. (Bülbül, 2009: 26)

3 Temmuz 2005 tarihli 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 'Kent Konseyi' başlıklı 76. maddesine göre 'Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımlarıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler

belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent Konseylerinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.' Belediye Kanunu'nun bu maddesinde daha önce farklı adlar altında uygulamada olsa da, 'kent konseyi' kavramı ilk defa tanımlanmıştır. Bu gelişme, 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile belediye yönetiminde bir yerel yönetim aracı oluşturulması anlamında son derece önemlidir.

Ayrıca bu düzenleme ile kent konseylerine dört önemli fonksiyon yüklenmiştir. Bunlardan birincisi, kentin yaşanabilir hale gelmesi ve yaşam kalitesinin artırılması için kentte yaşayanlar tarafından kentin hak ve hukukunun korunmasıdır. İkinci olarak kent konseyinin kentte yaşayan insanlar arasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirici bir fonksiyon üstlenmesidir. Üçüncü olarak, sürdürülebilir kalkınma ve gelişmenin sağlanması amacıyla hemşerilerde bilinç oluşturulmasıdır. Dördüncü olarak ise yerel düzeyde hesap verme, hesap sorma, katılım ve yönetişimin gerçekleştirilmesidir. (Özcan ve Yurttaş, 2010: 168-169)

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın en önemli kazanımlarının başında, tüzel kişiliği bulunmayan kent konseylerinin meşru katılımcı yapılar olarak yaşantımıza girmesi, ardından da 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesinde kendisine yer bulması gelmektedir. (Kent Konseyi Klavuzu, s.14)

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesinin dışında 13. Maddesine göre de 'Herkes ikamet ettiği beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından faydalanma hakları vardır.' Bu maddeden de anlaşılacağı üzere hemşerilerin belediye idaresinin karar ve hizmetlerine iştirak etme hakları bulunmaktadır. Ayrıca bu maddede belediye hizmetlerinden yararlanan kişiler açısından, hizmetin hukuka uygun yürütülüp yürütülmediği hususunu yargı önüne getirme hakkının varlığı da gösterilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu hemşerilerin belediye kararlarına katılmaları ve hizmetlerden yararlanmaları konusunda daha farklı yenilikler de getirmiştir. Halkın yerel hizmetlere katılımını sağlamak açısından yeni düzenlemeler ile getirilen bir yenilik, uzman kişilerin ve sivil toplum kuruluşlarının katılımlarıyla ihtisas

komisyonlarının oluşturulmasını sağlamak olmuştur. Bunun yanında stratejik plan hazırlanması aşamasında üniversiteler, meslek odaları, muhtarlar, ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin alınması da yerel katılıma ilişkin önemli bir yeniliktir. (Toprak, 2006: 45)

Buradan da anlaşıldığı üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu katılımcı mekanizmaların geliştirilmesi için önemli bir yer tutmaktadır. Bu Kanun kapsamında oluşturulan kent konseyleri, yerel düzeyde yönetimi gerçekleştirme amacı taşıyan örgütlenmelerdir. (Erkul, Baykal ve Kara, 2013: 90)

Sonuçta denebilir ki 5393 sayılı Belediye Kanununun özellikle kent konseyi ile ilgili olan 76. maddesi yerel yönetimi gerçekleştirmeye dönük bir içeriğe sahiptir. Bu durum belediye ve kent yönetimi anlayışında, geçmişle mukayese edildiğinde yeni ve köklü bir sayfa açmaktadır.

2.2.2.2. Kent konseyleri yönetmeliği

Belediye Kanunu'nun 76. Maddesinde kent konseylerinin katılımcıları belirtilmiş, geriye kalanlar için yönetmelik çıkarılacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda İçişleri Bakanlığı tarafından 8 Ekim 2006 yılında 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği çıkarılmıştır ancak uygulamadan kaynaklanan sorunların giderilmesi amacıyla söz konusu Yönetmelik 6 Haziran 2009 yılında 27250 sayı ile tekrar düzenlenmiştir.

Yönetmelikte kent konseylerinin oluşturulması, organları, içyapının kurulması, üyeleri, toplantı ve görüşme usullerini kapsayan 18 madde yer almaktadır. (Kent Konseyi Yönetmeliği)

Yönetmelik'in birinci maddesinde kent konseyinin amaçları Belediye Kanununda hüküm altına alınan amaçlar doğrultusunda belirtilmektedir. Buna göre kent konseylerinin amaçları; kent yaşamında kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini uygulamaktır.

Yönetmelik'in belirlediği amaçlardan da görüleceği üzere, öncelikle katılım odaklı ve kentsel haklarla ilgili genel amaçlardan söz edilmektedir. Kent Konseyleri Yönetmeliği'nin 4. Maddesinde kent konseyi: 'Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzmanlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını ifade eder' şeklinde tanımlanmıştır. Yönetmeliğin 4. maddesinde katılım ve katılımı destekleyen mekanizmalar, kavramlar tanımlanmaktadır. Bu kavramlar belediye, kent konseyi, meclisler ve çalışma grupları, Yerel Gündem 21 Programı ve yönetişimdir.

Kent konseylerinin çalışma ilkelerinin Yerel Gündem 21 süreçleri ile alakalı olduğu hususu Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 7. maddesindeki ifadelerden görülmektedir. Yerel Gündem 21 Programının uygulandığı dönemlerde oluşturulan kent konseyleri çalışmalarını kendi hazırladıkları tüzüklerle yürütmüşlerdir. Kent Konseyi Yönetmeliği sonrası ise Yönetmelikte her kentin özel durumunu yansıtacak bir düzenlemenin yapılması belirtilse de, tüzük yerine yönerge adı kullanılmıştır.

Kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseyleri, batılı örneklerinde karar alma Türkiye'de ise bir danışma mekanizması olarak öngörülmektedir. (Çukurçayır, 2009: 16)

Belediye Kanununda kent konseylerince alınan kararlar bir görüş olarak ifade edilmekte ve söz konusu husus Kent Konseyi Yönetmeliği'nde de tekrar edilmektedir. Bu ifade şekliyle kent konseyleri tarafından alınan kararlar ilgili belediyeler açısından tavsiye niteliğinde olup yol göstericilik özelliği vardır ancak hukuken bu kararların herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Kent konseyi düzenleyen hukuki metinlerde kent konseyleri tarafından oluşturulan görüşlerin belediye meclislerinde değerlendirileceği belirtilmekle yetinilmiş, bu ifadeyle

görüşlerin kararları bağlayıcı nitelik taşımadığı hususunun yanında, kent konseylerine belediye meclislerinde görüşlerinin değerlendirilip değerlendirilmediğini denetleme imkânı da tanınmamıştır. Belediye meclislerinin görevleri arasında kent konseylerinin görüşlerini değerlendirmeye dair bir ibare de bulunmadığından, bunu gerçekleştiremedikleri takdirde herhangi bir sonuç da doğurmamaktadır. (Kuluçlu, 2011: 182-189)

Kent Konseyi kararlarının doğrudan yaptırım içermemekle birlikte, belediye meclisi gündemine alınmasının şart koşulması, kent yönetiminde önceliği olan belediyeye yükümlülük yüklemekte; gerek katılımcılarının dolaylı birlikteliği ve gerekse alınan kararların doğrudan ilişkisi bağlamında kent konseyleri kararları yasal bir dayanağa bağlanmaktadır. (Yeşildal, 2014: 100)

Kent konseylerinin finansmanının belediyelerin bütçelerinden ayıracakları ödeneklerle sağlanacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle kent konseyleri, belediyelerin bir uzantısı veya ona bağlı bir örgüt görünümünden kurtulamamaktadır. Bunun yanında merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin de kent konseylerine yeterince sahip çıkamadıkları ve desteklemedikleri yönünde de eleştiriler yapılmaktadır.

Geçmiş dönemde Türkiye’de Yerel Gündem 21 adıyla kurulan kent konseyleri, toplumun her kesiminde vatandaş ve vatandaş gruplarının karar alma süreçlerine katılmasını sağlamak ve bu süreçlerin geliştirilmesi için kent ölçeğinde danışma mekanizmaları yaratmak amacıyla tasarlanmıştır. Seçilmiş yerel yönetim organlarının çalışmalarına halk katılımını ve denetimini sağlamak için düzenlenen kent konseyi modeli ile yerel demokrasinin ve katılımının kurumsallaştırılması, tabana yayılmasına yönelik bir açılım getirilmektedir.

2.2.2.2.1. Kent konseyinin görevleri

Kent Konseyi’nin görevlerine ilişkin olarak, bu katılımcı yapının kuruluş amaçlarını, hedeflerini ve işlevlerini yansıtacak şekilde, Yönetmelik’te geniş bir çerçeve getirilmektedir. Kent konseyinin her biri ayrı bir önem ve öncelik taşıyan görevleri, Konsey’in çalışma ilkeleri ile bütünlük taşıyacak şekilde, Madde 6 kapsamında düzenlenmektedir. Buna göre;

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşerilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek
- Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

2.2.2.2.2. Kent konseyinin çalışma ilkeleri

Kent konseyinin çok yönlü ve geniş kapsamlı olarak çizilen görev alanı ile harmanlandığında, çalışma ilkelerinin, kent konseyinin çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesi hedefi doğrultusunda yerel yönetişimin tüm alanlarını kucaklamasını sağlayan ve bu bağlamda yeni bir yönetim anlayışı getirilmesinin önünü açan bir kapsama ve içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Kent Konseyinin her biri ayrı bir önem ve öncelik taşıyan çalışma ilkeleri, Konseyin görevleri ile bütünlük taşıyacak şekilde, Yönetmelik'te Madde 7 kapsamında düzenlenmektedir. Buna göre;

Kent konseyi aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür:

- YG-21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirvesi ile diğer uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- Kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerde bulunmak,
- Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

Kent Konseyi'nin çalışma ilkeleri, Yerel Gündem 21 süreçleri ile bağlantıların güçlendirilmesi açısından da özel bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, çalışma ilkelerinin özellikle (a), (b) ve (c) bentlerinin, Kent Konseyi ile YG-21 süreçleri arasındaki köprü'nün kurulmasında kilit bir işleve sahip olduğu görülmektedir. (Kent Konseyleri Katoloğu, 25)

2.2.2.2.3. Kent konseyinin yapısı

Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen üç ay içerisinde kurulur ve merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere çeşitli kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur. Kent konseyi üyeleri; mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, illerde valiler ilçelerde kaymakamlar tarafından sayısı 10'u geçmemek üzere belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle muhtarları, siyasi partilerin temsilcileri, üniversite temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, barolar ve ilgili dernekler ile

vakıflar temsilcileri ve kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının temsilcileridir. (Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 8)

Kent Konseyleri Yönetmeliğinin 9. maddesine göre kent konseylerinin görevlerini yerine getirmek ve verilen yetkilerini kullanmak üzere organları; genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma grupları ile kent konseyi başkanıdır. Ayrıca kent konseylerinin görevlerinin yerine getirilmesinin koordinasyonundan sorumlu bir genel sekreterlik bulunmaktadır.

Genel sekreterlik

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 14. maddesine göre; kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yönetim kurulu tarafından seçilir. Kent konseyi genel sekreteri, kent konseyinin görevlerinin yerine getirilmesini koordine etmektedir. Ayrıca meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu da kent konseyi genel sekreteri sağlamaktadır. Kent konseyi genel sekreterinin, yönetim kurulunda oy hakkı olmasa da yönetim kurulu toplantısına katılarak görüşlerini bildirme hakkı bulunmaktadır. Yönetmelikçe kendisine verilen görevlere bakıldığında, genel sekreterliğin konseyler ve konseylerin aldığı kararlar üzerinde önemli bir ağırlıkları oldukları belirtilebilir. (Hatam, 2012: 87)

Genel kurul

Genel Kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup Yönetmelik'in 8. Maddesinde sayılan üyelerden ve temsilcilerden oluşur. Ayrıca, Yönetmelik'te genel kurul her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır hükmü bulunmaktadır. Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını çalışma yönergesi ile belirler. Kent konseylerinin toplantı ve görüşme usulü ise, Yönetmelik'in 13. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre; kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanmakta ve katılanların salt çoğunluğu ile karar almaktadır. Oylamada eşitlik çıkması

halinde ise başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılmaktadır. Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya temsilcilerin oluşturduğu katılımcı sayısının üçte birinin teklifi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir. Yönetmelik'in 14. maddesine göre; kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun amaçlarla kamuoyuna duyurulur. Burada önemli bir husus, belediye meclislerinin kent konseyi genel kurulunda kabul edilen görüşleri yasa gereği gündemlerine alma zorunluluklarının olmamasıdır. Bu durum yerel yönetişimin ve dolayısıyla onun bir aracı konumunda olan kent konseylerinin karşı karşıya kaldıkları önemli bir sorundur. Bunun yanında, belediye meclislerinin, kent konseylerinin kendilerine gönderdikleri ve gündeme aldıkları konularla ilgili karar alma zorunlulukları da bulunmamaktadır. Bu durum zaman zaman kent konseylerinin yalnızca sembolik bir nitelik taşıdığı algısını oluşturmaktadır. (Batal, 2011: 25)

Yürütme kurulu

Kent konseyi Yürütme Kurulu, KKY'nin 11. maddesinde düzenlenmiştir. Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde ise yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme kurulu genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve gelişmeleri izler. Yürütme kurulunda toplumun farklı kesimlerinin temsilcilerinin bulunması yerel yönetişimi sağlama açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, kent konseylerinin yürütme kurulları, kent hayatında etkili olan üniversite, belediye, kamu kurumları, akademik odalar, ticaret ve sanayi odaları, dernek ve vakıflar gibi farklı kurumları temsil eden, seçimle gelen, nitelikli, vizyonu geniş, kentin sorunlarına duyarlı, siyasi kimliğini kent konseyi çalışmalarına yansıtmayan kişilerden oluşmalıdır. Ayrıca çalışmaların etkinliğini artırması bakımından yürütme kurulunun üyelerinin meclis üyeleri, sözcüleri ve başkanlarından seçilmesi son derece önem arz etmektedir. (Kaypak, 2011: 19-33)

Kent konseyi başkanı

Kent Konseyi Yönetmeliği 11. maddesine göre; kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir ve kent konseyini temsil eder. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü tur oylamada en fazla oy alan aday başkan olarak seçilmiş olur. Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci bileşiminde tamamlanır. Kent konseyi başkanının izin hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içerisinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekâlet eder. Burada önemli bir husus; genel kurulun bir kısmının mülki idare amiri, belediye başkanı ve onların seçtiği temsilcilerden oluşması ve sivil kesimi temsil edenlerin de isteksiz olması durumunda hem kent konseyi başkanı seçiminde hem de halkın beklenti ve isteklerinin yönetime iletilmesi sürecinde bazı aksaklıkların çıkması olasılığı durumudur. Yönetimi temsil edenlerin ya da seçilmelerinde rol oynadıkları kişilerin kent konseyi başkanı seçilmeleri durumunda halkın etkili bir şekilde yönetime katılım imkânı azalacak ve bununla beraber kent konseyinin halkı temsil etme ve bir yerel yönetim aracı olma kabiliyeti zarar görecektir. (Görmez ve Altunışık, 2011: 44)

Meclisler ve çalışma grupları

Kent Konseyi Yönetmeliği 12. Maddesine göre; kent konseyleri, görev alanlarına giren konularda meclis ve çalışma grupları oluşturabilir. Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir. Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

Kent konseyi meclisleri, kadın, gençlik, çocuk, kıdemli hemşeriler (kanaat önderleri) meclislerinden oluşmaktadır.

Kent konseyleri kadın meclisleri, sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla kadının toplumsal alanda rolünün arttırılması ve siyasi etkinliğinin güçlendirilmesi amacı güder. Kadın meclislerinin bir görevi de kadının cinsler arası etkinliğini sağlayarak, kadını toplum hayatına kazandırmaktır. Kadınların günlük kentsel yaşamda karşılaştığı sorunlar, sadece gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelere özgü bir sorun değildir. Gelişmiş ülkelerde de kadınlar gerek çalışma yerlerinde gerekse kentsel-kamusal alanlarda çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. (Çukurçayır, 2009: 186) Bu soruların üstesinden gelebilmek için Almanya'da gelecek atölyeleri kurulmuştur. Ülkemizde de buna benzer, kadınların sorunlarını dile getirecek ve çözümleri bulacak kadınlar meclisi oluşturulmuştur. Kadın meclisleri, yalnızca kent konseyinde kadınların güçlü bir şekilde temsilini sağlamakla kalmayarak, kadınlarla ilgili öncelikli konuların tüm kentin ortak gündemine taşınmasının yolunu açmaktadır. Kadın meclisi, kadınların toplumsal yaşamın her alanında söz sahibi olmaları, kent ve kadın sorunları ve sorumlulukları konusunda bilinçlenmeleri, kadın bakış açısıyla politikalar oluşturmaları çalışmaları yapar. Bunların yanında kadınların kentsel yaşama katılmaları ve kente ait olma duygularının geliştirilmesi de kadın meclisinin görevleri arasındadır. Yine kadınlara karşı yapılan her türlü ayrımcılığa ve aile içi şiddete karşı güç birliği yapılması, kadınların sorunlarından, gereksinimlerinden ve beklentilerinden yola çıkılarak çözüm önerileri ve projeler üretilmesi, bu önerilerin ve projelerin gerçekleştirilmesine katılma ve katkıda bulunulması da bu meclisinin görevlerindendir. Bunların yanında kadın meclislerinin, genelde yerel hizmetlerin yürütülmesinde daha çok sorumluluk üstlenilmesi gibi çok yönlü ve geniş kapsamlı hedefleri ve bunların gerçekleştirilmesine yönelik işlevleri bulunmaktadır. (Emrealp, 2005: 84)

Avrupa Kentsel Şartında, gençlerin toplum yaşamına katılımı için yerel yönetimlerin çeşitli programlar yürütmeleri öngörülmektedir. Avrupa Kentsel Şartı, gençlerin katılımının sosyal bütünleşmeye katkıda bulunacağı gibi, katılımın, gençliğin demokratik kurum ve kuruluşlara olan inancını da pekiştireceğini öngörmektedir. Gençlik Meclisi; yerel ve ulusal demokratikleşme sürecinde, gençlerin düşüncelerini açıkça söyleyebilmelerini, çözüm üretebilmelerini, karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarını sağlar. Gençlik meclisleri, kendi sorunlarına sahip çıkmalarını özendiren gönüllülük temelinde, kent konseyleri bünyesinde yer alan organlardır.

Kent konseyleri gençlik meclisleri ve eğitim çalışma grupları ile gençlerin eğitilmeleri, yetiştirilmeleri, meslek sahibi olabilmeleri için çeşitli kurslara katılmaları, zararlı alışkanlıklardan korunmaları, sosyal ve kültürel faaliyetlerde yer alarak kendilerini yetiştirmeleri ve kent yönetiminde bilinçlenmeleri konusunda çeşitli faaliyetler yürütmektedir. (Çukurçayır ve Eroğlu, 2009; 238) Gençlik meclisinin çok yönlü işlevleri arasında, gençliğin kent yönetimlerinde söz sahibi olması, planlama, karar alma ve uygulama süreçlerinde yer alması, gençlik ve ilgili programların teşvik edilmesi ve yaşama geçirilmesinin kolaylaştırılması, gençlik örgütlenmelerinin güçlendirilmesi ve örgütlenme bilincinin geliştirilmesi vardır. Ayrıca gençlik meclisinin görevleri arasında gençler arasında bilgi ve deneyim alışverişinin teşvik edilmesi, başka ülkelerdeki gençlerle dostluk köprülerinin ve kültürel alışverişin güçlendirilmesi ve ulusal düzeyde bütüncül gençlik politikalarının ve ulusal gençlik konseyinin oluşturulmasına katkıda bulunulması yer almaktadır. (Emrealp, 2005:96)

Kent konseyleri çocuk meclisleri, çocuk ölümlerinin azaltılması, anne ve çocuk sağlığının korunması, çocukların eğitiminin artırılması, sağlıklı bir toplumun yetiştirilmesi için zararlı alışkanlıklardan korunması amacıyla çeşitli alanlarda faaliyetler yürütmektedirler. Çocuk meclisi, Gündem 21 ilkeleri doğrultusunda, çocukların kent yönetimindeki rolünün güçlendirilmesi ve yönetime aktif olarak katılabilmeleri amacıyla oluşturulmuş demokratik bir platformdur. Yerel Gündem 21, kentlerdeki çocuk konseyleri veya benzeri adlarla oluşturulan platformlar, başta 'Dünya Çocuk Hakları Sözleşmesi' nin yerel düzeyde yaşama geçirilmesi olmak üzere, farklı kesimlerden çocukların temsil edilmesini, ilgili sorunların gündeme getirilmesini ve çözüm aranmasını, çocukların yerel karar alma sürecine etkin olarak katılmalarını hedeflemektedir. (Emrealp, 2005: 99)

Konseyin organları olarak oluşacak çalışma grupları, kent konseyinde belirlenen geniş katılımlı çalışma meclislerinin içinde ayrı ayrı oluşturulabileceği gibi, meclislerin dışında kendisini ayrı gören gruplar da çalışmalara katılabilmektedir. Kentin sosyo-ekonomik yapısı ve gelişme stratejileri ve en önemlisi zenginlikleri ile alt çalışma grupları kurulabilir. Bunlar içerisinde, kadın, gençlik, kent-çevre ve sağlık gibi meclislerin yanında; belki bir alt ekoturizm, kültür, tarih turizmi, engelsiz yaşam ve yenilenebilir enerji gibi doğal kaynakları kentin ekonomisi için

kullanacak, ama aynı zamanda gelişmeyi sağlarken koruyacak birçok çalışma grubu oluşturulabilir. Çalışma grupları en az iki kişiden oluşur. Bu en az sayıdır. Ancak bu grupların 10-20 kişilik oluşumları bugüne kadarki uygulamalarda en verimli olan sayıdır. Sinerjinin ve ortak aklın oluşturulması için bu sayı aralığı çok aktörlü bir katılımı sağlar. Meclisleri ise 'ilgi grubu' olarak tanımlayacağımız gruplar oluşturur. Bazen bu gruplar çalışma gruplarını içine alır. Dolayısıyla kendi içerisinde çalışma gruplarının ihtisaslaşmasına izin verilir. Meclislerin sayısının ise 20'den fazla olması gerekmektedir. Genel Kurulda oluşturulan 'Gençlik Meclisi' en az 5 kişilik bir kolaylaştırıcı ekip olarak tanımlanabilir. Gençlik meclisinin görevi kent konseyine katılamayan ancak gençlik meclisine katılacak olanların görüşlerini veya eyleme yönelik projelerini yürütme kurulu aracılığı ile konseye getirmektir. Kent konseyi yürütme kurulunun tüm üyelerinin de aynı zamanda bir meclisin üyesi, sözcüsü veya başkanı olması çalışmaların etkinliğini artırması açısından son derece önemlidir. 'Gençlik ve Kadın Meclisi' başkanlarının yürütme kurulunun üyelerinin ikisi olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu işleyiş açısından yerinde bir uygulama olacaktır. Daha geniş katılımlı bir meclisin oluşturulması için bunun dışındaki diğer meclislerin de üyeleri yürütme kurulunda yer alabilir. (Çukurçayır, 2007: 383)

Çalışma grupları; belirlenen öncelikli konularda derinlemesine çalışmalar yapabilecek zamana ve birikime sahip, farklı sektörlerden, kuruluşlardan ve disiplinlerden gelen kişileri, katılımcı yaklaşımın özüne uygun şekilde, yerel sürdürülebilir kalkınma eylem planının farklı bileşenleri etrafında buluşturan yapılardır. Bu çalışma grupları düşünce geliştirme, ortak noktalarda buluşma ortamı ve ilgili konularda temel sorunların çözümüne yönelik eylem ve önceliklerinin belirlendiği bir platform işlevini görmektedir. İlgili kentin kendi ölçeğindeki Yerel Gündem 21 sürecinin öncelikli konularına ve sorun alanlarına yoğunlaşarak faaliyet gösterirler ve Yerel Gündem 21 süreci kapsamında genel nitelikli ve sektörel eylem planlarının hazırlık sorumluluğunu üstlenerek çok önemli bir işlevi yerine getirmiş olurlar. (Ergin, 2008: 109)

2.3. Bir Yerel Yönetişim Aracı Olarak Kent Konseyleri

Kent konseyleri yönetimde yerel yönetim modelinin somutlaşmış biçimidirler. Dolayısıyla kent konseylerinin yerel yönetim modelinin uygulanması anlamında bir

araç oldukları ifade edilmektedir. Kent konseylerinde katılımcılar sınıfsal ve toplumsal kimliklerinden ve farklılıklarından arındırılarak bireysel olarak kendi çıkarlarının farkında olan, kent yönetimi hakkında fikir beyan eden, şikâyetlerini dile getiren ve bu alanda girişimci olarak nitelenebilen bireylerden oluşmaktadırlar. Bu noktada katılımın, toplumsal farklılıkların ifade edildiği bir alan olarak değil, ortak çıkarlar kapsamında uzlaşmanın sağlanması gerektiği bir ortam olarak anlamlandırılması gerekmektedir. (Akdoğan, 2008: 1-16)

Yönetişim; devlet, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarından meydana gelen çok aktörlü bir yönetim sürecini kurgulayan bir ilkedir. Bu noktada sivil toplum kuruluşları bireyi yönetsel sürece dâhil eden örgütlü bir yapılanma olarak karşımıza çıkmaktadır. Yönetime dâhil olmak veya diğer bir ifadeyle katılımın söz konusu olabilmesi için her şeyden önce bireylerin yönetim sürecinin nasıl işlediği bilmesi gerekmektedir. (Keskin, Erbey, Neslişah, Odaman, Yıldız ve Tatlı, 2011: 306-322)

Yerel yönetişimden algılanan sonuç, bütüncül veya müşterek eylemlerin ve kamu hizmetlerinin yerel düzeyde yerel halk tarafından yönetilmesidir. Bu süreç aynı zamanda yönetimin yerel halka hesap verebilirliğini de içermektedir. Bununla birlikte yerel yönetişim, kurallarla yönetilen bir sistemde halkın yönetim sürecine dâhil olması gerekliliğini de vurgulamaktadır. Bu vurgunun ise yerel yönetişim ile kent konseyleri arasında var olan ilişkiyi gösterdiği son derece açıktır.

Yerel düzeyde örgütlenen kent konseyleri, kent yönetimlerde yerel demokrasinin geliştirilmesi için önemli görevler üstlenen yapılanmalardır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliğinde belirtilen ifadeler dikkate alındığında, kent konseylerinin kent yönetimlerinde yerel demokratik yönetişim ilkesinin uygulamaya geçirilebilmesi adına önemli görevler üstlendiği ifade edilebilmektedir. Kent konseyleri, kent ile alakalı olan hemen her konuda çok farklı aktörleri bir araya getirerek ortak bir aklın ortaya çıkmasında ve çözümsel sonuçların üretilmesinde eylemsel bir fonksiyon üstlenen ve yerel yönetişim ilkesini kavramsal boyuttan işlevsel boyuta geçiren bir görev üstlenmektedir. (Keskin, 2011: 309)

Yerel kararların yerel halkın talep ve şikâyetleri doğrultusunda şekillendirilmesi kuşkusuz yerel demokrasinin sağlanabilmesi adına önem arz etmektedir. Bu durum

aynı zamanda ideal bir demokrasinin de yöntemini oluşturmaktadır. Kent halkının kent sorunlarını çözmek için bilgi ve birikimlerini yönetim sürecine aktarması düşüncesi her geçen gün daha fazla önem taşımaya başlamaktadır. Dolayısıyla 'sorunları birlikte çözme iradesi' kent yönetimlerinin demokratik yapılar olarak algılanmasında işlevsel bir görev üstlenmektedir. Bu kapsamda yerel yönetişimin özünde kent yönetimi ile kent halkı arasında etkileşimin gerçekleştirilmesi amacı yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle yerel düzeydeki paydaşlar arasındaki etkili iletişimi, ortaklık faaliyetlerini ve işbirliğini ifade eden yerel yönetim yerel düzeydeki paylaşımcı politikaların belirlenmesinde kilit bir rol üstlenmektedir. Bu amaç kapsamında kent sorunlarına çözüm üretmek adına siyasi, ekonomik ve yönetsel iradenin, sivil toplum kuruluşlarının, vatandaşların ve diğer toplulukların ortaklaşa karar alabilmelerini olanaklı kılan sistemlerin geliştirilmesi öngörülmüştür. Bu öngörünün somut şekli ise kent konseyleridir.

Yönetişim, saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindelik ve etkinlik gibi kıstaslara dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışıdır. Türkiye'de yönetim sistemi geleneksel olarak merkeziyetçi yapıya sahiptir. Kent konseylerinin kurulmasının temel amacı, sivil toplumun karar mekanizmalarına katılmasını ve yerel yatırımlarda söz sahibi olmasını sağlayarak yerel yönetişimi güçlendirmektir.

Kent Konseyi Yönetmeliğinde çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışı olarak tanımlanan yönetim anlayışının benimsenmesine vurgu yapılmaktadır. Dolayısıyla, kent konseyi bağlamında katılımın yönetim süreçlerine katılımı ifade eden 'katılımcı yönetim' olduğu söylenebilir. Ancak yönetim sürecinde devlet dışındaki aktörlerin katılımı sınırlı tutulmak istenmiş ve konsey istişare edilen nitelikte bir birim olarak tasarlanmıştır. Kent konseyleri bağlamında katılımın literatürde 'danışma' olarak isimlendirilen katılım türüne daha yakın olduğu söylenebilir. Çoğunlukla resmi kurum ve kuruluşlardan gelen temsilciler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri belediye meclisine görüş bildirmek üzere kentle ilgili gördükleri sorunları oturup konuşacaklardır. Aslında bu yönü ile ele alındığında kent konseyi katılımcı değil temsili bir yapıdır.

Hizmetlerin halka yakın kuruluşlarca yürütülmesi sürecinin kuramsal çatısını oluşturan yönetim anlayışı; vatandaş, vatandaşların katılımı ile oluşan sivil toplum kuruluşları ve özel sektör kuruluşları ile belediye arasında aracılık rolü üstlenecek kurumlara ihtiyaç

duymaktadır. Bu sayede vatandaşların istek, tercih ve şikâyetlerinin üst düzey karar alma süreçlerine kapsayıcı (geniş tabanlı) katılımcılık vasıtasıyla daha etkin ve kolay biçimde ulaşması sağlanabilecektir. Belirtilen amaçlarla ülkemizde vatandaş ile belediye arasında köprü görevi üstlenerek ihtiyaçlara cevap verecek kurumlar kent konseyleri olmuştur.

Kent konseyleri, yerel yönetim ilkesinin etkin bir hale getirilebilmesi için işlevsel bir araç niteliğine sahiptir. Bu alanda önemli olan husus; kent konseylerinin yönetim ve yerel yönetim ilkeleri kapsamında toplumun çeşitli kesimlerini müzakereci bir yapılanma içerisinde toplayabilmesidir.

Yerel kararların yerel halkın talep ve şikâyetleri doğrultusunda şekillendirilmesi kuşkusuz yerel demokrasinin sağlanabilmesi adına önem taşımaktadır. Bu durum aynı zamanda ideal bir demokrasinin de yöntemini oluşturmaktadır. Kent halkının kent sorunlarını çözmek için bilgi ve birikimlerini yönetim sürecine aktarması düşüncesi her geçen gün daha fazla önem taşımaya başlamaktadır. Dolayısıyla sorunları birlikte çözme iradesi kent yönetimlerinin demokratik yapılar olarak algılanmasında işlevsel bir görev üstlenmektedir. Bu kapsamda yerel yönetişimin özünde kent yönetimi ile kent halkı arasında etkileşimin gerçekleştirilmesi amacı yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle yerel düzeydeki paydaşlar arasındaki etkili iletişimi, ortaklık faaliyetlerini ve işbirliğini ifade eden yerel yönetim, yerel düzeyde paylaşımcı politikaların belirlenmesinde kilit bir görev üstlenmektedir. Bu amaç kapsamında kent sorunlarına çözüm üretmek adına siyasi, ekonomik ve yönetsel iradenin, sivil toplum kuruluşlarının, vatandaşların ve diğer toplulukların ortaklaşa karar alabilmelerini olanaklı kılan sistemlerin geliştirilmesi öngörülmüştür. Bu öngörülerin somut şekli ise kent konseyleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kent konseyleri, yerel yönetim ilkesinin etkin bir hale getirilebilmesi için işlevsel bir araç niteliğine sahiptir. Bu alanda önemli olan husus kent konseylerinin yönetim ve yerel yönetim ilkeleri kapsamında toplumun çeşitli kesimlerini müzakereci bir yapılanma içerisinde toplayabilmesidir. Aynı zamanda kent konseyleri yerel kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için merkezi yönetim, kent yönetimleri, kent halkı ve sivil toplum kuruluşları arasında oluşturulabilecek işbirliği kapsamında yerel yönetişime

dayalı bir kalkınma politikasının meydana getirilebilmesi için faaliyet göstermektedirler. (Özdemir, 2011: 21-38)

Yerel demokrasinin yerel yönetim ilkesi kapsamında gelişebilmesi için kent konseyleri önemli görevler üstlenmektedirler. Dolayısıyla yönetime katılımın, yerel demokrasinin ve yönetişimin ortak hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi için kent konseylerinin varlığı gereklidir. Bu ortak hedefler yerel düzeyde katılımı ve iyi yönetimi sağlamak, halkın yönetime karşı yabancılaşmasının önüne geçebilmek, alınan kararların ortak bir aklın ürünü olmasını sağlamak, yönetimin halk tabanında denetlenmesini garanti altına almak ve halkı yönetim ile bütünleştirmek kapsamında şekillenmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADİYAMAN KENT KONSEYİ

3.1. Adıyaman Kenti

Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Fırat Nehrinin batısında yer almaktadır. Adıyaman merkez ilçesinin güneyinde Atatürk Barajı Gölü ve Şanlıurfa, doğusunda Kâhta ve Samsat, kuzeydoğusunda Sincik ve Gerger kuzeyinde Çelikhan, batısında ise Tut, Besni ve Gölbaşı ilçeleri yer almaktadır. Adıyaman, dünyanın 8. Harikası olarak anılan Nemrut Dağı eserleri, Kommagene Uygarlığı'nın kalıntıları, Dünyanın 4. Büyük barajı olan Atatürk Barajı, Çamgazi Barajı, kış kampı organizasyonları, dünya birinciliğine sahip halk oyunları ile öne çıkan bir kenttir. (<http://www.travelterminal.net/adiyaman-gezi-rehberi>)

Adıyaman, tarihin bilinen en eski yerleşim yerlerinden birisidir. Adıyaman Palanlı Mağarasında yapılan incelemelerde kent tarihinin M.Ö. 40000 yıllarına kadar uzandığı anlaşılmıştır. Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan, tarih sahnesindeki yeri ilk insanlara dek uzanan pek çok değişik kültüre merkezlik etmiş olan gerçek bir kültür ve turizm kentidir. Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden olan Adıyaman toprakları üzerinde insanlık tarihinin bütün dönemlerinde yaşanmışlığa dair bulgular elde edilmiştir. Adıyaman ili M.Ö. 3000-1200 yıllarında Hititlerin, 1200-700 yıllarında Asurların, 750-600 yılları arasında Friglerin, 600-334 yılları arası Perslerin, 334-69 yılları arasında Makedonların, 69-M.S.72 yılları arasında Kommagene Krallığının, 72-395 yıllarında Roma İmparatorluğunun, 395-670 Bizans (Doğu Roma) İmparatorluğunun, 670-758 yılları arasında Emevilerin, 758-926 Abbasilerin, 926-958 Hamdanilerin, 958-1114 yılları arasında yeniden Bizanslıların, 1117-1204 yılları arasında Eyyubilerin, 1204-1298 yılları Anadolu Selçuklularının, 1298-1516 tarihleri arasında ise Osmanlı İmparatorluğunun egemenliğine girmiştir. Tarih boyunca ev sahipliği ettiği sayısız medeniyetten gelen değerleriyle Adıyaman ili bugün itibarıyla Türkiye Cumhuriyetinin en önemli turizm merkezlerinden biri olarak, dünyanın her yerinden gelen konuklarını ağırlamaktadır. (www.adiyaman.gov.tr)

Cumhuriyetin kuruluşundan 1954 yılına kadar eski idari yapısı korunarak Malatya'ya bağlı kaza konumunda bulunan Adıyaman ili, 1 Aralık 1954 yılında 6418 sayılı Kanunla Malatya ilinden ayrılarak müstakil bir il haline gelmiştir. Adıyaman şehrinin merkez olduğu Adıyaman ili kuzeyde Malatya, kuzeydoğuda Diyarbakır, doğu ve güneyde Şanlıurfa, güneybatıda Gaziantep ve batıda Kahramanmaraş ile komşudur.

Adıyaman ilinin 2016 yılı itibariyle merkez nüfusu 296.316'dır. Adıyaman ilinin yüzölçümü ise 7.644 kilometrekaredir. (<http://www.nufusu.com/il/adiyaman-nufusu>) Yukarıda bahsedilen Atatürk Barajı'nın büyük bir kısmı Adıyaman ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Adıyaman'ın başlıca ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Toprak tarıma elverişlidir ve tarım gittikçe modernleşmektedir. Bağ ve bahçe boldur. Bağcılıkta çok ileri gitmiştir. Tütün ekimi yapılmakta ve yüksek verim alınmaktadır. Tarımdan sonra ikinci gelir kaynağı hayvancılıktır. Ancak hayvancılık genellikle aile işletmesi şeklindedir. Sanayisi çevre illere nazaran çok gelişmemiştir. Özellikle tekstil sektörü yatırımlarında sanayileşme eğilimi görülmektedir. Adıyaman sanayisinin çoğu küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. En önemli yer altı zenginliği petroldür. Özel sektör üretimleri ile birlikte ülkemiz ham petrolünün yaklaşık %28'den fazlası Adıyaman Bölgesinde üretilmektedir. Maden kaynakları bakımından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. (<http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/ADIYAMAN.pdf>)

3.2. Adıyaman Kent Konseyi

3.2.1. Adıyaman Kent Konseyi Kuruluşu ve Örgütlenmesi

03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun kent yönetimleri ile ilgili getirdiği en önemli yeniliklerden birisi kent yönetimine yerel paydaşların dâhil olmasını gerçekleştirmek amacıyla belediyelerin desteği ile kent konseylerinin kurulmasını zorunlu hale getirmesidir. Bu sayede yerel düzeyde yönetim süreçlerinin tüm karar mekanizmalarına paydaş katılımını sağlamak üzere bir yerel yönetişim aracı olarak kent konseyleri bir zorunluluk olarak yasal dayanağa kavuşmuştur.

Adıyaman Belediyesi de bu kapsamda Belediye Meclisince alınan karar doğrultusunda, Birleşmiş Milletler tarafından desteklenen Yerel Gündem 21 Programı esas alınarak kent konseyini oluşturma çalışmalarına başlamıştır.

Adıyaman Kent Konseyi, 03.07.2005 tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun kent konseyini düzenleyen 76. Maddesi ve 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kent Konseyi Yönetmeliği doğrultusunda kurulmuştur. Adıyaman Kent Konseyi, Kent Konseyi Yönetmeliğine göre kent yönetiminde katılımcı demokrasiyi yerleştirmek ve kentte yaşayanlar arasında dayanışmayı arttırmak amacıyla Adıyaman Belediyesi çatısı altında 17 Şubat 2007 tarihinde 1. Olağan Genel Kurulunu yaparak kurulmuştur.

Adıyaman Kent Konseyi, Adıyaman kentinde yaşayan tüm hemşerilerin kent yönetiminde ve karar alma süreçlerinde aktif rol almalarının önünü açmak, demokratik katılım ve katılımcı demokrasi pratiklerini yaygınlaştırmak, engelli, kadın, çocuk ve gençlik meclislerinde toplumun bu dezavantajlı gruplarının temsilini sağlamak amacıyla gönüllülük esasına dayalı olarak kurulmuş bir yapılandırma. Adıyaman Kent Konseyi, tarihsel kültürel mirastan çevreye, engelsiz kentler oluşturulmasından tüketici haklarına kadar geniş bir çerçevede Adıyaman'da yaşayan vatandaşların bilgi ve bilinç düzeyini artırma hedefiyle kurulmuştur.

Adıyaman Kent Konseyi, 17 Şubat 2007 yılında yapılan 1. Olağan Kurul Toplantısında kendi bünyesinde yer alan yürütme kurulunun seçilmesi ile görevine başlamıştır. İlk Başkan o zamanki yönetmelik gereği belediye başkan vekili olmuştur.

Adıyaman Kent Konseyi içerisinde bulunan genel kurul, yürütme kurulu, başkan, genel sekreter, çalışma grupları faaliyette bulunmaktadır. 2007-2009 yılları arasındaki dönemde Adıyaman Kent Konseyi genellikle örgütlenmeye yönelik faaliyetlerde bulunarak, farklı kurum ve kuruluşlara ziyaretler gerçekleştirerek, birkaç konferans ve etkinlik hayata geçirmiştir. Adıyaman Kent Konseyi katılım boyutu ve aktiflik yönünden istenilen gelişime erişemese de çeşitli faaliyetlerine devam etmektedir.

3.2.2. Adıyaman Kent Konseyinin Amacı ve Görevleri

Adıyaman Kent Konseyinin kuruluş amacı 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesi doğrultusunda Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 1. Maddesine göre kent yaşamında kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir. (Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği)

Adıyaman Kent Konseyi Tüzüğü ise kent yaşamında hemşerilik bilincinin gerçekleştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma, çevreye yaklaşım, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, şeffaflık, katılımcılık, yerinde ve kamuya hizmet arz etmeyi sağlamak üzere Adıyaman Kent Konseyinin oluşum ilkelerini düzenlemektedir. (Adıyaman Kent Konseyi Tüzüğü)

Yapıları ve çalışma yöntemleri bir kentten diğerine farklılık gösteren tüm kent konseylerinde olduğu gibi Adıyaman Kent Konseyinin de genel işlevi, kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek, tüm kenti kucaklayan bir ortak akıl oluşturulmasını sağlamaktır.

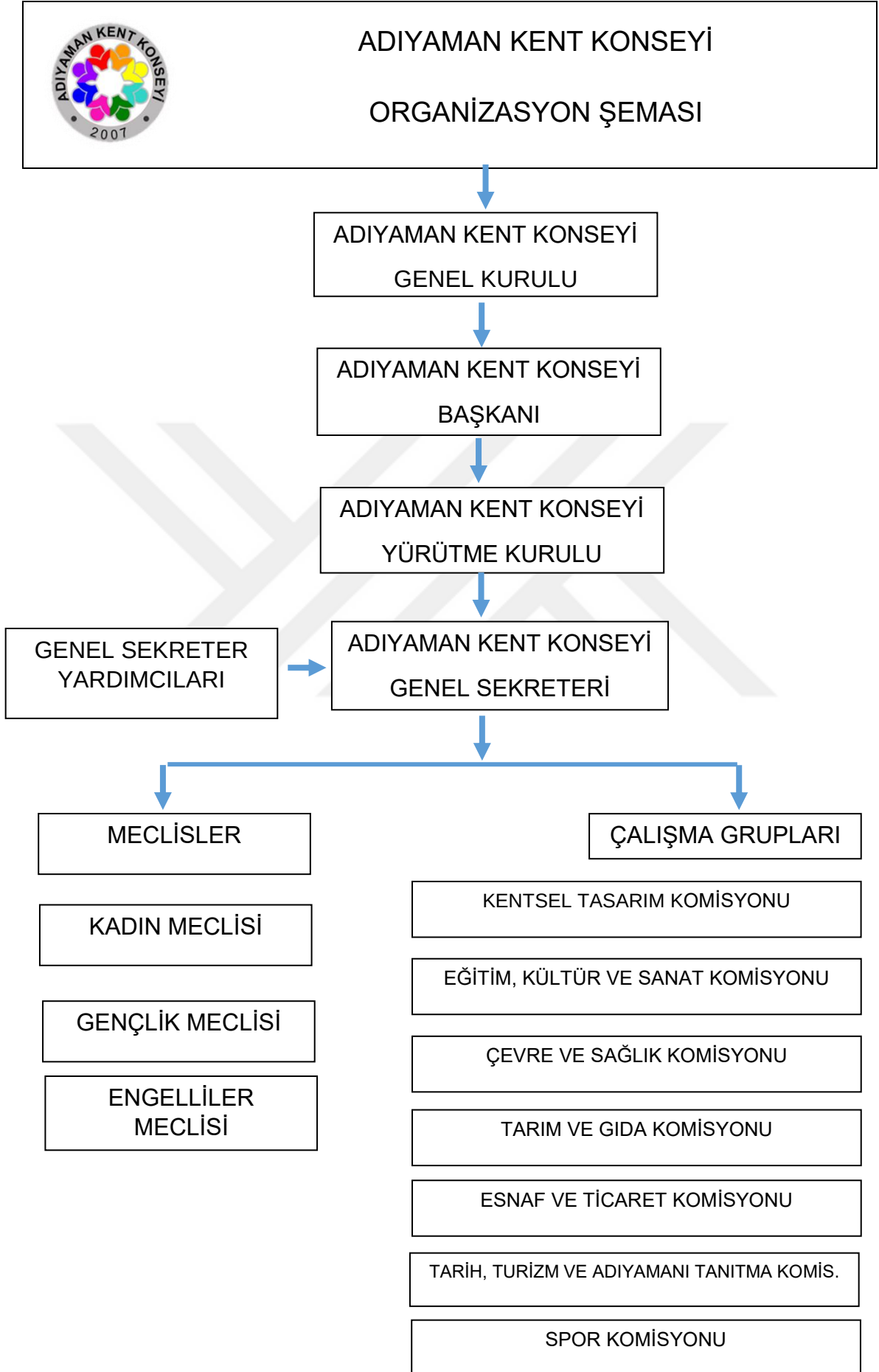
Adıyaman Kent Konseyinin Görevleri Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği 6. Maddesine göre;

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşerilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesi, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,

- Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programı desteklemek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verilebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere Adıyaman Belediyesine gönderilmesini sağlamaktır. (Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 6)

3.2.3. Adıyaman Kent Konseyinin Organları

Adıyaman Kent Konseyi organları genel kurul, başkan, yürütme kurulu, genel sekreter, meclisler ve çalışma gruplarıdır.

3.2.3.1. Adıyaman kent konseyi genel kurulu

Adıyaman Kent Konseyi Genel Kurulu, Adıyaman Kent Konseyinin en yetkili organıdır ve 8. Maddede sayılan üyelerden oluşur. (Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 10) Bu üyeler Yönetmelik doğrultusunda merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları, muhtarlar, vakıflar, noterler, sendikalar ve çalışma grupları temsilcilerinden oluşmaktadır. Genel Kurul üyeleri her mahalli idareler seçimi sonuçlarının ilanını takip eden en geç 3 ay içerisinde toplanır. İlk seçimli toplantıyı bir önceki dönemde kurulmuş bulunan Kent Konseyi Yürütme Kurulu düzenler.

3.2.3.2. Adıyaman kent konseyi başkanı

Adıyaman Kent Konseyi Başkanı, Genel Kurul tarafından seçilir. Kent Konseyi Başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. (m.11/A) Burada belirtilmesi gerekir ki; Adıyaman Kent Konseyi Başkanının toplumun geniş kesimini içerisinde barındıran genel kurul tarafından seçimi demokratik ilkelere uygundur. Kent Konseyi Başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü tur oylamada en fazla oyu alan aday başkan seçilmiş olur.

Adıyaman Kent Konseyi Başkanının veya herhangi bir kent konseyi başkanının belediye meclis üyesinden olmasının, kararların Adıyaman Belediye Meclisinde dikkate alınmasında sonuca yönelik herhangi bir katkısı olacağı düşünülmemektedir. Adıyaman Kent Konseyi Başkanı, belediye meclis üyesinden olursa yapı sivil olmaktan uzaklaşabileceği gibi belediye başkanı merkezli bir politika oluşturma sürecine girilmesi anlamına da gelmektedir. Bunun sakıncaları ülkemizdeki bazı kent konseyleri örneklerinde görülmektedir.

3.2.3.3. Adıyaman kent konseyi yürütme kurulu

Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulu, Adıyaman Kent Konseyi Başkanı seçimi gibi genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme Kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri Adıyaman Belediyesi'ne sunar ve uygulamayı izler. (Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 11)

Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulu üyeleri toplamı 15 kişidir. Toplantı sıklığına bakıldığında ise her ay bir kez toplandığı görülmektedir. Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulu oluşturulurken mümkün olduğu kadar toplumun bütün kesimlerinden temsilin sağlanmasına gayret edilmiştir. Her ne kadar Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunda siyasi parti temsilcileri bulunmasa da farklı dünya görüşlerine sahip bireylerden ve sivil toplum kuruluşlarından oluşması hasebiyle farklı siyasal ve dünya görüşleri Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunda temsil edilmektedir.

Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde faaliyet gösteren yürütme kurulu her ay düzenli olarak toplanmaktadır. Kuruluşundan günümüze kadar toplam 22 toplantı kaydı bulunmuş ve bu yapılan toplantıların akabinde 19 tavsiye kararı alınmıştır. Konseyde güçlü bir arşivleme sistemi olmadığından tüm toplantı tutanaklarına ve alınan kararlara ulaşılamamıştır.

Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulu belirli aralıklarla toplanıp kentin sorunları ile alakalı olarak istekler ve önerilerde bulunmak üzere kararlar almaktadır. Yürütme Kurulunun görevi daha çok koordinasyon olması sebebiyle Kurulda sadece genel kurulda görüşülmesinin istendiği konuların teklifleri yapılmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulu üyeleri ve görevleri aşağıda sunulmuştur:

Adı ve Soyadı	Unvanı
Abdulkerim IŞIK	Uzman Psikolog-Eğitimci
Adil ALAN	İl Tarım Müdürü
Ahmet Akil YAĞINLI	Okul Müdürü-Eğitimci-Yazar
Doç. Dr. Ahmet Zafer TEL	Öğretim Görevlisi
Emine ÇİFTÇİ	Eğitimci
Emir GÜNEŞ	Muhtar
Harun ÖZSAYIN	Eczacı
İsmail Hakkı KOÇAK	Şehit ve Gazi İşl. Şube Md.V
Mahmut İNAN	Sendikacı-Memur
Mehmet KÜÇÜK	Okul Müdürü-Eğitimci
Süleyman KILINÇ	Doktor
Tuba SIRTIKARA	Çevre Mühendisi
Z. Abidin ŞENLİK	Eğitimci
İbrahim BAĞCI	Eğitimci
Fadime KAYAKIRAN	Kadın Derneği Başkanı

3.2.3.4. Adıyaman kent konseyi genel sekreteri

Adıyaman Kent Konseyi Genel Sekreteri, Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde yer alan gruplar ve yapılar arasında koordinasyonu sağlama görevi görmektedir. Adıyaman kenti ile alakalı alınan kararları kamuoyuna duyurmak ve bunları yetkili organlara ulaştırmak Genel Sekreterin temel görevlerindendir.

3.2.3.5. Meclisler

2007 yılında Adıyaman Kent Konseyi'nin kuruluşu ile birlikte kadın, gençlik, engelliler, çocuk ve kanaat önderleri meclislerinin genel kurulları yapılarak Adıyaman Kent Konseyinin bünyesinde ayrı meclisler oluşturulmuştur. Ancak Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde en son olarak Kadın, Gençlik ve Engelliler

Meclisi olarak üç meclis faaliyet göstermektedir. Daha önceki dönemlerde faaliyet gösteren Kanaat Önderleri ve Çocuk Meclisleri aktifliklerini kaybettikleri için kapatılmışlardır. Meclisler, Adıyaman Kent Konseyi içerisinde tanımlanır ve Konseyin çalışmalarının geniş bir platformda yapılması ve her kesimden grupların katılımına imkân verebilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Burada Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde aktif olarak faaliyet gösteren meclisler ve bu meclislerin Adıyaman genelinde yaptıkları çalışmalar ve genel olarak yararları anlatılacaktır.

3.2.3.5.1. Kadın meclisi

Kent konseyleri kadın meclislerinde, sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla, kadının toplumsal rolünün güçlendirilmesi ve siyasi etkinliğinin arttırılmasına yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Adıyaman Kent Konseyi de kadınlara yönelik çeşitli faaliyetler yürüterek kadınları toplumsal hayatta daha da etkin hale getirmeye çalışmaktadır. Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi kurularak Adıyamanlı kadınların güçlü bir şekilde temsillerinin sağlanması, Adıyaman ilinde kadınlarla ilgili öncelikli konuların sunulması, kadınlara karşı yapılan her türlü ayrımcılığa ve aile içi şiddete karşı güç birliği yapılması ve kadınların kendi sorunlarını ortaya koyarak çözüm önerileri sunmaları amaçlanmıştır. Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi kadınların kentsel yaşamın her alanında yer almalarını sağlamak ve kadınların kendi problemlerine sahip çıkmak amacıyla kadınlar ve kadınlarla ilgili kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri, kadın siyasi parti üyeleri tarafından oluşturulan bir yapıdır.

Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi Yönergesine göre, kadın meclisinin amacı;

- 1) Kadınların toplumsal yaşamın; üretim, iş, siyaset, kültür, sanat vb. alanlarında söz sahibi olmalarını sağlamak,
- 2) Kent ve kadın sorunları konusunda bilinçlenmelerini ve politikalar oluşturmalarını sağlamak,
- 3) Kadınların projeler üretmede aktif rol almalarını ve bu projelerin yetkili makamlara iletilmesinde etkili çoğunluk olarak temsil edilmelerini sağlamak,
- 4) Kadınların cinsiyet ayrımcılığına dayalı eğitim, hukuk, sağlık, ekonomik, siyasal, kültürel ve toplumsal alanlardaki tüm uygulamalara karşı mücadele etmelerini sağlamak,

- 5) Kadınların her türlü şiddete karşı mücadele etmelerini sağlamak,
- 6) Kentsel yaşama katılmalarını sağlamak,
- 7) Kente ait olma duygularının geliştirilmesine katkı sağlamak,
- 8) Adıyaman kenti için 'sürdürülebilir kalkınma' hedefleri dâhilinde çalışmalar yürütmelerini sağlamak,
- 9) Kadın Meclisi'ni kentsel, ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek ve bu amaca uygun aktiviteler düzenlemek,
- 10) Kadınların girişimci, araştıran, üreten bireyler olmalarını desteklemek ve bireysel önceliklerini geliştirmektir.

Şeklinde belirlenmiştir. (Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi Yönergesi)

Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi, 2007 yılında yapılan genel kurul toplantısı ile oluşturulmuştur. Kadın Meclisi bünyesinde üniversite temsilcisi, özel sektör kuruluşlarından temsilciler, meslek odaları ve sivil toplum örgütlerinden temsilciler yer almaktadır. Kadın meclisi tarafından kadınlara yönelik çeşitli faaliyetler yapılmaktadır. Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi tarafından kadına yönelik şiddeti en aza indirmek kapsamında bilinçlendirmeye yönelik önemli çalışmalar yürütülmektedir. Bunun yanında ihtiyacı olan bayanlara Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi tarafından giysi ve gıda gibi çeşitli yardımlar yapılmaktadır. Adıyamanlı kadınlara yönelik 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri yapılmaktadır. Ayrıca kadınlara haklarının anlatıldığı toplantılar yapılmaktadır. Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi tarafından şehit anneleri ile ilgili çeşitli programlar düzenlenmektedir. Adıyamanlı kadınların sorunlarının ve çözüm önerilerinin tartışıldığı tüm kadınların davet edildiği çeşitli toplantılar gerçekleştirilmektedir. Yine aile içi eğitime yönelik toplantılar yapılmaktadır. Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi, Adıyaman Kent Konseyinin önemli ve vazgeçilmez bir parçası olarak hayata geçirdiği önemli projeler ile Adıyamanlı kadınları gönüllü ve aktif olarak çalışmaya sevk etmektedir.

3.2.3.5.2. Gençlik meclisi

Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi ile gençlerin herhangi bir din, ırk, dil ve kültür farkı gözetmeksizin kentin sürdürülebilir gelişmesinin temelini oluşturacak

politikalara fikir beyan ederek sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesine ve uygulanmasına katkıda bulunmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi; gençlerin kent yönetimine aktif olarak katılmaları, kent sorunlarının çözümünde yer almaları, kendi sorunlarına sahip çıkmaları ve gençlik alanında politikalar üretmeleri amacıyla; gençlerin ve gençlerle ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, siyasi parti, üniversite ve lise temsilcilerinin oluşturduğu demokratik bir yapıdır.

Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesine göre Gençlik Meclisinin amaçları;

- Gençlerin kent yönetiminde karar alma mekanizmalarına katılmalarını, gençlik ve kentle ilgili sorunların çözümünde sorun çözme anlayışı içerisinde aktif rol almalarını sağlamak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışı içerisinde kente yönelik çalışmalar yürütmelerini sağlamak,
- Kent gençliğini, ulusal, uluslararası ve kent düzeyinde kamu kurum/kuruluşlarının ve uluslararası kuruluşların ilgili mekanizmalarında temsil etmek ve bu amaca uygun aktiviteler düzenlemek,
- Ulusal ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde yerel düzeyde gençlik haklarını korumak ve geliştirmek,
- Gençlerin kentsel kimlik ve aidiyet bilincini geliştirmek,
- Gençlerin girişimci ve dinamik kimliklerini ön plana çıkararak, araştıran, üreten, topluma, ülkesine ve dünyaya yararlı bireyler olmalarını desteklemek ve bireysel üstünlüklerini geliştirmek,
- Gençlerin kentin bilimsel, teknolojik, sanatsal ve kültürel etkinliklerinde rol almalarını sağlamak, insan hakları ve çevre konusunda duyarlılıklarını arttırmak,
- Gençliğin dayanışma ve paylaşma yönelik özelliklerini 'ortaklık' bilinci içerisinde geliştirmek ve gençliğe birlikte çalışma alışkanlığı kazandırmak,
- Gençlerin dinamizmini ve enerjisini kanallı edeceği uğraş ve ilgi alanları yaratmak ve bu konuda diğer kurum ve kuruluşlarla ortaklaşa etkinlikler gerçekleştirmek

Olarak sayılmıştır. (Ulusal Gençlik Parlamentosu Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi, Madde 3)

Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi tarafından gençlere yönelik çok çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Öncelikle gençlere yönelik sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler yapılmaktadır. Ayrıca çeşitli illere Adıyamanlı başarılı gençler için gezi organizasyonları gerçekleştirilmiştir. Gezinin başarılı gençler için olması başarıyı Adıyamanlı gençler arasında teşvik etmek amacıyla düşünülmüştür. Gençlik ve girişimcilik konulu seminerler yapılmıştır. Bunun yanında Avrupa Birliği Projelerinden Adıyamanlı gençleri yararlandırmak amaçlı olarak proje ekibi oluşturulmuştur. Ayrıca Adıyamanlı gençler arasında kentin sorunlarına duyarlılığın artırılması amacıyla çeşitli toplantılar gerçekleştirilmiştir. Adıyaman genelinde başlatılan bir kampanya ile evlerde kullanılmayan kitap ve elbiseler toplanarak ihtiyaç sahibi kişilere ulaştırılmıştır. Bu kapsamda yaklaşık 900 ihtiyaç sahibi öğrenciye kitap ve elbise desteği imkânı sağlanmıştır.

3.2.3.5.3. Engelliler meclisi

Adıyaman Kent Konseyi Engelliler Meclisi, engellilerin toplum içerisinde eğitim ve üretim kapasitelerinin geliştirilmesi ve toplumsal yaşam içerisinde daha fazla yer alabilmeleri imkânının sağlanması amacıyla oluşturulmuştur. Ayrıca Adıyaman Kent Konseyi Engelliler Meclisi; engellilerin kent yönetimine aktif olarak katılmaları ve engellilere yönelik sorunların çözümü noktasında engelliler ve bunların yanında engellilerle ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin oluşturdukları bir demokratik yapıdır.

Bu kapsamda Adıyaman Kent Konseyinin engellilere yönelik olarak günümüze kadar yaptıkları çeşitli faaliyetler bulunmaktadır. Adıyaman Engelliler Meclisi Yürütme Kurulu dönemsel olarak yaptıkları toplantılarla Adıyaman merkezindeki tüm engelli derneklerin temsilcileriyle bir araya gelerek bir dizi tavsiye kararları almıştır. Engellilerin haklarının korunması ve istihdamlarının artırılmasıyla ilgili olarak Adıyaman Kent Konseyi çatısı altında alınan kararlar Adıyaman milletvekillerine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına, Milli Eğitim Bakanlığına ve ÖSYM Başkanlığı'na, ilgili Genel Müdürlüklere ve İl Müdürlüklerine iletilmiştir. Bu kapsamda Adıyaman Kent Konseyi Engelliler Meclisi tarafından tavsiye kararları alınmıştır. Bunlar E-KPSS sorularının sınavdan sonra yayınlanmasının sağlanarak sınavın şeffaflaştırılması,

kamu kurumu çalışanları ve emeklilerinin e-kpss sınavına başvurmalarının kabul edilmemesi ve böylece ikinci bir başvurunun engellenerek istihdama katkı sağlanması, emeklilik yaşı gelmiş engellilerin zorunlu emekli yapılması ve boşalan tüm kadrolara yeni elemanların alınmasıdır. Bunlara ilave olarak alınan diğer tavsiye kararları ise; engellilerin istihdamdaki %4'lük oranının tüm kurum ve kuruluşlar seviyesinde acilen net tespit edilerek boş bulunan kadroların doldurulması için engelli işsizlerin işe alınmasının sağlanması ve kamu kurumlarında çalışan ve evde bakım hizmeti alan engellilerin daha sağlıklı değerlendirilerek bu çelişkili durumun düzeltilmesidir. Ayrıca bakıma muhtaç olduğunu belgelendirip bakım hizmeti alanlara yönelik bakımı üstlenen bireyin SGK kapsamında sosyal güvencesinin sağlanmasıdır. Bunların yanında E-KPSS engel türlerine göre işitme, görme ve benzeri soruların muafiyet veya katsayı düzenlemelerinin yeniden gözden geçirilmesidir. Ayrıca Adıyaman ilinde bulunan engelliler ve aileleriyle sinema, gezi, piknik gibi sosyal faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu vesile ile engelliliğin oluşturduğu yalnızlık, kendini ifade etme yetersizliği ve hayata katılım gibi önemli konularda yeterliliklerin artırılması sağlanmış olmaktadır.

Bu meclisler ve çalışma grupları mutat olarak ayda bir, gerektiğinde daha sık toplanmaktadır. Özellikle çalışma gruplarının toplantı tarih ve sayısı, üzerinde çalıştıkları konuların özelliğine göre farklılık göstermektedir.

Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde bulunan meclis ve çalışma grupları, Yönetmelik gereği olan kadın ve gençlik meclislerinin dışındakiler, ihtiyaca ve talebe göre oluşturulmaktadır. Çeşitli nedenlerden dolayı zaman zaman çalışmaları kesintiye uğrasa da meclis ve çalışma gruplarının önerileri yürütme kurulunda görüşülerek ilgili yerlere iletilmektedir. Her dönem faaliyet raporları hazırlanmasına rağmen uygun bir arşivleme yapılmadığından bugün itibarıyla elde sadece son iki dönemin Raporları mevcuttur.

Adıyaman Kent Konseyi kadın, gençlik, engelli meclisleri ve çeşitli çalışma gruplarıyla; belediyeler ve diğer yerel paydaşlarla kentler için ortak aklın oluşturulması adına önemli bir şemsiye vazifesi görmektedir.

3.2.3.6. Çalışma grupları

Adıyaman kent konseyinin çalışmalarını daha etkin hale getirebilmek için çalışma grupları oluşturulmuştur. Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde bugüne kadar kentin ihtiyaç duyduğu alanlara ve konulara ilişkin yedi adet çalışma grubu kurulmuştur.

Adıyaman Kent Konseyinde Belirlenen Çalışma Grupları aşağıdaki komisyonlardan oluşmaktadır:

- Kentsel Tasarım Komisyonu
- Eğitim, Kültür ve Sanat Komisyonu
- Çevre ve Sağlık Komisyonu
- Tarım ve Gıda Komisyonu
- Esnaf ve Ticaret Komisyonu
- Tarih, Turizm ve Adıyaman'ı Tanıtma Komisyonu
- Spor Komisyonu (Adıyaman Kent Konseyi Tüzüğü madde 17)

Hem Adıyaman Kent Konseyi Meclisinde hem de meclisinin çatısı altında kurulmuş olan toplam yedi adet çalışma gruplarında merkezi ve yerel idare kuruluşlarının, üniversitelerin, meslek örgütlerinin, sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin temsilcilerinin kentin ortak sorunlarını ele alan, ortak aklı, ortak değerleri ve kentlilik bilincini ortaya koyan proje ve faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Kent Konseyi çalışma grupları ve meclislerinde görüşülen hususlar, Kent Konseyi Yürütme Kurulunca dikkate alınıp karara bağlanmaktadır. Bu kararlar Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliğinde düzenlenen hususlar dikkate alınarak belediye meclisine sunulmakta ve ilk meclis toplantısında görüşülmektedir. Burada belirtmelidir ki her ne kadar çalışma grupları karar alma aşamasına önemli katkılar sağlamaya çalışsalar da etkinlikleri son derece düşüktür. Bu durumun nedeni olarak kent konseylerinin mevzuattan kaynaklanan örgütlenme biçimi gösterilebilir.

3.2.4. Bir Yerel Yönetişim Aracı Olarak Adıyaman Kent Konseyi Değerlendirmesi

Adıyaman Kent Konseyi, Kent Konseyi Yönetmeliği kapsamında kuruluşunu 2007 yılında gerçekleştirmiştir ve Yönetmelikte öngörülen meclisler ve çalışma grupları üzerine oturtulmuş bir yapıya sahiptir. Kente her alanda sahip olma ve yetme düşüncesinin hâkim olduğu bu Konseyde meclislerin çeşitliliği ve çalışma grubu sayısı yeterli gözükse de Kente çözüm ihtiyacı olan daha farklı alanlara yönelik meclislerin kurulması gerekmektedir. Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde toplamda açılmış olan yedi çalışma grubunda ise Adıyaman'ın yerel özellikleri ile ihtiyaçları ön planda tutulmuştur ve bu doğrultuda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyinin kentin farklı aktörleri ile işbirliği içerisinde hareket etmesi yerel katılım kültürünün oluşumu için son derece önemli olduğundan, Konseyin kentin aktörleri ile ilişkisini ve işbirliğini sürdürme ve artırma yönünde çalışmaları devam etmektedir. Özellikle STK'lar, Adıyaman Kent Konseyine davet edilmektedir ve gerekli bilgilendirmeler kendilerine yapılmaktadır. Bunun yanında Adıyaman Valiliğine, Adıyaman Belediye Başkanlığına, Adıyaman Üniversitesine, kamu kurum ve kuruluşlarına sık ve çeşitli ziyaretler gerçekleştirilmektedir. Bu noktada tespit edilen en önemli eksiklik ise kent bilincinin eksikliğidir. Kent bilincinin olmadığı yerde kent konseyinin görevlerini tam ve etkin olarak yerine getirmesinden ve işlevselliğinden söz edilmeyeceği Konsey tarafından düşünülmektedir. Dolayısıyla bu kapsamda kent bilincinin oluşturulması ve artırılması çalışmalarına ağırlık verilmesi hedefi Adıyaman Kent Konseyi tarafından konulmuştur. Hâlihazırda bu hedefi gerçekleştirmeye yönelik kente dair aidiyet duygusunun kazandırılmasına yönelik faaliyetler yapılmaktadır.

Özellikle Adıyaman Kent Konseyinin son zamanlarda yaptığı çalışmalar ve kurumsal anlamda atılan adımlar her ne kadar istenilen düzeye erişemese de, bugün Konseyin daha anlaşılır ve katılımcı bir yapıya dönüşmesi noktasında mesafe almasını sağlamıştır.

Adıyaman Kent Konseyi, birçok kent konseyi gibi faaliyetlerini çoğu kez kültürel kapsamda etkinliklerle sınırlayan bir durumdadır. Her ne kadar kent yönetimine

katılma, kent kültürünü ve kente aidiyet bilincini geliştirme amaçlı ve kentli hemşerileri yapabilir kılma noktasında çeşitli faaliyetlerin yapılması kent konseyinin görevleri arasında olsa da kent konseyinin birincil görevi, kent yönetimlerinin kente dair önemli karar aşamalarında, örgütlü ve örgütsüz kesimlerin bu süreçlere katılımını sağlamaktır. Esas itibari ile Adıyaman Kent Konseyinin kararlar alan, bu kararları takip eden, yönetim ilkelerinin yerel düzeyde hayata geçebilmesi için daha ciddi çabalar ortaya koyan bir yapıda olması gerekmektedir.

Adıyaman Kent Konseyi, kurulduğu günden itibaren yaklaşık on yıllık süreçte özellikle kentteki dezavantajlı kesimlerin güçlendirilmesine yönelik proje ve etkinlikleriyle öne çıkmış bir kent konseyidir. Hali hazırda veri tabanında kadından gencine, engellisinden çocuğuna gönüllüleri ve kurumsal katılımcılarıyla birlikte birçok Adıyamanlıyı bir araya getirerek her ne kadar istenilen düzeyde olmasa da kentte yerel yönetişimin önemli bir kaynağı olmaya devam etmektedir.

Konsey, kurulduğu 2007 yılından itibaren üzerinde çalıştığı konularla ilgili olan kurum ve kuruluşlara bilgilendirme ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Bu süreçte amacına uygun konferans, panel, sergi ve toplantılar düzenlenmiş ve düzenlenmeye devam edilmektedir. Özellikle örgütlenme aşamasında her kent konseyinde olduğu gibi Adıyaman Kent Konseyinde de sorunlarla karşılaşmıştır. Bunun da en büyük nedeni olarak kent konseyinin ne olduğu, ne iş yaptığının toplumda pek bilinmemesi gösterilmektedir.

Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde, katılımı en üst düzeye çıkarmak amaçlı olarak mahalle yapılanmalarına yer verilmese de, Kent bünyesinde bulunan muhtarlıklarla çalışmalar yapılmaya gayret edilmektedir. Her ne kadar Adıyaman Kent Konseyi tarafından muhtarlar davet edilerek kent konseylerinin ne olduğu, ne işe yaradığı, amacı ve işlerliği, işbirliği imkânları vb. hakkında bilgiler verilerek mahalle bazında katkı sağlanmaları istense de devamında beklenen katılım görülmemiştir.

Adıyaman Kent Konseyi özellikle 2009 yılından sonra ikinci çalışma döneminde görev alanına yönelik olarak önemli kararlar almış ve ilgili birimlere kararlarını ve önerilerini bildirmiştir. Gerek genel kurulda gerekse yürütme kurulunda kararlar

genellikle oybirliğiyle alınmaktadır. Adıyaman Kent Konseyinin Adıyaman'ın ve Adıyamanlının hak ve hukuku içerisine giren her konuyla ilgilendiği görülmektedir.

Adıyaman Kent Konseyi, Adıyaman İl Koordinasyon Kurul Toplantılarına üye olarak katılmakta ve kenti ilgilendiren tüm toplantılara çağrılmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyi, kentte kurulu bulunan kurum ve kuruluşlarla etkileşim içerisinde hareket etmekte ve valilik, belediye, üniversite, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde faaliyetler yürütmektedir. Kentin farklı aktörleri ile işbirliği içerisinde hareket edilmesi, yerel katılım kültürünün oluşumu için önemli bir husustur.

Adıyaman Kent Konseyi, özellikle dezavantajlı kesimlere yönelik çalışmalara yer vermiştir. Bu kapsamda bölgesel yapı gereği en fazla hak mahrumiyetine maruz kalan ve ikinci planda yer alan kadınların Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi vasıtasıyla karar alma süreçlerine katılımlarına önem vermeye çalışmıştır. Bunların yanı sıra cinsiyet ayrımı, gençlerin karar alma süreçlerine katılımı, yoksul halkın sesinin duyurulması ve sosyal sorumluluk gibi kavramlar Adıyaman Kent Konseyi için önem arz etmektedir.

Adıyaman Kent Konseyi'nin ana proje ve faaliyet oluşturan birimleri çalışma gruplarıdır. Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde yedi adet çalışma grubu vardır. Çalışma grupları, hem kent konseyinin ana şemsiyesi altında hem de meclisler altında ayrı ayrı örgütlenmiş gönüllü yapılardır. Çalışma gruplarında çalışmak ve proje önermek için gönüllü olmak yeterlidir. Adıyaman Kent Konseyi meclis ve çalışma gruplarında görüşülen konular Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunca dikkatle incelenip karara bağlanmaktadır. Yürütme Kurulunca alınan kararlar Adıyaman Belediye Meclisine düzenli olarak sunulmaktadır. Ancak geri dönüşlerde yaşanan aksaklık ve ilgisizlik Adıyaman Kent Konseyinin işlevselliğini ve etkinliğini olumsuz etkilemektedir. Bugüne kadar Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunda karara bağlanıp Adıyaman Belediye Meclisinde görüşülen kararlardan bazıları şunlardır:

- Şehir içi toplu taşıma hatlarından olan KOLEJ dolmuş hattının isminin PERRE olarak değiştirilmesi,
- Şehir içi toplu taşıma hatları duraklarına yönlendirici ve bilgilendirici tabelaların asılması,
- İnsanların işlerini görmelerinde kolaylık sağlaması amacıyla şehrin kalabalık, merkezi ve gerekli yerlerine okul, hastane, emniyet birimleri, otogar, resmi kurumlar vb. yerlerin işaretlenebileceği şehir haritalarının konması,
- Şehir/Kent Müzesinin oluşturulması,
- Evleri veya konakladıkları yerleri ders çalışmalarına uygun olmayan öğrenciler için şehrin belirli merkezlerine ders çalışma, etüt merkezlerinin oluşturulması,
- Kütüphaneli dolmuş durakları oluşturulması,
- Şehir içi trafiği rahatlatması amaçlı olarak Trafik Sorunları ve Çözüm Önerileri Raporunun Adıyaman Belediye Meclisine sunulması,
- Şehirdeki ahır evlerin kaldırılmasına yönelik önerilerin sunulması,
- Özellikle akşam saatlerinden sonra da Adıyamanlı vatandaşların yararlanabilmesi için belirli yerlerde WC'lerin oluşturulması ve mevcutların açık tutulması,
- Kentteki yol ve kaldırım işgallerinin önlenmesine yönelik yasaklayıcı tedbirler geliştirilmesi,
- Kentin yeni açılmış bulunan mahallelerine ve hastanesine yönelik yeni toplu taşıma ulaşım hatlarının açılmasıdır.

Yukarıda bahsedilen Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunda karara bağlanıp Adıyaman Belediye Meclisinde görüşülen kararlardan KOLEJ dolmuş hattının isminin PERRE olarak değiştirilmesi, Adıyaman Belediye Meclisince karara bağlanmasına rağmen henüz uygulamaya konmamıştır. Yeni açılan mahalleler ve hastane için yeni toplu taşıma güzergâhı oluşturulmuş ve vatandaşlardan takdir görmüştür. Kent müzesinin oluşturulması kararının Adıyaman Belediyesinin ilgili birimine iletildiği bilgisi gelmesine rağmen konu ile alakalı herhangi bir gelişme gözlenmemiştir.

Adıyaman Kent Konseyine katılım konusu incelendiğinde Genel Kurullara davet edilenler genellikle katılım sağlamakta hatta seçimler biraz da çekişmeli geçmektedir. Ancak sonrasında ilgisizlik, karar alma süreçlerine katılımda isteksizlik gözlemlenmektedir.

Adıyaman Kent Konseyi, sivil toplum kuruluşları ve halkın yerel kararlara katılımını temel hedeflerinden biri olarak belirlemiştir. Adıyaman Kent Konseyi çevreden tarihi ve kültürel mirasa, tüketici haklarından engelsiz kentler oluşturulmasına uzanan geniş çerçevede, kentler hakkında bilgi ve bilinç düzeyini arttırmayı hedeflemiştir. Bu kapsamda çok sayıda bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.

Adıyaman Kent Konseyi kuruluşunu tamamlamasının akabinde hemen aktif, güncel ve işler bir web sitesi kazandırma çalışmalarına girmiştir. Ancak her ne kadar aktif bir www.adiyamankentkonseyi.org sitesi faaliyette olsa da, web sitesinin etkin olmaması önemli bir eksiklikler.

Adıyaman Kent Konseyi toplantıları halka açıktır. Konsey bünyesinde kurulmuş çalışma grupları ve meclislere toplumun farklı kesimlerinden üyeler dâhil olmakta ve şehirde yaşayan vatandaşlar Konseye üye olarak düşünce ve taleplerini ilgili organlar aracılığıyla iletme imkânı bulmaktadırlar. Adıyaman Kent Konseyinde 200'ün üzerinde üye kaydı bulunmaktadır. Ancak bu husus kent konseyinin yerel katılımın artırılmasında ve katılım kültürünün şekillenmesinde tam anlamıyla etkin olduğunun bir göstergesi sayılamaz. Çünkü üye sayısı makul gözükse de toplantılara aktif katılım son derece düşük kalmaktadır. Bu kapsamda Adıyaman Kent Konseyine katılım konusu incelendiğinde, konseye katılımın yüksek düzeyde olduğu, fakat katılımcıların izleyici boyutta kaldığı, katılımın etkinliklere ve faaliyetlere istenilen ölçüde yansımadağı dikkati çekmektedir.

Kültürümüzde var olan istişare mekanizmasının bile tam anlamıyla işlediğinden söz edilemezken yönetim anlayışının yerleşmesi çok zor görülmektedir. Ayrıca bütçesi, binası ve donatımı Adıyaman Belediyesi tarafında karşılanan bir kent konseyinin belediye tarafından algısının ve kabul edilebilirliğinin nasıl olacağı aşikâr bir durumdur.

Adıyaman Kent Konseyine katılımı artırmanın başlıca yolu, Adıyaman Kent Konseyinin ilgili organları aracılığıyla almış oldukları öneri ve görüşlerin dikkate alınmasıdır. Kent Konseyleri, teknik veya fiziki olarak kurumsallaşmasını sağlasa da görüş ve önerileri dikkate alınmadığı takdirde işlevselliğini kazanamayarak kurumsallaşamayacaklardır.

Kent Konseylerine katılımı artırma noktasında önemli bir husus da kent konseylerinin tanıtımının yapılması gerekliliğidir. Bu husus Adıyaman Kent Konseyi için de geçerlidir. Adıyaman Kent Konseyi Başkanının gazeteci kimliği olması hasebiyle Konsey, hiçbir kent konseyinde olmayan farklı bir çalışma yapmaktadır. Bu çalışma ise Adıyaman merkezli ulusal yayın yapan 'Mercan' adlı bir televizyon kanalında 'Kente Dair' adında haftalık programlar yapılmasıdır. Bu programlar ile Adıyamanlı vatandaşların Adıyaman Kent Konseyini tanımaları ve kentin sorunlarına karşı duyarlılıklarının artması sağlanmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyi, örgütlenme çalışmalarında bazı sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Bu sorunlara, davet edilerek temsilci istenen kurum ve kuruluşların ilgisiz kalmaları, genel kurul, yürütme kurulu gibi çalışmalara davet edilen temsilcilerin yoğun katılım göstermemeleri örnek olarak gösterilebilir. Muhtarlar, yereldeki sivil toplum kuruluşları istenilen ve beklenen düzeyde katılım sağlayamamışlardır. Bu nedenledir ki; Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde oluşturulan çalışma grupları etkin bir şekilde kullanılamamıştır. Ayrıca Adıyaman'ın kanaat önderleri de, Konseye yeterli ilgiyi göstermeyerek destek vermemişler, daha çok siyasi görüş tarafında yer almışlardır.

Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunda siyasi partilere yer verilmemiştir. Konsey yönetimi daha çok siyasi partiler dışında kentte bulunan sivil toplum kuruluşları, oda temsilcileri ve barolardan oluşmaktadır. Siyasi parti temsilcilerinin dolayısıyla farklı siyasal eğilimlere sahip sendikaların Adıyaman Kent Konseyi yönetiminde yer almamaları katılımı ve renkliliği sınırlandırarak tek dize bir Adıyaman Kent Konseyi yapısı ortaya çıkarmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde katılımı en üst düzeye çıkarmak için gerekli olan mahalle yapılanmalarına yer verilmemiştir. Mahalle yapılanmaları, katılımı en üst düzeyde tutmakta ve kent konseyinin belediye üzerindeki etkisini arttırmaktadır.

Kent Konseylerine, bünyesinde oluşturulan meclis ve çalışma gruplarına üyelik yoluyla katılım sağlanması ve bu oluşumlar aracılığıyla Konsey bünyesinde faaliyet gösterilmesi katılım kültürünün arttırılmasına yönelik önemli çabalardır.

Kent Konseylerinin belediye meclis kararlarını etkilemesi ve kentin sorunlarına bu şekilde çözüm üretilmesi noktasında köprü vazifesi görmesi, konseyin hem etkinliğini hem de işlevselliğini arttıracaktır. Burada bir yerel yönetim aracı olarak Adıyaman Kent Konseyinin etkinliğinin artması açısından önemli bir husus; Valilik, Belediye, İl Özel İdaresi, üniversite ve diğer kamu kurumlarının stratejik planlama hazırlık sürecinde Adıyaman Kent Konseyinin görüş ve önerilerinden yararlanılması gerekliliğidir. Adıyaman Kent Konseyi'nin paydaş olarak proje üretmesi, kurumsallaşmasını sağlaması, web sayfasını, yazılı ve görsel basını etkin olarak kullanması, diğer kurum ve kuruluşlarla sürekli etkileşim içerisinde bulunması, Adıyaman Kent Konseyine katılımı arttıracaktır.

Konseyin, Adıyaman Belediyesi ve diğer kurumlarla birlikte yürüttüğü çalışmalar hiçbir sıkıntı olmadan devam etmektedir. Kent Konseyinin amaçları içerisinde yer alan yerel yönetimlerle birlikte çalışma konusunda Adıyaman Kent Konseyi, Adıyaman Belediyesi ile işbirliği içerisinde görev yapmaktadır. Adıyaman Kent Konseyi ile Adıyaman Belediyesi arasındaki ilişkinin demokratikliği, Konseyce iletilen görüş ve önerilerin dikkate alınıp alınmaması ve Konseyin kabullenilmesi ile doğrudan ilişkili görülmektedir. Adıyaman Kent Konseyinin bütçe açısından Adıyaman Belediyesine bağlı olması ve kaynakların harcanması noktasında bağımsız olmaması Konseyin etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu kapsamda bütçe, yetki, sorumluluk gibi Kent Konseyinin yapısını ve çalışmasını doğrudan etkileyen ve ilgilendiren konulardaki işlerlik ve işlevsellik kazandıracak yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Adıyaman Kent Konseyi, asil üyeler ve üye olmayan katılımcılardan oluşmaktadır. Kent konseylerinin yerel katılımın arttırılmasında ve katılım kültürünün şekillenmesinde etkin olduğunun çok önemli bir göstergesi sayılabilecek Adıyaman Kent Konseyi üye sayısı 200'ün üzerindedir. Konseyin toplantıları herkesin katılımına açıktır. Bu kapsamda Adıyaman Kent Konseyi asıl üyeleri aşağıda belirtilmiştir:

- 1) Merkezi ve Yerel Yönetim Temsilcileri
- 2) Üniversite Temsilcileri
- 3) Siyasi Parti Temsilcileri

4) Yerel Gündem 21 Çalışma Grupları

5) İş Dünyası Temsilcileri

6) Sivil Toplum Örgütleri

Yerel demokrasinin var olabilmesi için yerel katılımcılığın da olması gerekmektedir. Bu katılımcılık hem temsilciler hem de halk düzeyinde gerçekleşmelidir. Adıyaman Kent Konseyi Yürütme Kurulunun farklı niteliklere sahip üyelerden oluşmasının yanı sıra, Kurul içerisinde aktif bir şekilde katılımın da olduğu görülmektedir. Ancak yönetişimin gerektirdiği halkın katılımı tam olarak sağlanamamaktadır. Aslında şu da kabul edilmelidir ki bunun tam olarak gerçekleştirilmesi Türkiye'nin hiçbir yerinde görülmemektedir. Halkın katılımı son derece önemlidir. Halk kent konseylerinin karar alma süreçlerine ne kadar katılırsa kent konseylerinin yaptırım gücü de o nispette artacaktır. Özellikle kente yapılması düşünülen yeni projelerin uygulanmadan önce halka sorulması ve halkın da görüşlerini kent konseyi aracılığıyla kamuoyuna bildirmesi gerekmektedir.

Kent Konseylerinin bir başka önemli işlevi de kentte bulunan sivil toplum örgütlerinin kapasitelerini geliştirmek ve aralarındaki işbirliği kültürünü yerleştirmektir. Bu kapsamda Adıyaman Kent Konseyi tarafından da, hayata geçirilen tüm proje ve faaliyetlerinde farklı sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirmenin yanı sıra gençler ile kadınlar, kadınlar ile engelliler, çocuklar ile gençler arasındaki diyalog ve işbirliğini hayata geçiren projelerin üretildiği görülmektedir.

Adıyaman Kent Konseyini oluşturan genel kurul; gönüllülük esasına göre hareket eden, kentlilik bilincine sahip, temsil kabiliyeti yüksek, konseyin sürecine hâkim kişilerden oluşmalıdır. Genel Kurul üyeleri, süreç içerisinde yapılacak olan çalışmalarda aktif rol oynamalı ve genel kurulun tamamını temsil edebilme yeteneğine sahip olmalıdırlar. Bu doğrultuda yürütme kurulu; kent hayatında yer alıp söz sahibi olan kamu kurumları, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarını temsil edebilecek nitelikte, geniş görüşlülük sahibi, yaşadığı kentin sorunlarına hâkim, siyasi kaygıları olmayan kişilerden oluşmalıdır. Yürütme Kurulu üyeleri çeşitli çalışma gruplarının kent konseyinin amacına uygun olarak çalışması için yönlendirmelerde bulunmalıdır. Bu amaçla çalışma grupları ve meclisler

oluşturulmalı, grupların çalışmalarında da yer alıp genel kurulda alınan kararların uygulanması için ilgili mercilerle irtibat halinde bulunulmalı ve süreç izlenmelidir.

Adıyaman Belediyesi'nin stratejik planının oluşturulması sürecine Adıyaman Kent Konseyinin tüm meclislerinin aktif olarak katılımı sağlanmalıdır. Adıyaman Kent Konseyi, demokratik yerel yönetimin özüne ilişkin bir mekanizmadır. Konsey, bir danışma ya da halkla ilişkiler aracı olmanın ötesine geçmeli ve yöneticilerin iyi niyetli gayreti ile sınırlı kalmaktan kurtarılmalı, politika oluşturma, kararlara katılma, kural koyma, uygulamaya katılma, izleme ve denetleme süreçlerini kapsayacak şekilde yeni bir anlayış ve yapılanmayı gerçekleştirmelidir.

Adıyaman Kent Konseyi önümüzdeki süreçte bütün aktörlerin ortak katılımı ve katkıları sonucunda kent yönetiminin temel paydaşlarından biri olarak kentsel yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik daha fazla değer üretmeye devam etmelidir.

3.2.5. Türkiye’de Kent Konseylerinin Yaşadıkları Sıkıntılar ve Çözüm Önerileri

Bir yerel yönetim aracı olarak kent konseyleri yönetim ve katılım adına son derece önemli olmakla birlikte uygulandıkları kentler itibarıyla farklılıklar göstermektedirler. Bu kapsamda Adıyaman Kent Konseyi özeline de baktığımızda diğer kent konseylerinden farklılıklarının olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni olarak ise mevzuat kaynaklı eksiklikler gösterilmektedir. Bu mevzuat kaynaklı eksiklikler neticesinde bütün kent konseyleri arasındaki uygulamada bir birlikten söz etmek mümkün değildir.

Birçok il ve ilçede zorunluluktan dolayı belediyeler göstermelik bir kent konseyi kurmuşlar ve kâğıt üzerinde var olan bu konseyler, kararlara katılım ve kente katkıda bulunma adına herhangi bir faaliyette bulunmamaktadırlar. Bu tarz kent konseylerine göre gerçekleştirdiği faaliyetler itibarıyla Adıyaman kent konseyi katılımı ve yerel yönetimi sağlama noktasında iyi bir örnek olarak kabul edilebilir.

Bu kapsamda Adıyaman özelinden de yola çıkarak Türkiye’de kent konseylerinin yaşadığı sorunlar ile başarısız oldukları konulardan bazıları olarak şunlar gösterilebilir:

- Kent Konseylerinin tüzel kişiliklerinin olmaması,
- Kent Konseylerinin bütçelerinin belediye bütçelerine dayalı olarak bağımsız olmaması,
- Yerel halkın katılımında ciddi eksikliklerin olması, toplumun her kesiminden insanların kent konseyinde temsilinin sağlanamayarak çok aktörlü yönetim anlayışının gerçekleşmemesi,
- Kent Konseylerinin belediyenin bir birimi, arka bahçesi gibi algılanmaları,
- Kent Konseylerinin aldıkları kararların belediye meclislerinde tavsiye niteliği taşıması dolayısıyla herhangi bir yaptırımlarının olmaması,
- Belediye meclislerinin kent konseyleri kararlarının öncelikle görüşülmesine ve uygulamaya geçirilmesine yönelik gerekli adımları atmamaları,
- Belediyelerin kent konseylerinden yeterli düzeyde yararlanamamaları,
- Kent Konseyleri Yönetmeliğinde kent konseylerinin işleyişine yönelik düzenlemelerin yetersiz oluşu ve Kent Konseyi Yönetmeliğinin kent konseylerinin farkındalık yaratma niteliklerini sınırlandırmaları,
- Bazı belediyeler tarafından kent konseylerinin sadece yasal zorunluluğun yerine getirilmesi amacıyla kurulmaları,
- Kent konseyleri arasında iletişim ve işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması,
- Hali hazırda çeşitli illerde ve birçok belediye bölgesinde kent konseylerinin kurulmamış olmaları,
- Kentte bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin kent konseyi çalışmalarına yeterince katılmamaları,
- Adıyaman özelinde olduğu gibi birçok kent konseyinde Mahalle Meclislerinin kurulmamış olması,
- Kentte yer alan sivil toplum kuruluşlarının kent konseyinde temsilinin eşit düzeyde olmaması,
- Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının kent konseyleri çalışmalarındaki etkinliklerinde yetersizliklerinin olmasıdır.

Bunların yanında uygulamada, kentte bulunan tüm ilgili yapıların temsilcilerinin kent konseyine temsilci olarak alınmadığı görülmektedir. Genelde seçilen

temsilcilerin birçoğunun belediyenin iyi ilişkiler içerisinde olduğu yapıların temsilcileri olduğu anlaşılmaktadır. Bu tarz uygulamaların kent konseylerini, belediyelerin faaliyetlerini meşrulaştırmak için bir ön onay meclisi haline getirebileceği düşünülmektedir. Kent için arzulanan şekilde, kent konseyinde kenti oluşturan tüm paydaşların temsilcilerinin olmaması ve hedeflenen müzakere zemininin oluşmaması nedeniyle gerçek anlamda konseyin danışma işlevini yerine getiremeyeceği değerlendirilmektedir.

Bir yerel yönetim aracı olarak kent konseylerinin çalışma yöntemlerine bakıldığında, konseylerin sadece bir danışma kurulu gibi çalıştıkları görülmektedir. Konseylerin kentin sorunları ile ilgili olarak getirdikleri çözüm önerilerini uygulatma güçleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durum, kent konseylerine katılım düzeyinin düşük olmasının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.

Türkiye genelinde gerçekleştirilen yerel yönetim uygulamaları esas olarak büyük bir proje olarak ortaya konulmasına rağmen hep proje düzeyinde kalmaktadır. Çünkü uygulamalarda yönetişimin dile getirdiği katılımcı yapı tam anlamıyla istendiği şekilde oluşturulamamaktadır.

Kent Konseyi Yönetmeliğinden kaynaklanan eksiklikleri belirtmek gerekirse; bütçe sorunu, yerel halkın katılım eksikliği ya da projelerinin hemen gerçekleştirilememesi sonucunda şevkinin çabuk kırılması, kent konseyinin belediyenin alt kurumları olarak algılanması, bazı belediyelerle kent konseyleri arasındaki ilişkinin birbirinden kopuk, bazılarının ise belediye tarafından kent konseylerini belediyenin kontrolü altında faaliyet göstertme çabası olması şeklinde sıralamak mümkündür.

Ülkemizde yerel yönetim kararlarına halkın katılımını sağlamak ve arttırmak amacıyla kurulan kent konseyleri aslında arzulanan düzeyde gelişmemiştir. Konseylerin yönetimleri ve aktiviteleri aslında ilgili bölgede etkili olan belediyenin partisine göre değişim göstermektedir. Katılımı en üst düzeyde tutma amacını hedefleyen ve halkın yerel anlamda alınacak kararlara doğrudan katılımını hayata geçirmeyi hedefleyen Adıyaman Kent Konseyine baktığımızda da aktiflik ve katılım boyutu olarak istenilen düzeyde gelişmediği görülmektedir.

Kent konseylerinin işleyişi noktasında önemli bir sorun belediye meclislerinin kent konseylerini kendilerinin yerine geçecek bir mekanizma olarak görme endişeleri nedeniyle, konseye ve konseyin faaliyetlerine olumsuz yaklaşmasıdır.

Kent konseyinde alınan karar ve görüşlerin hiçbir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Kent konseyinde ortaya çıkan görüşler belediye meclisinde görüşülmek zorundadır. Ancak bu görüşlerin sadece görüş olarak mı kalacağı yoksa karara mı dönüşeceği noktasında belirleyici olan meclis ve özellikle de belediye başkanıdır. Konseyde ortaya çıkan görüşlerin meclis için bağlayıcılığı olmaması konseye katılım noktasında ve katılanların motivasyonunda da önemli bir dezavantajdır.

Kent konseylerinin karşılaştıkları ve çözümünün de belki çok uzun yıllar alacağı düşünülen sorunlardan en önemlisi yönetim sorunudur. Basit anlamıyla otoritenin ortak kullanımı anlamına gelen bu kavram mevcut otorite sahiplerine itici gelmektedir. Bugüne kadar gelen yönetim anlayışına uymayan bu anlayış Adıyaman'da da bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda seçilmiş bir belediye başkanı ve belediye meclisi otoritelerini paylaşmak istemeyerek önceliklerini kendi ufuklarıyla sınırlandıracaklar ve müdahale kabul etmek istemeyeceklerdir. Zira aldıkları ve alacakları kararların politik, siyasi ve hukuki sorumlulukları kendilerine ait olduğu gibi olumlu ya da olumsuz sonuçlarına da kendileri katlanmaları beklenmektedir. Bu gerçeklik karşısında kent konseylerinin yönetim süreçlerine müdahil olmaları tam olarak beklenmemektedir. Yönetim kavramı özellikle otorite dışındakilerin kulağına hoş gelse de pratikte herhangi bir karşılığı bulunmamaktadır. Kent Konseylerinin almış oldukları tavsiye kararları da bu bağlamda değerlendirilmektedir.

Kent konseylerinin amaçlanan hedefleri sağlayabilmesi için başta belediyeler olmak üzere, valilik, kaymakamlık, il özel idaresi ve diğer kamu kurumlarının yöneticilerinin yönetime katılım düşüncesini samimi olarak benimsemesi ve özendirici tedbirleri almaları gerekmektedir. Eğer kentte yaşayanlar kent yöneticilerinin gerçekten katılımı istediği konusunda tam ikna olmazlarsa, beklenen katkıyı yapmak yönünde gerekli çaba içerisinde olmayacaklardır. Bunun yanında kent konseyinde alınan kararlar ve oluşturulan görüşlerin değerlendirilmesinde belediye yönetimi ve diğer kamu otoriteleri arzulanan çabuklukta davranmaz ise bu olgu uzun vadede, kimi kişi ve kesimlerde bu

tür platformlardan pek sonuç çıkmadığı kanaatini oluşturacak, dolayısıyla kent konseyinin işlevsizleşmesine neden olacaktır.

Belediye Kanunu'nun 76. Maddesine yer alan 'kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir' biçimindeki düzenleme kısmi etkinliği sağlayacağı için eksiktir. Çünkü kent düzeyinde üretilen bütün kamu hizmetleri belediyeler tarafından sunulmamaktadır. Bu nedenle belediyelerin görev alanlarına girmeyen bir konu için geliştirilen önerinin belediye meclisince dikkate alınması anlamsız ve zaman kaybına yol açan bir davranış olacaktır. Kentteki tüm taraflar kent konseyinde yer aldığına göre doğru olanı konunun, 'kent konseyinde oluşturulan görüşlerin kendileriyle ilgili olanları belediye yönetimi, diğer konular kapsama alanı gözetilerek il özel idaresi ve diğer kamu kurumlarının yönetim organlarıncı gündeme alınır ve değerlendirilir' şeklinde düzenlenmesidir. Bunun yanında madde bu haliyle bireysel katılım yolunu oldukça sınırlandırmış bulunmaktadır.

Kent konseyi toplantılarında görüşülen konuların yerel halkın istek ve taleplerini içermesi ve çözümlerinin yerel halk tarafından üretilmesi gerekmektedir. Ancak, kent konseyi toplantılarında çözümler yerel katılımcılar tarafından değil, merkezi hükümet adına konseye katılan yerel yöneticiler tarafından üretilmektedir. Bu da gerçek katılımcılığı ve halkın gerçek sorunlarının tespiti ve çözümlenmesini geciktirmektedir.

Kent konseyleri, teoride demokrasinin yerelde ve genelde kurumsallaşması ve içselleştirilmesi açısından oldukça önemli işlevleri yerine getirme fırsatı sunmaktadırlar. Ancak Adıyaman örneğinde de görüldüğü üzere kent konseyleri pratikte mevcut yapıları ve işleyiş durumuyla bu işlevi yerine getirmekten uzak bir görüntü sergilemektedirler. Kent konseylerinde alınan kararların hiçbir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Kent konseyinde alınan kararlar her ne kadar belediye meclislerinde görüşülmek zorunda olsalar da bu görüşlerin mecliste değerlendirilmesi konusunda açık bir hukuki ifade yoktur. Yani kabul edilen görüşler sadece görüş olarak mı kalacak yoksa karara mı dönüşecek noktasında yetki belediye başkanı veya belediye meclis üyelerindedir.

Ayrıca kabul edilmelidir ki katılıma son derece kapalı olan mevcut Anayasa, katılımı benimseyen ve özendiren bir yaklaşıma sahip hale getirilmelidir. Yani Türkiye'de yerel

yönetişimin Anayasal düzeyde bir temele oturtmak gerekmektedir. Bu Türkiye’de kent konseylerinin ve diğer yerel yönetim araçlarının gelişimi açısından son derece önemlidir.

Bunun yanında hem ulusal ölçekte hem de yerel ölçekte katılımı destekleyen siyasal ve kültürel bir ortamın gelişmesine ihtiyaç vardır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında da belirtildiği gibi seçimle gelen karar organları ile vatandaşların doğrudan katılımına olanak veren yapılar arasında güçlü bağların olması gerekmektedir. Kent konseylerinin en önemli işlevi işte bu bağları güçlendirmek olmalıdır.

Yönetim otoritelerinden katılımı destekleme yönünde yeterli ilgiyi göstermelerini bekleyebilmek için öncelikle atanmış ve seçilmiş yöneticilerin başta yönetim kavramı olmak üzere vatandaş katılımı ile ilgili bilgi düzeylerini ve kapasitelerini geliştirici programların uygulanması gerekmektedir.

Her ne kadar Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde Kadın, Gençlik ve Engelli Meclisleri aktif olarak bulunsa da genel anlamda katılımcı kültürü geliştirici ortamın sağlanması için kadınlar, gençler ve dezavantajlı gruplar gibi bazı toplum kesimlerinin katılmalarını kolaylaştırıcı ve arttırıcı yönde desteklenmesi gerekmektedir. Yerel yönetimler yerel düzeyde tüm karar süreçlerinde halkın katılımını sağlamak için gerekli ortamı oluşturmalıdır. Vatandaşların yerel kapasitelerini karar alma süreçlerine dâhil etmenin ve halkın önceliklerini göz önünde bulundurmanın kentin ve yönetimlerin yararına olduğu gerçeğine yerel yöneticiler inanmalıdırlar.

Özellikle Yönetmelikte kent konseyi başkanlarının kent konseyi organları arasında sayılmaları, hiyerarşik bir yapı meydana getirmekte ve bir model olarak kent konseyinin demokratik yatay ilişkilerini zaafa uğratmaktadır. Adıyaman Kent Konseyinde de görülen bu olumsuz durumun düzeltilebilmesi için ilgili mevzuatta yapılacak değişikliklerle kent konseyinde başkanlık organ olmaktan çıkarılmalı ve başkan yürütme kurulunda eşitler arasında birinci olmalıdır.

Yönetmelikte yapılacak yeni bir düzenleme ile kent konseylerine katılım tüm kesimleri kapsayacak şekilde garanti altına alınmalı, ideolojik ve siyasi mülahazaların belirleyici olmasının önüne geçilmelidir.

Belediye yönetiminin kent konseyine imkân sağlama ve destek vermesinin gerçekleşme usulü ve bundan dolayı yönetimin kent konseyini etkileme olumsuzluğunun bertaraf edilme hususu Kent Konseyi Yönetmeliğinde açığa kavuşturulmalıdır.

Adıyaman Kent Konseyi toplantılarına belediye başkanı, üst düzey yöneticiler ve meclis üyelerinin düzenli olarak katılmadıkları görülmektedir. Konseyin etkinliğinin arması için son derece önemli bir husus olarak bu kişilerin dinleyici olarak katılmaları mutlaka sağlanmalıdır.

Adıyaman Kent Konseyi özelinde de görüldüğü üzere kent konseyi kararlarının belediye meclisinde öncelikle ele alınması hususu, belediye meclisinin görevleri arasında kent konseyinden gelecek görüşlerin değerlendirilmesine ilişkin bir hükmün yer almaması nedeni ile sağlıklı bir biçimde işleyememektedir. Bu kapsamda kent konseyi ile belediye meclisi ilişkilerinin hukuki bir temele kavuşturulması kaçınılmazdır.

Adıyaman Belediyesi ve Adıyaman Kent Konseyi ilişkisinde, kurumsal düzeyde işbirliği sağlanabilmesi ve belediye yönetiminin kent konseyi üzerinden yerel yönetişimi gerçekleştirebilmesi için stratejik planlar, bütçe hazırlığı, uygulama süreçlerine katılım ve harcamaların izlenmesi gibi başlıklarda daha sıkı bir işbirliğinin tesis edilmesi gerekmektedir.

Hem katılımcı demokrasinin ölçek sorununu aşmak hem de örgütsüz kesimlerin katılımını kolaylaştırmak bakımından Adıyaman Kent Konseyi bünyesinde olmayan ve eksikliği duyulan mahalle meclisleri, semt dayanışma merkezleri gibi yapılarla kent konseylerinin mahalle ve semt düzeylerinde örgütlenmelerine imkân tanınmalıdır.

Kent konseylerinin yönetimin uygulamalarını gözlemleyen, denetleyen, sorgulayan, etkileyen ve halkın bu uygulamalara katılımını sağlayan, toplumda dayanışma ve

ortaklıklara dayalı çalışma kültürünü geliştiren bir yapı olması gerektiğini akıldan çıkarmamak lazımdır.

SONUÇ

Geleneksel yönetim anlayışının çözmekte zorlandığı siyasal, sosyal, toplumsal ve ekonomik sorunların ortaya çıkmasıyla yeni bir kamu yönetimi anlayışına ihtiyaç duyulmuştur. Yönetimin tek taraflı olarak akması, hem sorunların tespit edilmesi ve kaynakların verimli bir şekilde kullanılması hem de önceliklerin doğru belirlenmesi açısından makul bir durum olarak görülmemektedir. Bu doğrultuda yöneten ile yönetilen arasında sürekli bir iletişimin bulunduğu, tüm kararlarda kamu yararının kişi veya grup çıkarlarının önüne geçtiği anlayışa yeni kamu yönetimi anlayışı denilmektedir.

Bu kapsamda yeni kamu yönetimi anlayışı ile yönetim anlayışında yeni kavramlar gündeme gelmiştir. İşte bu kavramlardan bir tanesi de yönetişim kavramıdır. Yönetişim ile anlatılmak istenen, tek taraflı yönetim yerine, yöneten ile yönetilen arasında karşılıklı etkileşimi esas alan ve çift taraflı akışı sağlayan yönetim anlayışıdır. Yani hem yönetenden yönetilene hem de yönetilenden yönetene karşılıklı işleyen, sürekli ve çok yönlü bir etkileşim söz konusudur. Bu durum yönetim otoritesinin tek yönlü işleyen yapısını köklü bir değişime uğratmaktadır.

Yerel yönetişim ise basit tanımıyla yönetişim sürecinin yerel yönetimlerle karşılıklı etkileşim içerisinde gerçekleştirilmesini, ortaya konulmasını ifade eder. Genel olarak kamu yönetimi açısından geçerli olan yönetişim kavramı yerelleşme eğilimleri ile tekrar ön plana çıktığında yerel yönetimler için de söz konusu olmaktadır. Bu anlayış yerel yönetişim kavramını ön plana çıkarmakta ve yerel yönetimleri yönetişim ekseninde bir noktaya koymaktadır. Yerel yönetişim, yerel düzlemde, yönetilen toplumdan yöneten topluma geçişi sağlayan süreci anlatmaktadır. Bu sürecin başarısı ve sürdürülebilirliği, yönetişim düşüncesinin yerel nitelikli projelerde uygulanabilir olması ile ilişkilidir.

Bu kapsamda çok sayıdaki büyük problemlerle gelişen şehirlerimizin kentli paydaşlarının, örgütlü ve örgütsüz kesimlerinin kent yönetimi süreçlerine katıldığı bir anlayışla yönetilmeleri, yani demokratik yerel yönetimin etkin bir biçimde egemen olduğu bir yönetim anlayışının varlığı kent yönetimi açısından son derece önemlidir.

Bunun yanında, yerel yönetimlerin vatandaşlara en yakın birimler olması münasebetiyle bireylerin yerel yönetimlere ulaşmaları ve onlarla bir şekilde ilişkiye girmeleri daha basit olmaktadır. Burada denilebilir ki; vatandaşların kendileri ile ilgili kararlara katılması yerel düzeyde çok daha kolay ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı yerel yönetim son derece önemlidir. Burada altı çizilmesi gereken önemli bir nokta, yerel yönetişimin sadece yerel düzeydeki vatandaşları değil, yereldeki merkezi yönetimin unsurlarını, yerel yönetimleri, sivil toplum kuruluşlarını, özel kesimi de kapsayan bir ortaklık modeli olarak düşünülmesi gerekliliğidir.

Bu kapsamda Türkiye’de daha önce Yerel Gündem 21 Programı çerçevesinde ve çeşitli şekillerde varlığını sürdüren ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile oluşturulması zorunlu olan kent konseyleri daha çok yerel katılımı sağlama amaçlı bir yerel yönetim aracı olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye’de kent konseylerinin yasal düzenlemelerinin altyapısı Yerel Gündem 21 Programı öncesinde ve program sürecindeki birikimle oluşmuştur. Kent konseyleri katılımı sağlama amaçlı oluşturulmaları dolayısıyla demokrasinin yerelde gerçekleştirilmesini hedefleyen önemli platformlardır. Ayrıca kent konseyleri, toplumsal yapıyı oluşturan ilgi gruplarının, belirli aralıklarla toplumu ve genel olarak ülkeyi ilgilendiren konularda bir araya gelerek, çözüm yolları aramalarını sağlamaktadırlar.

Kent konseyleri, kent yönetiminde yer alanların her türlü icraat ve uygulamalarını inceleyerek kamuoyu oluşturarak, tartışma ortamları yaratarak sorunların çözümü noktasında bir yerel yönetim aracı olarak katkı sunma amaçlı oluşturulmuştur. Kent konseyleri ile yerel yönetimler yerel halkın istekleri doğrultusunda karar alacağından gerçekleştirecekleri faaliyetler halkın talepleri olacak; bu durum da halkın isteklerinin gerçekleşmesi sonucunu doğuracaktır. Bu şekilde halkın katılımı sağlanarak karşılıklı iletişim oluşmakta ve bunun neticesinde yerel yönetim gerçekleşmektedir. Kent konseylerinin en önemleri işlevi birbirlerine zıt görüşleri olan toplumsal grupların, kentlilik bilinci içerisinde, ortak bir payda etrafında buluşabilmeleri imkânını sağlamasıdır.

Adıyaman Kent Konseyi de kurulduğu günden bu yana özellikle dezavantajlı kesimlerin güçlendirilmesine yönelik proje ve etkinlikleriyle öne çıkmış bir kent konseyidir. Konseyin, hali hazırda veri tabanında kadından gencine engellisinden

çocuğuna gönüllüleri ve kurumsal katılımcılarıyla birlikte birçok Adıyamanlıyı bir araya getirerek her ne kadar istenilen düzeyde olmasa da kentte yerel yönetişimin önemli bir kaynağı olduğu kabul edilmelidir. Adıyaman Kent Konseyi, kentin farklı aktörleri ile iletişim içerisinde hareket edilmesi yerel katılım kültürünün oluşumu için son derece önemli olduğundan kentin aktörleri ile ilişki ve işbirliği sürdürme ve artırma yönünde çalışmalar yapmaktadır.

Ancak kent konseylerinin oluşturulmasının temel amacı olarak yerel yönetişimi gerçekleştirmek gösterilebilirken uygulamada bu amacı gerçekleştirmede tam anlamıyla başarılı oldukları söylenemez. Bu kapsamda yasal bir zorunluluk olmasına rağmen kurulması ve işlevselliği tamamen belediye başkanına bağlı olan kent konseylerinin uygulamada Adıyaman 'da ve Türkiye'de çok başarılı olduklarını söylemek güçtür.

Türkiye'de kent konseylerinin yaşadıkları sıkıntılardan bazıları olarak tüzel kişiliklerinin olmaması, bütçelerinin belediye bütçesine bağımlı olması, toplumun tüm kesiminden katılımı sağlayamamaları, belediyenin arka bahçesi olarak algılanmaları, mevzuattan kaynaklanan sıkıntılar, sivil toplumun gerekli düzeyde katılımı sağlamaması gösterilebilir. Kent konseylerinin bazı belediyeler tarafından sadece yasal zorunluluğu yerine getirmek amaçlı olarak kurulmaları, kent konseyleri arasında iletişim ve işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması, kentte bulunan sivil toplum kuruluşlarının kent konseylerinin çalışmalarına yeterince katılmamaları, bazı belediye meclislerinin kent konseyi kararlarını öncelikle görüşerek uygulamaya geçirilmesine yönelik gerekli adımları atmaması yaşadıkları diğer sıkıntılardandır.

Kent konseyleri yerel yönetişimin o kentte gerçekleştirilmesi için önemli bir görev ifa etmektedirler. Ancak yukarıda bahsedilen sıkıntılar sebebiyle kent konseyleri mevcut yapısı ve işleyiş durumuyla bu görevi sunmaktan genel olarak uzak bir görünüm sergilemektedirler. Çünkü hem yöneticiler hem de katılımcılar açısından önemli sorunlar bulunmaktadır. Yukarıda sayılan Adıyaman Kent Konseyi özelinde de görülen sorunların aşılması için tüm kent konseylerinin bilgi ve tecrübelerinden faydalanılarak tartışma ortamları yaratılarak Kent Konseyi Yönetmeliğinde gerekli değişiklikler bir an önce yapılmalıdır. Yönetmelikte yapılacak bir düzenleme ile

kent konseylerine katılım toplumun tüm kesimlerini içene alacak şekilde garanti altına alınarak, toplumun belli kesimlerin dışarda tutulmasının önüne mutlaka geçilmelidir. Böylece bir yerel yönetim aracı olarak oluşturulan kent konseylerinden beklenen hedefler gerçekleşme imkânı bulabilir. Yine Yönetmelikte yapılacak değişikliklerle belediye yönetiminin kent konseyine destek vermesinin gerçekleşme usulü ve bundan dolayı yönetimin konseyi etkileme olumsuzluğunun bertaraf edilme hususu açıklığa kavuşturulmadır.

Hem katılımcı demokrasinin ölçek sorununu ortadan kaldırmak hem de örgütlü kesimlerin yanında örgütsüz kesimlerinde katılımlarını kolaylaştırmak açısından kent konseylerinin, mahalle meclisleri, semt dayanışma merkezleri gibi yapılarla, mahalle ve semt düzeyinde örgütlenmelerine mutlaka imkân sağlanmalıdır.

Bunun yanında yerel yönetimler yerel düzeyde tüm karar süreçlerinde vatandaşların katılımını sağlamak için gerekli imkânları mutlaka oluşturmalı ve yerel yönetimi gerçekleştirmek için gerekli çabayı gerçekleştirmelidir.

Çalışma kapsamında yerel yönetimi gerçekleştirme anlamında bazı olumsuzluklarına rağmen birikimleri, deneyimleri ve perspektifleri ile kent konseylerinin yerel düzeyde en önemli katılımcı mekanizmalardan biri olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bir takım iyileştirmelerle kent konseyleri üzerinden örgütlü ve örgütsüz tüm kesimlerin yönetime etkin bir biçimde katılmalarının sağlanabileceği, yerel karar alma süreçlerinde ve saha uygulamalarında etkili olabileceği ve bu sayede yerel yönetimin gerçekleştirilebileceği kanaatine varılmıştır.

Gerek yerel yönetimler gerekse yerel paydaşlar ekseninde katılımcı kent konseyi bağlamında yerel kapasite geliştikçe, kent konseylerinin hem işlevleri ve etkinlikleri yaygınlaşacak, hem de kent yönetimlerini şeffaflığa, hesap vermeye ve denetlenmeye zorlayarak yerel düzeyde yönetimi gerçekleştirmedeki rolleri güçlenecektir.

Buradan şu sonuç çıkarılabilir ki sürdürülebilir kentsel gelişmenin katılımcılığı ve şeffaflığı giderek arttırdığı ve mecbur kıldığı yönetim yerine yönetimin ikame

edildiği bir dönemde, uygulamadan ve mevzuattan kaynaklanan tüm olumsuzluklarına rağmen, Türkiye’de kent konseyleri yerel yönetişimin en önemli araçları olmaya devam edeceklerdir. Kent konseyleri örgütlü ve örgütsüz tüm kesimlerin karar alma sürecine katılmalarını sağlayarak ve kentsel yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik olarak daha fazla değer üreterek yerel yönetişimi sağlama imkânına kavuşacaklardır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Şenol (2003) ‘Yerel Düzeyde Yönetime Katılım ve Yerel Yönetim Sürecindeki İşlevleri Açısından Yerel Gündem 21: Malatya Belediyesi Yerel Gündem 21 Örneği’, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, C.12, S.1, s.52.
- Akdoğan, A.Argun (2008) “Yeni Yerel Yönetim Yasalarında Katılım”, YAYED Yerel Yönetim Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği, DOSYA-08: Yerel Yönetimlere Katılım, Bülten 64, Aralık, Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayını, ss.1-16.
- Aktan, Coşkun Can (2008), ‘Demokrasi ve İyi Yönetişim’, **Yerel Siyaset Dergisi**.
- Aktel, Mehmet, (2003) **Küreselleşme ve Türk Kamu Yönetimi**, Asil Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Ankara
- Alodalı, Fatih, Arslan, Erdal, Okan, Mete (2004) ‘Yerel Yönetişim ve Yönetişimden Beklentiler’, Yerel Yönetimler Kongresi, 3-4 Aralık 2004, s.141
- Arıbaş, Nazlı Nalcı (2012), *2000 Sonrası Türkiye’de Yerel Yönetim Yasalarının ‘Yerel Yönetişim’ Kavramı Üzerinden Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıkboğa, Erbay, (2007) “Büyükşehirlerde Kararları Kim Alıyor: Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Çözüm Önerileri”, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, C.16, S.1, s.25.
- Aslan, Mehmet, Kaya, Gazanfer (2004) ‘1980 Sonrası Siyasal Katılımda Sivil Toplum Kuruluşları’, **Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, C.5, S.1, s.222
- Aşkın, Mehmet Devrim (2003) “Eşitlik ve İyi Yönetişim”, **T.C. Maliye Bakanlığı İyi Yönetişimin İlkeleri**, Ankara, s.104
- Balcı, Asım (2003) **Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik Anlayışı, ‘Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara
- Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, (2007) Ankara.
- Başdelioğlu, M. (2005) *Sürdürülebilir Gelişme ve Kent (Yerel Gündem 21 Örneğinde)* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Batal, Salih (2010) “Yeni Kamu Yönetiminde Yönetişim Kavramı ve Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanındaki Uygulama Örnekleri”, **Mevzuat Dergisi**, Yıl:13, Sayı:145, ISSN 1306-0767.
- Batal, Salih (2011) ‘Avrupa Birliği Yönetime Katılım İlkesinin Türkiye Uygulaması Örneği: Kent Konseyleri’ Bursa Kent Konseyleri Sempozyumu, Bursa.

- Baykal, Tan (2010) **Gündem 21 ve Amerika Birleşik Devletlerindeki Uygulamaları' Kamu Yönetimi Araştırmaları: Türkiye ve ABD'den Örneklerle Çevre, Kent ve Kent Yönetim (Ed: H.Erkul ve T. Baykal)**, Kaya Yayınları, Ankara.
- Bıçkı, Doğan, Sobacı, M. Zahid (2011) Yerel Yönetimden Yerel Yönetişime: Post-Fordizm Bağlamında Yerel Yönetimleri Anlamak, **Yönetim Bilimleri Dergisi** (9:2), s.227
- Bozkurt, Ömer, Ergun, Turgay, Sezen, Seriy (1998) **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, TODAİE Yayınları, Ankara.
- Bulut, Tahsin (2013) **Şeffaf, Katılımcı ve Etkin Kent Yönetimi için Kent Konseyleri**, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- Bülbül, Z. (2009) **Ekonomik Dönüşüm Süreci, Kentleşme, Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyi**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Coşkun, Selim (2003) **'Kamu Yönetiminde Yönetişim Yaklaşımı'** Edt. Asım Balcı, vd, **Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar**, Seçkin Yayınları, s.75
- Çoban, Hilmi, Deyneli, Fatih, **'Kamuda Kalite Arttırma Çabaları ve Performansa Dayalı Bütçeleme'**, <http://maliyesempozyumu.pamukkale.edu.tr/cobandeyneli.pdf>, (Erişim Tarihi: 05.08.2016)
- Çukurçayır, M. Akif (2007) **'Katılımcılık Açısından Belediye Yasasının İşlevselliği: Kent Konseyleri ve Öteki Mekanizmalar', Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar II: Reform**, Ed. Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, s.383 Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Çukurçayır, Mehmet Akif – H.Tuğba Eroğlu (2009) **"Kent Yönetiminde Demokratik Bir Açılım Olarak Kent Konseyleri", Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları: Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler**, Ed. Kemal Görmez, Mustafa Ökmen, Beta Yayınları, İstanbul.
- Çukurçayır, Mehmet Akif (2003), **'Çok Boyutlu Bir Kavram Olarak Yönetişim', Çağdaş Kamu Yönetimi 1**, Nobel Yayıncılık, Ankara
- Çukurçayır, Mehmet Akif (2009) **Yurttaş Odaklı Yerel Yönetim**, Konya: Çizgi
- Demir, O. (2008) **Yerel Siyasete Katılımcılık ve Kalkınma (Türkiye'de Yerel Gündem 21 Örneği)** Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Demirci, Mustafa, (2010) "Katılımcı Demokrasi Açısından Kent Konseyler: Eleştirel Bir Değerlendirme", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt 19 Sayı:1, s.33
- Emrealp, Sadun (2005) **"Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı"**, IULA-

EMME Yayını, 2. Baskı, İstanbul

Emrealp, Sadun (2005), **Yerel Gündem 21 El Kitabı**, IULA-EMME Yayını, İstanbul.

Ergin, B. (2008), *Belediyelerde Yönetime Katılma ve Zeytinburnu Belediyesi Kent Konseyi Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Erkul, Hüseyin, Baykal, Tan, Hüseyin Kara (2013) Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çankaya Kent Konseyi Örneği, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C:10, S:22, s.90

Eryılmaz, Bilal (2010) **Kamu Yönetimi**, Okutman Yayıncılık, Ankara.

Göktürk, Atilla (2008) Bugün Geline Yerde Kent Konseyleri ve Yerel Gündem 21

Görmez, Kemal, Altunışık, Harika Uçar (2011) *Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri*, Bursa Kent Konseyleri Sempozyumu, Bursa, s.44, <http://www.bursakentkonseyi.org.tr/userfiles/file/sempozyum.pdf> 11.11.2016

Gündoğan, Ertuğrul (2004), "Yönetim Reformlarının Gerekliliği Bağlamında İyi Yönetişim ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", **Sivil Toplum**, Yıl:2, Sayı:6, Nisan-Eylül, s.10

Gündoğan, Ertuğrul. (2010) **Yönetişim: Kavram, Kuram ve Boyutları**, Derleyen: M. Akif Çukurçayır, H.Tuğba Eroğlu, Hülya Ekşi Oğuz, Çizgi Kitapevi, Konya,

HABİTAT II İSTANBUL 5 Ülke Raporu, (2000) Yönetişim Alt Bölümü, İstanbul, s.1

Hancıoğlu, E. (2008) *Yerel Yönetişim: Yerel Gündem 21 Sürecinde Çankaya Belediyesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Hatam, S. (2012) *Belediyelerde Katılımcı Demokrasi Aracı Olarak Kent Konseyleri: Samsun Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya

Huque, Ahmed S., 'Governance and Public Management: The South Asian Context' *International Journal of Public Administration*, Vol.24 Issue, 12, December 2001, s.1289-1297 adlı eserden Lamba, Mustafa (2012) *Yerel Yönetişimde Kent Konseylerinin Belediyelerin Karar Alma Süreçlerine etkisi: Antalya, Afyonkarahisar ve Burdur Örneği*, Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, s.36

İnsel, Ahmet (2005) **Neoliberalizm: Hegomanyanın Yeni Dili**, İletişim Yayınları, İstanbul.

Kapani, Münici (1996) **Politika Bilimine Giriş**, Bilgi Yayınları, 8: Basım, Ankara

Karabulut, Haşim (2009) **Yerel Demokrasilerde Kent Konseylerinin Rolü: Bursa Kent Konseyi Örneği** Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kocaeli s.42

Kaypak, Şafak (2011) **Katılımcı Yönetim Mekanizması Olarak Kent Konseyleri**, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, 1. Baskı, Bursa Kent Konseyi Yayını, Bursa.

Kaypak, Şafak (2011), "Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre", Kmü **Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 13(20)19-33

Kerman, U., Altan, Yakup, Aktel, Mehmet, (2011), **Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri** (Ed.) Enes Battal Keskin. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı. Bursa: Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi: s.19

Keskin, Enes Battal; Erbey Kuşku, Neslişah, H.; Odaman Cindoruk, Yıldız ve Tatlı, Yasemin (2011) '**Kent Konseylerinin Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizması İşlevinin Değerlendirilmesi**', Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Kent Konseyleri Sempozyumu, 6-7 Mayıs 2011, Bursa

Kestellioğlu, G. (2011) Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği: **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi** 1(1), 121-140

Konseyleri", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 83, Ekim-Aralık.

Köseoğlu, Özer (2006) **Yeni Belediye Kanununda Yerel Demokrasiye İlişkin Gelişmeler**, Yerel Siyaset, Yıl:1, Sayı:4

Köseoğlu, Özer (2011) **Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri** (Ed) Enes Battal Keskin. **Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı**, Bursa: Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi: ss.324-336

Kuluçlu, Erdal (2011) 5393 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kent Konseyleri, Dış Denetim, <http://docplayer.biz.tr/7242469-5393-sayili-kanun-cercevesinde-kent-konseyleri.html>, 11.01.2017

Kuzey, Pelin (2003) '**Şeffaflık ve İyi Yönetişim**', T.C. Maliye Bakanlığı İyi Yönetişimin Temel İlkeleri, Ankara, s.1

Lamba, Mustafa (2012) **Yerel Yönetişimde Kent Konseylerinin Belediyelerin Karar Alma Süreçlerine etkisi: Antalya, Afyonkarahisar ve Burdur Örneği**, Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi

Maliye Bakanlığı, (2003), **İyi Yönetişimin Temel Unsurları**, Ankara

MİGM (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) (1996) Avrupa Kentsel Şartı, Çeviri: Zerrin Yener ve Kumru Arapkirlioglu, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Ökmen, M. ve Kemal Görmez (2009) 'Türkiye'de Yerel Gündem 21 ve Yerel

Yönetişim Uygulamaları'. K.Görmez ve M. Ökmen (Ed.) Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları, Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler) (s.109-129)

Öner, Şerif (2005) *Katılımcı Demokrasi Açısından Belediye Kanunu Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I: Reform* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Özcan, L. ve Yurttaş, F. (2010) **"Kent Konseyleri Müzakereci Demokrasinin Uygulama Alanı Olarak Düşünülebilir mi?"**, Edt. Bekir Parlak, Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar, Dora Yayıncılık, Bursa, ss.168-169

Özdemir, A.Tamer (2011) "Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent

Özer, M.Akif (2000) Yerel Demokrasi, Demokratik Yerel Yönetimler ve Yerel Yönetimlerin Demokratikleştirilmesi Kararlarının Analizi Üzerine', **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 426

Özer, M.Akif, "Yönetişim Üzerine Notlar", **Sayıştay Dergisi**, Sayı:63, s.61

Özgökçeler, Serhat (2014), Yerel Kalkınmada Etkin Bir Kavram: 'Yerel Yönetişim' [Bursa Kent Konseyi Örneği], 'İş,Güç' **Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**

Öztürk, Namık Kemal, Coşkun, Bayram (2003) "Yeni Devlet Anlayışı ve Türkiye'de Devletin Kalite ve Etkinlik ile Buluşması", **Türk İdare Dergisi**, S.439, s.71

Palabıyık, Hamit (2003), **Yönetimden Yönetişime: Yönetişim, Kentsel Yönetişim ve Uygulamaları ile Yönetişimde Ölçülebilirlik Üzerine Açıklamalar**, Yerel ve Kentsel Politikalar, Çizgi Kitabevi, Konya

Palabıyık, Hamit (2004) **'Kentli Hakları ve Avrupa Kentsel Şartı'**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi, s.4-5

Palabıyık, Hamit (2004), 'Yönetimden Yönetişime Geçiş ve Ötesi Üzerine Kavramsal Açıklamalar', **Amme İdare Dergisi**, Cilt:37, Sayı:1,

Pektaş, E.K., Koçak, H. (2007) **'Bir Yerel Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri ve Afyonkarahisar Belediyesi Kent Konseyi Örneği'**, **Küresel Esintiler Yerel Ekiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi**, Ed. Abdullah Yılmaz, Yavuz Bozkurt, Gazi Kitabevi, s.132

Polat, Necip (2004) 'Saydamlık, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimin Etkinliği', **Sayıştay Dergisi**, s.49, Nisan-Haziran 2004, s.71

Sağır, Meral (2003) "Küreselleşme Süreci ve Siyasal Katılımda Yeni Arayışlar: Yerel Gündem 21 Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, 12, (4):28-41

- Samsun, Nihal (2003), '**Hesap Verebilirlik ve İyi Yönetişim**', T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, İyi Yönetişimin Temel İlkeleri, Ankara.
- Saran, M.U. (1996), "Belediye Hizmetlerinde Halkı Bilgilendirme ve Halk Denetiminin Sağlanması", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, C.5, S.4, s.17
- Soygüzel, Hasan (2012) *Kent Konseyleri Ulusal Raporu III Türkiye Kent Konseyleri Buluşması*, Türkiye Kent Konseyleri Birliği Yayını, Çanakkale.
- Soylu, Hülya, (2003) '**Etkinlik ve İyi Yönetişim**', T.C. Maliye Bakanlığı İyi Yönetişimin Temel İlkeleri, Ankara, s.90
- Stoker, Garry, (1998) 'Governance As Theory: Five Positions', International Social Science Journal, 50, s.21-22
- Şahin, A. Temizel, H. ve Temizel, M, (2004), '*Türkiye'de Demokrasiden E-Demokrasiye Geçiş Süreci ve Karşılaşılan Sorunlar*', 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Eskişehir, s.255
- Şahin, Savaş Zafer (2011) '*Kent Konseylerinin Katılımcı Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Örneği*' Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Kent Konseyleri Sempozyumu 6-7 Mayıs 2011, Bursa.
- Şaylan, Gencay (2000), 'Kamu Yönetimi Disiplininde Bunalım ve Yeni Açılımlar Üzerine Düşünceler', **Amme İdaresi Dergisi**, 33, s.20
- Şengü, R., E. Yazkan, (2007) '**Yönetişim Modeli Olarak Kalkınma Ajansları' Küresel Esintiler ve Yerel Etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi**, Abdullah Yılmaz, Yavuz Bozkurt (Der.), Gazi Kitabevi, Temmuz, Ankara, s.158
- Tekeli, İlhan – Selim İlkin (2005) *Avrupa Birliği Türkiye ve Yerellik*, UCLG-MEWA Yayını, 2. Baskı, İstanbul.
- Tekeli, İlhan (1996), *Yönetim Kavramı Yanısıra Yönetişim Kavramının Gelişmesinin Nedenleri Üzerine*, Sosyal Demokrat Değişim, s.51
- Toksöz, Fikret (2008) **İyi Yönetişim El Kitabı**, Punto Baskı, İstanbul.
- Toprak, Zerrin (2006), **Yerel Yönetimler**, Nobel Yayın, 6. Baskı, Ankara.
- Torlak, S.E. ve Önez, Z. (2005) '**Bir Katılım Modeli Olarak Yerel Gündem 21'e Bakış**' Edt. Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I (Reform), Nobel Yayın, s.656
- Tortop, Nuri – Hüseyin Yayman, Burhan Aykaç, M. Akif Özer (2016) **Mahalli İdareler**, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Tosun, Gülgün Erdoğan, (2003) 'Global Sivil Toplum, Siyaset ve Yurttaşlık', Sivil Toplum, Y.1, S.4, s.66, (65-76)

Üzan, Nizam (1999) Belediyeler ve Yerel Gündem 21, **Çağdaş Yerel Yönetimler** Cilt: 8, Sayı: 2 Ocak 1999, s.96-101

Yeşildal, Ali (2014) *Yerel Demokrasinin Gelişimi Sürecinde Kent Konseylerinin İşlevselliği: Kocaeli ve Kartepe Kent Konseyleri Örneği*, Doktora Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, Arzu, (2014) “Türkiye’de Yerel Yönetişimin Uygulanabilirliği ve Yerel Gündem 21 Örneği Üzerine Bir İnceleme”, **Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt:2, Sayı:1, s.75
<http://dergipark.gov.tr/anemon/issue/1833/22332>, 20.05.2016

Yüksel, Mehmet (2000) “Yönetişim Kavramı Üzerine”, **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 58, s.147

Kent Konseyleri Kılavuzu,
<http://kentkonseyi.umraniye.bel.tr/userfiles/files/kentkonseyi/kent-konseyleri-kilavuzu.pdf>, 20.10.2016

5393 Sayılı Belediye Kanunu

Kent Konseyi Yönetmeliği

Adıyaman Kent Konseyi Tüzüğü

Adıyaman Kent Konseyi Yönetmeliği

Ulusal Gençlik Parlamentosu Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi

Adıyaman Kent Konseyi Kadın Meclisi Yönergesi

Adıyaman Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi

<http://www.travelterminal.net/adiyaman-gezi-rehberi>

www.adiyaman.gov.tr

<http://www.nufusu.com/il/adiyaman-nufusu>

www.migm.gov.tr

<http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/ADIYAMAN.pdf>

www.adiyamankentkonseyi.org

www.la21turkey.net

EKLER

EK-1. Kent Konseyi Yönetmeliği

Resmi Gazete No: 27250 Tarih: 06.06.2009

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönetmelik; kent konseylerinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönetmelik; 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Belediye: Kent konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan belediyeyi,
- b) Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını,
- c) Meclisler ve çalışma gurupları: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları,
- ç) Yerel gündem 21 programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21 inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planının 28 inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren

uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programını,

d) Yönetişim: Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,

e) YG21: Yerel Gündem 21'i, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Kent konseyinin Oluşumu

MADDE 5 - (1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci Maddede belirtilen üyelerden oluşur.

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.

Kent Konseyinin Görevleri

MADDE 6 - (1) Kent konseyinin görevleri;

a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

b) Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,

c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,

ç) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,

d) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,

e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,

f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,

g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,

ğ) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,

h) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,

ı) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Çalışma ilkeleri

MADDE 7 - (1) Kent konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür.

a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,

b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,

c) Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,

ç) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,

d) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,

e) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kent Konseyi Üyeliği ve Organları

Kent konseyi Üyeliği

MADDE 8 - (1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

- a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,
- b) Belediye başkanı veya temsilcisi,
- c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,
- ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,
- d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,
- e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,
- f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,
- g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.

Organları

MADDE 9 - (1) Kent konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Genel Kurul
- b) Yürütme Kurulu
- c) Meclisler ve çalışma grupları
- ç) Kent konseyi başkanı

Genel kurul

MADDE 10 - (1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci Maddede sayılan üyelerden oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

(2) Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.

(3) Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Yürütme Kurulu

MADDE 11 - (1) Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

(2) Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Kent Konseyi Başkanı

Madde 11/A - (1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

(2) Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur.

(3) Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.

(4) Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

Meclisler ve Çalışma Grupları

MADDE 12 - (1) Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir.

(2) Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

(3) Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Toplantı ve Görüşme Usulü

MADDE 13 - (1) Kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

(2) Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya 8 inci maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağırılabilir.

Görüşlerin İlanı

MADDE 14 - (1) Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Genel Sekreterlik

MADDE 14/A - (1) Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

(2) Kent konseyi genel sekreteri, 6 ncı Maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

(3) Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

Sekreteryaya Hizmetleri

MADDE 15 - (1) Kent konseyinin sekreteryaya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

(2) Sekreteryaya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.

Yönerge Çıkarma

MADDE 16 - (1) Kent konseyi genel kurulu bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.

Kent Konseyinin Mali Yapısı

MADDE 16/A - (1) Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle ayni ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.

GEÇİCİ MADDE - (1) YG21 Programının uygulandığı yerlerde, kent konseyi veya

benzeri adlarla oluşturulmuş yapılanmalar bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilir. Kent konseyi bulunmayan belediyelerde ilk toplantı, belediye başkanının çağırısı ile yapılır.

(2) Kent konseyi ve benzeri adlarla oluşturulmuş mevcut yapılanmalara ve ilk toplantıya ilişkin işlemler bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde tamamlanır.

(3) Kent konseyi ilk toplantısını, belediye başkanının çağrı yazısında bildirilen gündemle, ilan edilen yer ve tarihte yapar. Bu toplantıda yürütme kurulu oluşturulur.

Yürürlük

MADDE 17 - (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

ÖZGEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler**

Soyadı, adı : Atak Kürşad
Uyruğu : T.C
Doğum tarihi ve yeri : 15.06.1979 ANKARA

Eğitim	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	UNIVERSITY OF PORTSMOUTH	2010
Lisans	BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	2003
Lise	ANKARA LİSESİ	1997

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2016-	Diyarbakır Eğil Kaymakamı/ Eğil	Belediye Başkan Vekili (Kayyum)
2014-2016	Adıyaman Samsat	Kaymakam
2012-2014	Yozgat Çekerek	Kaymakam
2009-2012	Hatay	Kaymakam Adayı
2008-2009	Sosyal Güvenlik Kurumu	Uzman Yardımcısı
2007-2008	Maliye Bakanlığı	Gelir Uzman Yardımcısı

Yabancı Dil

İNGİLİZCE ALMANCA

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

